

Nema demokracije bez tolerancije

U hrvatskom društvu zavlada je politička podijeljenost i isključivost. Na nogometnim igralištima se događaju krvavi okršaji, državnom poglavaru izvikuju se pogrde uobičajene za stadione, novine koje donose kritičke tekstove prema vlasti nazivaju se fašističkima, neistomišljenike se olako krsti riječima "pljačkaši", "zločinci", "urotnici". Sve to ukazuje na nisku razinu političke kulture i na niski prag tolerancije. Čini se kao da se vraćamo u mračni srednji vijek kad su "krivovjernici" odmah smatrani sljedbenicima vraga koje treba uništiti ili prognati.

Sve je to daleko od tolerancije, načela koje je jedno od ključnih uvjeta demokracije. Njome se izražava poštivanje i uvažavanje čovjeka, njegove slobode izbora, mišljenja i djelovanja. Tolerancija je i uvjet društvenog napretka. S druge strane netolerancija dovodi u pitanje slobodu i mir. Granicu tolerancije valja tako odrediti da ona ograniči slobodu onih mišljenja koja zagovaraju netoleranciju i upotrebu nasilja i to kad takvi stavovi postanu opasnost za demokratski poredak.

Tolerancija pokazuje stupanj demokratske kulture i vlast se ne može smatrati demokratskom ako suzbija pravo na oporbno političko djelovanje. Demokratski razvitak je jedan od ključnih preduvjeta za ulazak Hrvatske u Europsku uniju, pa je i stoga potrebno njegovati toleranciju, jedno od bitnih načela demokracije. Ona se mora iskazati u medijima, postupanju vlasti, kao i u saborskim raspravama, sve u cilju postizanja političke stabilnosti.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj narodnoj banci	3
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona s osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata	13
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi	14
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi	17
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika	18
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu	20
- Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o najvišoj mirovini; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najvišoj mirovini; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskome državnom saboru	21
- Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj	23
- Izvješće o dosadašnjem tijeku pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom; Izvješće o drugom krugu pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom	24
- Odgovori na zastupnička pitanja	33

PRIKAZ RADA:

-11. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 7.,8.,9.,13.,14.,15.,16.,20.,21.,23.,27., 28. TE NASTAVKA SJEDNICE HRVATSKOG SABORA 29. I 30. OŽUJKA TE 4.,5. I 6. TRAVNJA 2001.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ NARODNOJ BANCII

Jasno razgraničena odgovornost za monetarnu politiku

Hrvatski sabor većinom je glasova prihvatio Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci. Uz raspravu i izjašnjavanje o 58 podnesenih amandmana (koje je pri kraju i prekinuto zbog nedostatka kvoruma), ovu raspravu je u Hrvatskom saboru obilježilo nekoliko tema, a ponajprije zahtjevi za smanjenjem broja članova Savjeta, te za osnivanje posebne agencije za nadzor banaka. Sabor je tako uz Zakon donio i zaključak kojim je obvezao Vladu da do konca lipnja ove godine dostavi Hrvatskom saboru Prijedlog zakona o bankama kojim će utvrditi da, pored HNB-a, kontrolu nad poslovanjem banaka mogu obavljati i druge institucije ovlaštene tim zakonom, a sukladno prijedlogu klubova zastupnika SDP-a, HSLS-a, HSS-a, HNS-a i LS-a.

O PRIJEDLOGU

O Prijedlogu zakona o Hrvatskoj narodnoj banci pisali smo u "Izvešćima Hrvatskog sabora", broj 290, od 6.3., na strani 38, pod naslovom: "Stupanj neovisnosti i pravni standardi Europske unije" pa u predstavljanju Konačnog prijedloga zakona donosimo samo izmjene u odnosu na prvo čitanje. U tome ćemo se poslužiti uvodnim izlaganjem zamjenika ministra financija **mr. Damira Kuštraka**. Istaknuo je da je veći dio primjedbi i prijedloga iznesenih u raspravi u prvom čitanju prihvaćen, te ukratko iznio osnovne razlike između prvog i drugog čitanja. U Konačni prijedlog unijeta je odredba o odgovornosti HNB-a prema Hrvatskom saboru, te je propisano da statut HNB-a potvrđuje Hrvatski

sabor. Predloženo je da Odbor za izbor i imenovanja daje prijedlog Hrvatskom saboru za imenovanje guvernera i vanjskih članova Savjeta HNB-a, te proširen krug osoba koje ne mogu biti članovi Savjeta i u taj krug uvršteni članovi Vlade, osobe koje je imenovala Vlada, državni dužnosnici, uključujući i pomoćnike ministara, ravnatelje pojedinih agencija itd. Propisano je da je za održavanje sjednica Savjeta potrebna dvotrećinska većina svih članova, da odluku o izboru revizora donosi Odbor za financije i Državni proračun na prijedlog Savjeta HNB-a. U drugom je čitanju također predloženo da se na guvernera, zamjenika guvernera i viceguvernere trebaju primjenjivati odredbe Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, ali da se na njih ne bi odnosila mjerila za utvrđivanje plaća i ostalih materijalnih primanja, objasnio je mr. Kuštrak.

RADNA TIJELA

Konačni prijedlog zakona o HNB-u raspravili su i podržali **odbori za zakonodavstvo, za gospodarstvo, razvoj i obnovu, te za financije i Državni proračun**. Odbor za zakonodavstvo izvjestio je da nije imao primjedbi na Konačni prijedlog, te da se ne protivi prijedlogu predlagatelja da zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

Matično radno tijelo **Odbor za financije i Državni proračun** izvjestio je da je u raspravi prevladalo mišljenje da većina primjedbi koje je Odbor iznio na Prijedlog zakona nije prihvaćena, pa se Odbor odlučio

predložiti niz amandmana na Konačni prijedlog zakona. Odbor je predložio šest amandmana, a prvim je zatražio brisanje stavka 1. članka 35., obrazlažući da nema potrebe posebno zakonom utvrđivati obvezu ovlaštenim predlagateljima zakona da za prijedloge zakona koje upućuju u saborsku proceduru, a vezane uz djelokrug HNB-a, traže očitovanje HNB-a.

Obrazložio je da će HNB biti u mogućnosti očitovati se o zakonskim prijedlozima i bez utvrđivanja obveze u zakonu, te da je i sam predlagatelj u obrazloženju naznačio da je riječ o deklarativnoj obvezi.

Drugim je amandmanom Odbor predložio promjenu stavka 1. članka 38. i, polazeći od iskustava centralnih banaka mnogih visokorazvijenih zemalja, smanjenje broja članova Savjeta HNB-a. Odbor je predložio da Savjet po položaju čine guverner, njegov zamjenik i viceguverneri, te vanjski članovi, s tim da Savjet ne može imati više od 9 članova, a broj vanjskih mora biti veći.

Treći se amandman odnosi na članak 40. stavke 1. i 4., a njime je predloženo da Odbor, kao matično radno tijelo i za bankarski sustav, provede raspravu o predloženim kandidatima za guvernera i za vanjske članove Savjeta. Nakon toga predložio bi izbor kandidata Odboru za izbor, imenovanja i upravne poslove da ih predloži na imenovanje Zastupničkom domu.

Četvrtim je amandmanom Odbor predložio da se u članku 42. stavku 1. doda novi podstavak g) kojim bi se utvrdila mogućnost razrješenja guvernera, zamjenika guvernera,

viceguvernera i vanjskih članova Savjeta, ako se utvrdi da je uslijed ozbiljnih propusta u obnašanju dužnosti došlo do bitnog odstupanja od ostvarenja osnovnog cilja HNB-a iz članka 3., a koji se odnosi na postizanje i održavanje stabilnosti cijena, opće likvidnosti i solventnosti bankovnog sustava.

Petim amandmanom Odbor je predložio promjenu naziva Glave IX u "Prijelazne i završne odredbe", a šestim promjenu članka 66. i tekst kojim bi se utvrdilo da stupanjem na snagu Zakona članovi Savjeta HNB-a nastavljaju obavljati svoju dužnost do imenovanja novog Savjeta, te da će novi članovi Savjeta biti imenovani u roku tri mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona. Obrazloženo je to potrebom da se, s obzirom na Zakonom izmijenjene uvjete koje moraju ispunjavati, imenuju novi članovi Savjeta.

Odbor za zakonodavstvo izvijestio je da nije imao primjedbi na Konačni prijedlog, te da se ne protivi prijedlogu predlagatelja da zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama".

AMANDMANI

Na Konačni prijedlog zakona o HNB-u radna tijela, klubovi zastupnika i sami zastupnici podnijeli su ukupno 58 amandmana koje, uz raspravu tijekom glasanja, predstavljamo u posebnom poglavlju o amandmanima i izjašnjavaњу o njima.

Na Konačni prijedlog sa četiri amandmana reagirala je i sama Vlada Republike Hrvatske. Prvim amandmanom Vlada je predložila da se u članku 2. doda novi stavak 9. kojim se utvrđuje da je HNB u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske, obrazlažući da se time definira vlasnički status HNB-a kao središnje banke Republike Hrvatske.

Drugim amandmanom predložila je da se u istom članku 2. doda još stavak 10. i njime utvrdi da je HNB neovisna i pri donošenju i provođenju svojih odluka koje se temelje na ovom Zakonu ne traži niti je vezana na upute tijela Republike Hrvatske, tijela Europske unije ili drugih osoba. Time se, objašnjava, osim autonomnosti, odnosno neovisnosti u okviru Hrvatske, definira i autonomnost HNB-a u odnosu na EU i druge osobe.

Trećim je amandmanom Vlada reagirala na članak 48. i predložila

novi stavak 2. i tekst da izvršni direktori i savjetnici guvernera HNB-a, njihovi braćni drugovi ili djeca s kojima žive u zajedničkom domaćinstvu ili zajednički poslovno djeluju, ne mogu biti imatelji dionica banaka, revizorskih kuća i poslovnih udjela drugih pravnih osoba koje su vlasnički, upravljački ili funkcionalno povezane s bankama ili revizorskim kućama. Time se, obrazloženo je, sprječava moguća pojava sukoba interesa između funkcija koje obnašaju rukovodeći ljudi u HNB-u i članovi njihovih obitelji s mogućim vlasničkim statusom.

Posljednjim, četvrtim amandmanom Vlada je predložila da se u članku 50. doda novi stavak 2. i njime decidirano propiše da je Republika Hrvatska vlasnik temeljnog kapitala HNB-a, odnosno da će temeljni kapital HNB-a držati isključivo Republika Hrvatska i da se on ne može prenositi ili biti predmetom zaduženja.

RASPRAVA

Nakon što je Konačni prijedlog zakona uvodno predstavio zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak**, te stajališta **Odbora za financije i Državni proračun** prenio predsjednik Odbora **Jadranko Mijalić**, riječ su dobili predstavnici klubova zastupnika.

Prvi je u toj raspravi sudjelovao zastupnik **Tonči Žuvela** koji je iznio mišljenje Kluba zastupnika SDP-a o pitanjima koja će sadržajno drugačije odrediti položaj HNB-a kao središnje banke Hrvatske. Istaknuo je pritom neovisnost HNB-a, zakonom predviđene institucionalne i funkcionalne, financijske i osobne samostalnosti i nezavisnosti.

Osvrnuo se i na članak 3. koji kao glavne ciljeve HNB-a definira postizanje i održavanje stabilnosti cijena, te održavanje opće likvidnosti i solventnosti bankovnog sustava. Održavanje stabilnosti cijena uvjet je i za stabilnost monetarnog sustava čime se stvara okvir za stabilno gospodarstvo u cjelini, a pojam održavanja opće likvidnosti i solventnosti bankovnog sustava postavlja HNB za vrhovnog bankara s naglašenom funkcijom nadzora i kontrole banaka, istaknuo je. Posebno je naglasio važnost da HNB na temelju prikupljenih podataka reagira pravodobno i na vrijeme spriječiti moguće zloupotrebe koje bi mogle dovesti do kriznih žarišta u bankarskom sektoru.

Istaknuo je i odredbe koje na potpuno nov način uređuju odnose središnje banke i države, i to na način da se HNB savjetuje s Ministarstvom financija, da se HNB izvješćuje o zaduživanju Republike Hrvatske, da sudjeluje u zakonodavnoj proceduri, te uvođenje zabrane kreditiranja države od HNB-a.

Time se jasno razgraničuju odgovornosti za monetarnu politiku čiji je ključar HNB i poreznu politiku za što odgovornost snosi Vlada, kazao je. Ta je mjera, dodao je, dobrodošla i otvara prostor razvijanju tržišta novca i kapitala.

Izrazio je određenu dvojbu u vezi s odredbama članka 58., dilemu treba li HNB dostavljati određena izvješća Hrvatskom saboru koja se ionako javno publiciraju, ili je možda bolja definicija informiranje Sabora. Klub zastupnika SDP-a, zaključio je, smatra da je ponuđeno zakonsko rješenje dobro i glasovat će za njegovo donošenje.

Kontrolu banaka prenijeti posebnoj agenciji

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Luka Ročić** iznio je niz prijedloga za poboljšanje Konačnog prijedloga zakona, a kako su te primjedbe pretočene u amandmane koje je Klub podnio, u raspravi donosimo samo neke najbitnije naglaske. Zastupnik Ročić istaknuo je da definicija da je HNB neovisna pravna osoba nije dovoljna i može se protumačiti kao nevladnički status što je neprihvatljivo, te je predložio preciznije definiranje da HNB ima svojstvo pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske.

U članku 18. zatražio je da se precizira da HNB može uzimati kredite, ali samo temeljem prethodne odluke Sabora. Tražimo, obrazložio je, ipak jedan osigurač koji je vrlo bitan.

Posebno je istaknuo članak 25. u kojem je predložio da se doda novi stavak kojim bi se utvrdilo da nadzor nad poslovanjem banaka može temeljem posebnog zakona obavljati i posebna agencija, komisija ili drugo tijelo koje osniva Vlada. Objasnio je da dio europskih centralnih banaka nema u svom djelokrugu nadzor nad radom banaka, već je to prepušteno posebnim agencijama, a u nekim zemljama je u tim agencijama i nadzor drugih segmenata financijskog tržišta, kao npr. u Norveškoj

koja ima agenciju za nadzor banaka, osiguravajućih društava, platnog prometa i tržišta kapitala.

Predložio je i promjenu članka 38. i smanjenje broja vanjskih članova Savjeta sa osam na četiri, pa bi u Savjetu moglo biti najviše deset članova. Novi je stavak predložio i u članku 43. kojim bi se preciziralo da odluke Savjeta nisu valjane ako za njih nisu glasovala najmanje dva vanjska člana.

Predložio je da se doda novi stavak i u članak 42. i da se precizira da bi Zastupnički dom raspravljao i mogao razriješiti dužnosti članove Savjeta HNB-a ako se ostvari porast cijena od 50 do 100 posto u odnosu na planirani. U članku 45. zatražio je promjenu po kojoj bi unutarnji članovi Savjeta primali za svoj rad plaću sukladno Zakonu o pravima i obvezama državnih dužnosnika, a vanjski članovi mjesečnu naknadu u visini prosječne plaće HNB-a u protekloj godini. Plaće i naknade, obrazložio je, moraju biti u zakonu, a ne Statutu jer bi ispalo da članovi Savjeta sami sebi određuju plaće i naknade. Također je predložio brisanje stavka 2. u članku 46. objašnjavajući da ako su unutarnji članovi Savjeta državni dužnosnici oni trebaju imati i jednaka prava i obveze kao dužnosnici. Uz izrečene primjedbe o kojima bi se moglo razmisliti i unijeti ih u Konačni prijedlog zakona HSS će podržati predloženi zakon, zaključio je.

Jasno se razgraničuju odgovornosti za monetarnu politiku čiji je ključar HNB i poreznu politiku za što odgovornost snosi Vlada. Ta je mjera dobrodošla i otvara prostor razvijanju tržišta novca i kapitala.

U ime Kluba zastupnika HSP-a i HKDU-a Tonči Tadić je ključnim ocijenio odnos Savjeta HNB-a i Vlade. O relaciji između HNB-a i zakonodavne i izvršne vlasti, iznio je i gledišta Europske komisije da treba osigurati još veću neovisnost HNB-a, da ne treba osiguravati opću likvidnost i solventnost bankovnog sustava, da HNB ne mora surađivati s Vladom i drugim tijelima državne vlasti. Svi ti standardi koje Europska komisija preporuča Hrvatskoj za Klub su dvojbene vrijednosti i dvojbene

prihvatljivosti za hrvatsku i stanje u hrvatskom gospodarstvu i monetarnom sustavu. Kao temeljno postavio je pitanje je li HNB odgovorna Saboru i hrvatskom narodu ili je tek filijala MMF-a i Svjetske banke, te u tom smislu najavio potporu Kluba amandmanima Odbora za financije i ostalih klubova.

U nastavku se osvrnuo na dva ključna momenta u predloženom zakonu. Prvi je smjenjivost guvernera i članova Savjeta HNB-a za što je kazao da ne bi bilo dobro da ih bude teže smijeniti nego premijera i ministre. Potrebno je uvesti njihovu odgovornost, rekao je, povezujući to s osiguranjem osnovnih ciljeva, s potrebom osiguranja njihove odgovornosti i smjenjivosti ako dođe do naglog rasta inflacije, naglog rasta nelikvidnosti i nestabilnosti bankovnog sustava.

Kao drugi moment naveo je nadzornu ulogu HNB-a, podsjećajući da je zbog nedovoljnog nadzora HNB-a u prošlom mandatu u kratkom vremenu propalo 14 banaka i štedionica. U Hrvatskoj je 75 posto banaka u stranim rukama pa bi trebalo ojačati ulogu HNB-a u nadzoru i to bolje razraditi ili pak bolje definirati u zakonu o bankama, kazao je.

Predloženi zakon zaslužuje bitnu doradu s amandmanima Odbora za financije, on nije konačna riječ što se tiče razvoja HNB-a i njenog usklađivanja s europskim standardima, rekao je preporučavajući usklađivanje s tim standardima, ali brzinom koja odgovara Hrvatskoj i njenim interesima.

Pretenciozan zakon

U ime Kluba zastupnika HDZ-a Ivan Šuker na početku je kazao da predloženi zakon u većem dijelu zadovoljava dva osnovna cilja - neovisnost i stabilnost. Govoreći o stabilnosti cijena kao cilju, upitao je koliko je država i središnja hrvatska banka u stanju utjecati na neke faktore izvana, kao npr. prošle godine kada je povećanje cijena nafte automatski impliciralo i niz drugih povećanja cijena. Upitao je stoga nisu li se možda prerano uzeli previsoki ciljevi ne vodeći računa o očiglednoj potrebi za prijelaznim razdobljem od 2-3 godine. Istaknuo je i da se ne smije smetnuti s uma da monetarna politika i središnja banka ne žive izvan bankarskog, gospodarskog,

socijalnog sustava i političkog stanja, te upitao jesmo li s obzirom na to spremni i u stanju prihvatiti najbolja svjetska rješenja i praksu koja se predviđa u jednom dijelu zakona. Jedan od nedostataka mu je i što nisu provedene nikakve simulacije što bi pojedina rješenja značila.

Ne bi bilo dobro da guvernera i članove Savjeta HNB-a bude teže smijeniti nego premijera i ministre. Potrebno je uvesti njihovu odgovornost smjenjivosti ako dođe do naglog rasta inflacije, naglog rasta nelikvidnosti i nestabilnosti bankovnog sustava.

Osvrćući se na članak 36. kazao je kako smatra da je trebalo zadržati staru odredbu po kojoj se država mogla do 5 posto iznosa rashodovne strane proračuna zadužiti kod HNB-a, s tim da je Ministarstvo financija trebalo taj dug vratiti do kraja godine. Istaknuo je i da bi Sabor trebao donijeti zaključak o malo većoj kontroli i inzistiranju na financijskom planu i praćenju prihoda i rashoda HNB-a. I on se osvrnuo na broj članova Savjeta, podržavajući smanjenje broja sa 15 na 9. Ponovio je prijedlog da u Savjetu budu guverner, zamjenik i dva vice-guvernera (za opće poslove i za kontrolu i nadzor), te pet vanjskih članova, a da uprava HNB-a bude guverner, zamjenik i prvi vice-guverner koji bi se birali na 5 godina. Predložio je i da se vanjski članovi Savjeta biraju na 10 godina s tim da se svake dvije godine bira po jedan član. Na taj način, objasnio je, ni jedna vlast ne može ostvariti natpolovičnu većinu u Savjetu.

Predložio je da se u članku 4. doda novi stavak i kao zaduženje HNB-a navede da mora brinuti o likvidnosti banaka, da se proširi odredba da HNB drži međunarodne pričuve i upravlja njima i doda da treba voditi brigu o međunarodnoj likvidnosti, o kreditnom odnosu i platnom prometu s inozemstvom. Predložio je i niz jezičnih izmjena, te upitao predlagatelja zašto zakonom nije predviđeno da je HNB obvezna ustrojiti i napraviti hrvatski registar obveza po kreditima, zamijetio da zakonom nije definirano kako HNB utječe na gospodarska

kretanja preko banaka. Puno sugestija Kluba zastupnika HDZ-a iz prvog čitanja nije usvojeno, zakon je malo pretenciozan s obzirom na gospodarsko okruženje, pa ga Klub, zaključio je, neće moći podržati.

Većina primjedbi iz rasprave u prvom čitanju je prihvaćena i **Klub zastupnika HSLŠ-a** će podržati Konačni prijedlog zakona, najavila je na početku izlaganja u ime Kluba **Jadranka Katarinčić-Škrlić**, podržavajući i duh amandmana Odbora za financije i Državni proračun. Predložila je i brisanje stavka 1. članka 35. koji govori o obvezi dostavljanja zakonskih prijedloga na razmatranje HNB-u, objašnjavajući da se time izbjegava bespotrebna prenormiranost. Osvrćući se na broj članova Savjeta izvijestila je da u HSLŠ-u smatraju da je predviđeni broj od 14 članova prevelik, te je najavila podršku smanjenju broja uz uvjet da broj vanjskih bude veći od broja unutarnjih članova. Kod postupka imenovanja predložila je predkandidacijski postupak, odnosno da Odbor za financije da mišljenje o kandidatima i to prosljedi Odboru za imenovanja koji bi onda Hrvatskom saboru predložio imenovanje.

Iznijela je i primjedbe za potrebom jasnijeg definiranja i preciziranja odgovornosti HNB-a, što se postiže ako se utvrdi mogućnost razrješenja članova Savjeta ukoliko dođe do neostvarivanja glavnih ciljeva HNB-a, a to su održavanje stabilnosti cijena i opće likvidnosti i solventnosti bankarskog sustava. HSLŠ će podržati Konačni prijedlog zakona i očekuje da se on amandmanima doradi, zaključila je.

Prema kriterijima EU-a mi smo u 1994.

U ime **Kluba zastupnika IDS-a Petar Turčinović** je istaknuo da bi voljeli da se malo bolje definira uloga Sabora i odnos Sabora prema HNB-u, da bi bilo potrebno da i Sabor, a ne samo Vlada, dobiva skraćene mjesečne bilance stanja, financijski plan i ostalo. Najveća prednost razdvajanja monetarne i fiskalne politike vidi se, naglasio je, iz odluke o direktnoj zabrani financiranja države od HNB-a.

Ne može i neće HNB biti neovisna u potpunosti, pitanje je samo stupnja te neovisnosti, jer u kojoj mjeri HNB može biti neovisna ako je dužna

podržavati ekonomsku politiku Vlade, kazao je. Objasnio je da to znači da se u svojim potezima mora rukovoditi onim što je Vlada definirala, te podsjetio na izjave premijera Račana o ciljevima za ovu godinu i dugoročnim ciljevima o izjednačavanju prihoda i rashoda proračuna za tri godine, o udvostručenju BDP-a za 5,5 godina. Pritom je podsjetio na realni kontekst, na visoke devizne pričuve do 30 posto BDP-a, naspram 10 do 15 posto u razvijenim zemljama dok se istodobno domaća ušteda izvozi u inozemstvo, na previsok vanjsko-trgovinski deficit, na precijenjeni tečaj od 30 do 50 posto, na previsoke kamate. Upitao je i koliko predloženi zakon omogućava da HNB olakša put Hrvatske u Europsku uniju. Put koji Hrvatska radi naglašavanjem razdvajanja monetarne i fiskalne politike je put koji su europske zemlje već napravile, a podsjećajući kako je to teklo u EU ocijenio je da se mi prema tim kriterijima nalazimo negdje u 1994. Analizirajući kriterije EU-a, procijenio je da Hrvatska neće u EU nikako za vrijeme manje od šest godina, a koliko će to biti vrijeme ovisi uvelike i o neovisnosti HNB-a koja će te kriterije staviti iznad stranaka, iznad politike Vlade. Sabor i Vlada prihvatili su to kao državni cilj, pa taj oblik podržavanja državne politike ne vidi kao napuštanje neovisnosti već kao prihvaćanje ključnih mjera na koje nitko unutar državne izvršne vlasti ne bi smio utjecati. I zbog tih razloga IDS, zaključio je, podržava predloženi zakon i želi da sadašnji guverner na tom putu ustraje.

Replikom je **dr. Đuro Njavro (DC)** zatražio objašnjenje izjave o udvostručenju BDP-a za 5,5 godina, jer bi za to trebalo imati ekonomski rast od približno 14 posto godišnje, a Hrvatska u ovoj godini očekuje 3 ili 3,5 posto. Zastupnik **Turčinović** odgovorio je da je citirao izjavu premijera i da ne bi ulazio u polemiku hoće li se ili ne i kako to ostvariti.

Ojačati neovisnost, propisati kriterije

Donošenje novog zakona o HNB-u koji je potreban ipak nije takve naravi da bi ga trebalo donijeti brzo, kazao je u ime **Kluba zastupnika DC-a dr. Đuro Njavro** koji je zamijetio da je prijedlog zakona u drugom čitanju u velikom broju pitanja neprecizan te najavio podnijeti 32 amandmana. Podsjetio je

da su nas problemi banaka i financijskog sektora od 1990. koštali oko 6,5 milijardi dolara. I rasprava 1993. o jednom od bankarskih zakona i olako prihvaćeni amandmani nekih osoba koje su danas čak ministri bila je podloga za pojavu bankarske krize 1997., pa je ponovio da treba pažljivo raspraviti predloženi zakon i donijeti zakon po uzoru na europske zemlje, ali s druge strane prilagođen hrvatskom iskustvu i potrebama. Založio se za zakon koji će biti precizan, koji će otkloniti mogućnost pojave kriza, uspostaviti centralnu banku koja će prije svega čuvati kredibilitet monetarne politike, čuvati stabilnu kunu, a da manje budemo opterećeni zahtjevima koje postavlja članstvo u EU što je za nas budućnost od 10, možda 15 godina. U tom smislu istaknuo je da treba svakako pojačati nezavisnost HNB-a, preciznije regulirati tko može biti izabran za guvernera, precizno urediti slučajeve kada guverner HNB-a i njegovi suradnici trebaju dati mandate na raspolaganje Hrvatskom saboru. Istaknuo je i da treba puno bolje urediti postupanje oko deviznih pričuva, te najavio amandman kojim bi se uveo odbor sastavljen od stručnjaka.

Devizne pričuve danas iznose 3,5 milijardi dolara i samo 1 posto prinosa na tu imovinu dovoljan je da ne raspravljamo odakle naći izvor za dječji doplatak, za neke druge socijalne programe ili intervencije u gospodarstvu.

Devizne pričuve, kazao je, danas iznose 3,5 milijardi dolara i samo 1 posto prinosa na tu imovinu dovoljno je da ne raspravljamo odakle naći izvor za dječji doplatak, za neke druge socijalne programe ili intervencije u gospodarstvu. Zamijetio je i da predloženi zakon treba uskladiti s ostalim zakonima koji uređuju gospodarsko poslovanje, te s međunarodnim računovodstvenim standardima. Podržao je i opredjeljenje da se zakonom ograniči sadašnja mogućnost kreditiranja državnog proračuna od HNB-a, iako to u ranijim godinama nikada nije zloupotrebilo. Podržavamo donošenje zakona, ali prijedlog u drugom

čitanju se još uvijek ne može podržati, pa je zaključio da će Klub svoj stav zauzeti kada vidi sudbinu amandmana koje je predložio.

Mr. Zorko Vidiček (SDP) reagirao je ispravkom netočnog navoda, odnosno tvrdnje da je do bankarske krize prije tri godine došlo zbog toga što je netko, makar i sadašnji ministar, dao neke amandmane na Zakon o bankama. Uzrok te bankarske krize, koja je počela u Dubrovačkoj banci, bilo je političko miješanje bivše vlasti, a ta je kriza dovela do stečajeva čak 14 financijskih institucija sa čak 12 posto bankarskog kapitala u Hrvatskoj, kazao je. **Dr. Njavro** je odgovorio da su to posljedice, a da je on govorio o uzrocima, da je 1993. doneseno zakonodavstvo koje je bilo previše liberalno, previše neregulirano, na neki način neprecizno, a koje nije pružalo mogućnost centralnoj banci da na pravi način intervenira na početku krize.

U ime **Kluba zastupnika nacionalnih manjina dr. Tibor Santo** priklonio se mišljenjima da bitne zakone treba donositi dovoljno dugo i pažljivo. Pohvalio je intenciju da se naše zakonodavstvo na tom području što više približi europskom, ali i istaknuo da treba voditi računa da europsko zakonodavstvo podrazumijeva i jednaku razinu objektivnog i odgovornog postupanja onih koji dobijaju time veliku moć i velik utjecaj.

U kuloarima se moglo čuti da uz ovakve ovlasti guverner i Savjet HNB-a mogu svakih 15 dana smijeniti Vladu, kazao je. Istaknuo je da se iz prijedloga ne vidi čije je vlasništvo zapravo HNB, da bi trebalo reći da je ona u državnom vlasništvu. Predložio je dopunu članaka o postupku imenovanja guvernera i članova Savjeta tako da se apsolutni prioritet da iskustvu u bankarskom području. Kao drugu dilemu iznio je pitanje nadzora i kontrole banaka, pitanje bi li to trebala imati u rukama HNB ili možda neovisna državna agencija kao u mnogim zemljama. Podsjetio je pritom na nekonzistentno ponašanje u prošlosti kada su neke banke u istim situacijama završile u likvidaciji ili stečaju, a druge su sanirane. U ime Kluba zastupnika podržao je amandmane Odbora za financije i Državni proračun, ističući da će o sluhu za te amandmane ovisiti i stav prilikom glasovanja, a zbog važnosti zakona nije otklonio ni pomisao o upućivanju u treće čitanje.

U kuloarima se moglo čuti da uz ovakve ovlasti guverner i Savjet HNB-a mogu svakih 15 dana smijeniti Vladu.

U pojedinačnoj raspravi prva je riječ dobila **Dubravka Horvat (SDP)** koja je bitnim ocijenila ugrađenu odgovornost HNB-a prema Hrvatskom saboru, jer HNB treba biti samostalna i neovisna, ali ne smije omogućiti da određenim izmjenama ona postane nekakva nadnacionalna institucija. Kod ciljeva se, zamijetila je, ne govori izričito o odgovornosti za opću likvidnost plaćanja u zemlji i prema inozemstvu, ali se to treba iščitati iz održavanja opće likvidnosti i solventnosti bankovnog sustava. Podsjetila je da prijedlozi uglavnom idu ka smanjenju broja članova Savjeta HNB-a, te da bi pritom nužno trebalo odrediti da vanjski broj članova bude veći od unutarnjih.

Pogubne posljedice miješanja politike u bankarstvo

Posljednji je u raspravi sudjelovao **mr. Zorko Vidiček (SDP)** koji je istaknuo da predložena rješenja HNB-u daju izuzetno velike ovlasti, pa je onda nužna i kontrola njihova korištenja. U predloženom zakonu jedini faktor osiguranja je anagažman neovisnog revizora iz inozemstva, rekao je dodajući da se nada da će to biti dovoljan osigurač od eventualnih nevolja koje smo imali u prošlosti. Podsjetio je na veliku bankarsku krizu od prije tri godine u kojoj je u stečaj otišlo 14 banaka s ukupno 12 posto bankarske aktive, te iskustvo te krize da miješanje politike u bankarstvo može imati pogubne posljedice i po bankarstvo i po gospodarstvo. Zato je, istaknuo je, utvrđivanje nezavisne pozicije centralne banke od izuzetne važnosti po stabilnost čitavog bankarskog sustava, ali i gospodarstva.

Kao posebno važnu funkciju centralne banke naveo je nadzor nad bankama i pritom tri bitne stvari - da se redovnom kontrolom pravovremeno detektiraju problemi i s njihovim uklanjanjem počne u fazi nastajanja, da instrumenti kontrole budu učinkoviti i da pomoć bankama u teškoćama bude brza, diskretna i efikasna.

Funkcioniranje HNB-a u budućnosti neće ovisiti isključivo o zakonskim rješenjima, već će, naglasio je, zakonske odredbe trebati provesti tako da se ta institucija zaštiti od političkih, posebno politikantskih utjecaja. Posebno je važno onemogućiti bilo kakve pritiske na centralnu banku kako državnih tijela, tako i utjecajnih pojedinaca. Naglasio je važnost Zastupničkog doma koji u provedbi mora biti garant neovisne pozicije centralne banke. S druge strane, istaknuo je da neovisna pozicija centralne banke ne znači njenu amnestiju od odgovornosti, da ne smije značiti izolaciju i ne smije biti podloga bilo kakve samovolje tijela HNB-a.

Funkcioniranje HNB-a u budućnosti neće ovisiti isključivo o zakonskim rješenjima, već će zakonske odredbe trebati provesti tako da se ta institucija zaštiti od političkih, posebno politikantskih utjecaja.

Podsjetio je da monetarna i fiskalna politika ne smiju biti u raskoraku jer to može imati ogromne negativne posljedice na gospodarstvo. Stoga se od centralne banke očekuje da ostvari i određeni oblik suglasja s okruženjem i programom Vlade ne dovodeći u pitanje svoje osnovne funkcije, a to su održavanje stabilnosti cijena, stabilnost valute i opća likvidnost i solventnost bankarskog sustava, kazao je Vidiček čijim je istupom zaključena i rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Prije izjašnjavanja o podnesenim amandmanima, predsjedavajući **mr. Mato Arlović** na glasovanje je stavio prijedlog Kluba zastupnika HSS-a da se Konačni prijedlog zakona o HNB-u uputi u treće čitanje. U ime predlagatelja zakona riječ je dobio zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak** koji je iznio argumente zašto bi se trebalo glasovati o predloženom tekstu. Na zakonu se radi već gotovo godinu dana, on je u potpunosti usklađen s EU, odnosno s Europskom centralnom bankom, kazao je. Objasnio

je da iza toga zakona slijede još dva važna nova zakona - o bankama i o platnom prometu. Podsjetio je i da je donošenje zakona o HNB-u jedna od obveza koje je Vlada prihvatila u Memorandumu s Međunarodnim monetarnim fondom, te da bi bilo vrlo loše da već na prvom koraku dođe do određenih problema. Kroz amandmane Vlade i očitovanje o drugim amandmanima pokazat će se da su mnoga važna rješenja prihvaćena, kazao je zamolivši da se pristupi glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona.

Riječ je dobio predsjednik **Kluba zastupnika HSS-a Luka Troonić** koji je zamolio 10-minutnu stanku kako bi Klub razmotrio prijedlog o trećem čitanju. Objasnio je da je ohrabren obećanjima da će najbitniji dio amandmana biti prihvaćen. Nakon stanke, izvijestio je da Klub povlači prijedlog o trećem čitanju, da očekuje da će amandmani Kluba, koji su koncepcijske naravi, biti uvaženi, a da, ako se to ne desi, HSS pridržava pravo da ne prihvati cijeli projekt.

Nakon toga pristupilo se raspravi i glasovanju o podnijetim amandmanima, njih ukupno 58.

U ime predlagatelja zamjenik ministra financija mr. Kuštrak prihvatio je prvi amandman zastupnika **dr. Đure Njavre** kojim se u članku 1. stavku 1. iza riječi "poslovi" dodaju riječi "vlasnički status", te dodaje novi stavak 2. da "za obveze HNB-a jamči Republika Hrvatska".

No, odbio je drugi amandman **dr. Njavre** na članak 2. i novi stavak kojim bi se utvrdilo da je HNB u isključivom državnom vlasništvu Republike Hrvatske, ali s financijskom i funkcionalnom autonomijom. Objasnio je da je Vlada to riješila svojim amandmanom, nakon čega je dr. Njavro odustao od svog amandmana.

S istim obrazloženjem predlagatelj je odbio, a **dr. Njavro** povukao amandman na članak 3. kojim je predlagao da se definira da je HNB neovisna i da pri izvršavanju svojih odluka koje se temelje na Zakonu nije vezana uz dogovore, stavove i uputstva organa Hrvatske, organe EU, Memorandume MMF-a i Dvjetske banke, ako to nije u svezi s njezinim funkcijama i djelatnošću.

Predlagatelj je prihvatio amandman **Kluba zastupnika SDP-a** kojim se u članku 3. nakon riječi "cijena" bridan ostatak teksta. Klub je to obrazložio suvisnošću jer izraz "stabilnost"

obuhvaća i stanje likvidnosti i solventnosti bankarskog sustava.

Prihvaćen je i amandman **Kluba zastupnika SDP-a** na članak 4. kojim se utvrđuje da je HNB samostalna i neovisna u okviru Ustava i zakona u cjelokupnosti poslova iz svoje nadležnosti, te navodi (u devet točaka) u čemu se to osobito očituje.

Nakon što je mr. Kuštrak u ime predlagatelja prihvatio taj, odbio je, zbog sličnosti, amandman na isti članak dr. Njavre, koji je od njega i odustao.

U ime Vlade, mr. Kuštrak je prihvatio i amandman **Kluba zastupnika SDP-a** na članak 5. stavak 1. i zamjenu riječi "banka surađuje" s riječima "može surađivati", čime se, kako se obrazlaže, tekst usklađuje s Ustavom.

Predstavnik predlagatelja odbio je pak amandman **Kluba zastupnika HSS-a** na članak 5. stavak 2. i zamjenu riječi "može dati mišljenje", sa "treba dati mišljenje". Klub je obrazložio da bi s obzirom na to da se Vlada obvezuje dostaviti HNB-u prijedloge zakona prije upućivanja u saborsku proceduru i HNB trebalo obvezati na dostavljanje mišljenja. Mr. Kuštrak odbijanje je pak objasnio mogućnošću da to izazove operativno kočenje u radu Vlade, nakon čega je predstavnik Kluba HSS-a zastupnik Luka Roić povukao amandman.

Zamjenik ministra financija odbio je amandman **dr. Đure Njavre** na članak 6. kojim bi se dodalo da se HNB radi izvršavanja svojih zadataka ili kao predstavnik Republike Hrvatske može učlaniti u inozemne ili domaće financijske institucije ili s njima surađivati, te da je sudjelovanje u temeljnom kapitalu inozemnih financijskih institucija ili osiguranje za članski ulog kod domaće financijske institucije, isključivo na temelju posebnog zakona. Mr. Kuštrak je objasnio da se takvom formulacijom bitno narušava institucionalna i funkcionalna neovisnost HNB-a, na što je dr. Njavro objasnio da je odluka o učlanjenju u međunarodne institucije od strateškog značenja za Hrvatsku i da je ne može donositi HNB a da nitko u državi za to ne zna, odnosno to nije odobrio, pa je takve slučajeve potrebno regulirati posebnim zakonom. Zatražio je stoga glasovanje, ali amandman nije prošao.

Predlagatelj nije prihvatio ni amandman **dr. Đure Njavre** na članak 7. i dodavanje posebnog stavka kojim

bi se utvrdilo da je HNB oslobođena plaćanja poreza na dobit, PDV-a i županijskih i općinskih poreza te prireza.

Mr. Kuštrak nije prihvatio ni amandman istog predlagatelja na članak 8. u kojem bi se novim stavkom definiralo da HNB utvrđuje kriterije solventnosti i likvidnosti banaka sa sjedištem u Hrvatskoj. Objasnio je da je to riješeno u Zakonu o bankama, na što je dr. Njavro reagirao objašnjenjem da je amandman izveden iz Zakona o trgovačkim društvima, te da HNB radi dnevnog praćenja poslovanja mora ustanoviti i propisati egzaktne kriterije i pokazatelje u poslovanju, a naročito kretanje likvidnosti i solventnosti svake banke. Prema Zakonu o trgovačkim društvima kriterij solventnosti banke (pored zaduženosti) jedan je od dva bitna kriterija za opstojnost svake banke i za stjecanje uvjeta za pokretanje stečaja, kazao je, ističući da bi, ako se to jasno regulira, to pridonijelo kvaliteti zakona i smanjivanju mogućnosti pojave neke nove krize bankarstva. Stoga je zatražio glasovanje, ali amandman nije prošao.

U Memorandumu s MMF-om je i obveza da se osnuje, a već i radi, koordinacija svih nadzornih tijela, ne samo za bankarski nego i za čitav financijski sustav.

U ime predlagatelja mr. Kuštrak nije prihvatio amandman **Kluba zastupnika HSS-a** na članak 14. i u stavku 3. promjenu u kojoj bi se iza riječi "dvostruke" dodalo "eskontne stope", a što je obrazloženo potrebom da eskonta stopa bude mjerilo svih drugih odnosa, te da HNB treba smanjiti ostale kamatne stope na kredite bankama potičući na taj način zahtjev za smanjenjem aktivnih kamatnih stopa i kod samih banaka. Mr. Kuštrak je odbijanje objasnio činjenicom da se u članku 14. više ne spominje eskontna stopa već lombardna stopa kao instrumentarij monetarne politike, a to je u ime Kluba HSS-a prihvatio i zastupnik Roić i povukao amandman.

Mr. Kuštrak odbio je, a i glasovanjem je odbijen i amandman **dr. Đure Njavre** na članak 16. kojim se predlagalo precizirati da međunarodne pričuve Republike Hrvatske

služe prvenstveno za održavanje likvidnosti zemlje i HNB u plaćanjima prema zemlji i inozemstvu kao i intervencije HNB-a na deviznom tržištu te da svako drugo korištenje tih pričuva mora biti regulirano posebnim zakonom. Amandmanom se predlagalo i utvrditi da se međunarodne pričuve ne bi se mogle koristiti kao kolateral odnosno sredstvo osiguranja otplate za korištenje inozemnih ili domaćih kredita ili obveza stvorenih u ime i za račun Hrvatske HNB-a ili bilo kojeg pravnog subjekta.

Nije prihvaćen ni amandman **dr. Đure Njavre** na članak 17., a kojim se predlagalo u stavku 1. dodati riječi i "profitabilnosti" te novi stavci kojima bi se utvrdilo da Savjet HNB-a donosi pobliže uvjete u svezi s upravljanjem međunarodnim pričuvama s razradom o čemu pritom treba voditi računa, a predlagalo se i točno propisati izloženost riziku. U tom je amandmanu bio i prijedlog o osnivanju odbora za upravljanje međunarodnim pričuvama u kojima bi bili zaposlenici HNB-a te još dva člana od kojih bi jedan bio vanjski član Savjeta, a drugoga bi iz svojih redova predložio Odbor za financije i Državni proračun. Odbijajući taj amandman mr. Kuštrak je istaknuo da je za utvrđivanje monetarne i devizne politike nadležan Savjet te da se HNB treba rukovoditi likvidnošću i sigurnošću, a amandmanom se traži uvođenje posebno profitabilnost. **Dr. Đuro Njavro** je objasnio da je cilj toga, kao i prethodnog njihovog amandmana, precizno i jasno reguliranje upravljanja deviznim pričuvama po uzoru na druge europske zemlje. Devizne pričuve Hrvatske su trenutno 3,5 milijardi dolara i jedan posto prinosa na njih znači 35 milijuna dolara godišnje, a podaci iz izvješća govore da Hrvatska iz godine u godinu ima bitno niže prinose na devizne pričuve, nego npr. Slovenija, objasnio je zatraživši glasovanje u kojem je amandman odbijen.

Amandman **Kluba zastupnika HSS-a** na članak 18. u kojem bi se dodalo da HNB može i uzimati kredite ali samo temeljem prethodne odluke Sabora, mr. Kuštrak je odbio s obrazloženjem da bi se time narušio jedan od četiri stupa samostalnosti HNB-a, financijska samostalnost. Zastupnik Roić odgovorio je da se promjena ne odnosi na davanje kredita već samo na uzimanje, ističući da je to vrlo bitno zbog dosadašnjih

iskustava u financijskom poslovanju u Hrvatskoj. Zatražio je glasovanje no amandman nije prihvaćen.

Amandmanom na članak 19. **dr. Đuro Njavro** je predložio promjenu stavka 3. i utvrđivanje da se za plaćanja u zemlji posebnim zakonom može dopustiti HNB-u korištenje i druge valute, a u skladu s nastojanjima i propisima Europske centralne banke, obrazlažući to tendencijama približavanja Hrvatske međunarodnim gospodarskim i političkim integracijama. Nakon odbijanja predlagatelja, objasnio je da je nakon uvida u desetak europskih zakona predložio 31 amandman na predloženi zakon, a želeći pridonijeti da on bude što bolji i kvalitetniji. Napomenuo je da zna pravila igre u demokraciji, da svaka većina može donijeti zakon kakav želi, ali da to ne znači da je donesen najbolji zakon. Uz napomenu da ne bi dalje obrazlagao svoje amandmane zamolio je glasovanje, ali amandman nije dobio potreban broj glasova.

Glasovanjem je odbijen i njegov amandman na članak 24. kojim je novim stavcima predlagao utvrditi da HNB može podzakonskim propisima urediti pitanje poništenja dotrajalog i za promet neprikladnog kovanog novca i novčanica, kao i druga pitanja povezana s izdavanjem opskrbom i zamjenom novčanica i kovanog novca, kao i da novčanice i kovani novac koje izdaje HNB mogu izrađivati specijalne organizacije u Hrvatskoj i inozemstvu.

Amandmanom na članak 25. **Klub zastupnika HSS-a** predlagao je novi stavak kojim bi se utvrdilo da nadzor nad poslovanjem banaka može, temeljem posebnog zakona obavljati i posebna agencija, komisija ili drugo tijelo koje osnuje Vlada.

Guvernera imenuje Zastupnički dom na prijedlog Odbora za izbor i imenovanje uz mišljenje Odbora za financije i Državni proračun.

Mr. Kuštrak je taj amandman odbio obrazlažući da je to suštinski riješeno kroz memorandum s MMF-om u kojem je obveza da se osnuje, a već i radi, koordinacija svih nadzornih tijela, ne samo za bankarski nego i za čitav financijski sustav.

Zastupnik Roić istaknuo je pak da se Klub zastupnika HSS-a u predlaganju amandmana rukovodio prak-

som razvijenih europskih zemalja npr. Norveške. To se uvodi kao mogućnost, a kada i kako ocijenit ćemo po vremenu i aktivnostima, odnosno uvjetima koji su za to potrebni. To ne bi bitno narušilo koncepciju zakona i otvorilo bi mogućnost za koju je rečeno da postoji u sporazumima, kazao je, zatraživši glasovanje u kojem amandman nije prošao.

Vlada nije prihvatila, a u glasovanju nije prošao amandman dr. Njavre na članak 25. u kojem bi se dodali novi stavci i utvrdilo da je HNB u okviru svojih ovlaštenja i odgovornosti dužna proglasiti banku nelikvidnom donošenjem rješenja o mjerama prema banci ako ona ne ispunjava svoje zakonske i/ili ugovorne obveze u zemlji ili prema inozemstvu kao i podnijeti prijavu za učinjeni prekršaj ili kazneno djelo nadležnom državnom odvjetniku. HNB bi posebnom odlukom određivala uvjete za utvrđivanje nelikvidnosti i nesolventnosti banke u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima. U obrazloženju je naveo da to pruža djelotvorno sredstvo HNB-u da postupi žurno i učinkovito u slučaju protuzakonitog poslovanja bilo koje banke.

Zatraživši riječ zbog povrede Poslovnika, **Luka Bebić (HDZ)** je kazao da se predstavniku Vlade ne dozvoljava da objasni zbog čega ne prihvaća amandman, već se odmah prelazi na glasovanje. Predsjedavajući **mr. Arlović** je objasnio da to po Poslovniku može tražiti samo predlagatelj amandmana, te da poštuje volju dr. Njavre koji se očitovao o svim svojim budućim amandmanima i zatražio glasovanje o njima.

Predstavnik Vlade odbio je, a glasovanjem potporu nisu dobila, ni slijedeća četiri amandmana **dr. Đure Njavre**. Njima je zatražio izmjenu u članku 27., stavak 2. zatraživši da se on dopuni riječima kojima bi se preciziralo da HNB kod razmjene svih podataka i informacija s inozemnim bankama i institucijama treba poštivati načelo uzajamnosti. Amandmanom na članak 28. predlagao je nove stavke po kojima bi uz ostalo HNB bila odgovorna za evidentiranje, skupljanje, obradu i objavljivanje podataka i informacija koje se odnose na izvršenje njenih obveza po ovom i drugim zakonima, mogla za to zahtijevati od pravnih osoba ili podružnica stranih pravnih osoba potrebne informacije, bila dužna s

Ministarstvom financija razmjenjivati podatke i informacije neophodne za funkcioniranje novčanog i financijskog sustava, te propisati sistem zaštite informacija koje banke dostavljaju HNB-u (kriptozaštita). U obrazloženju je naveo potrebom uspostave takvog informacijskog sustava da HNB može preventivno prikupljati podatke o dnevnom poslovanju banaka kako bi na vrijeme spriječila veće poremećaje u hrvatskom financijskom sustavu, dok je s obrazloženjem da HNB regulira platni promet u zemlji i obavlja platni promet s inozemstvom u svoje ime i za svoj račun kao i za Republiku Hrvatsku predložio izmjenu članka 31. U tom je amandmanu npr. naveo da HNB propisuje, organizira, nadzire, posjeduje i regulira sustav platnog prometa u zemlji i inozemstvu, da otvara i vodi račune u knjigama HNB-a za sustav plaćanja, kliringa ili namire u zemlji, da propisuje sadržaj i određuje formate i medije za prijenos podataka, kao i standardne oblike zaštite informacija i prava raspolaganja i iniciranja informacija u platnom prometu na elektroničkim i drugim medijima i nosiocima, itd. Amandmanom pak na članak 32. predlagao je utvrditi da se sredstva proračuna Republike Hrvatske vode pri HNB-u, da HNB obavlja i druge zakonom određene poslove za RH, da sve poslove koje za RH obavlja HNB odobrava i nadzire Savjet, a iskazuje ih u posebnim financijskim izvješćima. Taj amandman, naveo je u obrazloženju, donosi s računovodstvenog aspekta ispravan način praćenja transakcija za RH koje obavlja HNB, a što je u predloženom zakonu izostalo.

U ime predlagatelja zakona mr. Kuštrak je prihvatio amandman **Odbora za financije** na članak 35. (brisanje stavka 1.), ali je odbio njegov amandman na članak 38. (o smanjenju broja članova Savjeta na 9, s tim da broj vanjskih mora biti veći). Objasnio je da je to riješeno na drugi način, a kako Odbor nije imao sjednicu na kojoj bi razmotrio odustanje, dr. Njavro je zatražio glasovanje u kojem je amandman odbijen.

Ni amandman **Kluba zastupnika HSS-a** o smanjenju broja članova Savjeta predlagatelj nije prihvatio. HSS je predlagao da se u članku 38. smanji broj vanjskih članova Savjeta sa osam na četiri, tako da bi u Savjetu bilo najviše deset članova. Nakon

odbijanja predlagatelja, zastupnik Roić amandman je povukao.

Potporu Vlade kao predlagatelja, a u glasovanju ni potporu zastupnika nisu dobila ni tri sljedeća amandmana dr. Njavre. On je u članku 38. stavak 3. predložio novu alineju kojom bi se precizirala obveza Savjeta HNB da Hrvatskom saboru dostavlja projekciju kretanja cijena i inflacije najkasnije do 31. siječnja tekuće godine, kao i unijela odredba da imenuje i razrješava osobe s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima u HNB-u na prijedlog guvernera. U članku 39. predložio je u stavku 2. brisanje točke g), potom brisanje stavka 3., te dopunu stavka 4. s prijedlogom da se dopuni riječima "dužan je u roku od tri dana sazvati novu sjednicu Savjeta HNB-a". U svezi sa stavkom 4. naveo je da je nedopustivo da guverner sam donosi neku odluku ako ona nije mogla biti donijeta usuglašavanjem Savjeta, već je potrebno predvidjeti da u takvim slučajevima u roku tri dana sazove novu sjednicu.

Amandmanom na članak 40. predložio je precizno definirati tko, kada, kako i pod kojim uvjetima može biti kandidiran za rukovodeće funkcije u HNB-u i za člana Savjeta. Predlagao je tako npr. da kandidat za guvernera mora biti državljanin RH, da je nekažnjavan i da nije pod istragom, da je potpuno fizički i psihički zdrav za obavljanje funkcije, da ima visokoškolsko ekonomsko obrazovanje, najmanje desetogodišnje iskustvo u bankarstvu, da pred nadležnim saborskim odborima za financije i za gospodarstvo iznese detaljan program rada i koncept rukovođenja HNB-om. Predlagao je i utvrditi da se ti odbori tajnim glasovanjem izjašnjavaju o kandidatu, te je definirao i uvjete za imenovanje zamjenika guvernera i viceguvernera, tražeći uz ostalo i za njih desetogodišnje uspješno radno iskustvo na bankarskim poslovima.

Predlagatelj je odbio i amandman **Kluba zastupnika HSS-a** kojim bi se brisao stavak 4. u članku 39. Zastupnik Roić objasnio je da bi umjesto toga stavka po kojem, ako Savjet ne donese odluku guverner mogao, ako ocijeni da se bez nje ne može osigurati normalan rad, donositi odluku, trebalo stajati da guverner, ako većina članova Savjeta ili moguće svi glasuju protiv neke odluke, ne može sam donositi drugačiju odluku. Kako to da sam

guverner može odlučiti o nečemu o čemu je negativan stav dao cijeli Savjet, upitao je, ali amandman nije dobio potrebnu potporu zastupnika.

Mr. Kuštrak prihvatio je, pak, amandman **Kluba zastupnika HSLS-a** kojim je u članku 40. stavak 1. promijenjen tako da se utvrđuje da guvernera imenuje Zastupnički dom na prijedlog Odbora za izbor i imenovanje uz mišljenje Odbora za financije, te u stavku 4. isti postupak propisan i za imenovanje vanjskih članova Savjeta. Klub je obrazložio da je Odbor za financije matično radno tijelo i za bankarski sustav, te da bi bilo nužno da provede raspravu o predloženim kandidatima.

Kako je prihvaćen taj amandman odbijen je onaj **Odbora za financije** na isti članak (tražilo se da Odbor da prethodno mišljenje na kandidate), a potporu nije dobio ni amandman **dr. Đure Njavre** na isti članak 40. kojim je predložio precizno definirati tko, kada, kako i pod kojim uvjetima može biti kandidiran za rukovodeće funkcije u HNB-u i za člana Savjeta. Predlagao je tako npr. da kandidat za guvernera mora biti državljanin RH, da je nekažnjavan i da nije pod istragom, da je potpuno fizički i psihički zdrav za obavljanje funkcije, da ima visokoškolsko ekonomsko obrazovanje, najmanje desetogodišnje iskustvo u bankarstvu, da ima jasnu viziju razvoja financijskog sustava, da pred nadležnim saborskim odborima za financije i za gospodarstvo iznese detaljan program rada i koncept rukovođenja HNB-om. Predlagao je i utvrditi da se ti odbori tajnim glasovanjem izjašnjavaju o kandidatu, te je definirao i uvjete za imenovanje zamjenika guvernera i viceguvernera, tražeći uz ostalo i za njih desetogodišnje uspješno radno iskustvo na bankarskim poslovima.

U ime predlagatelja mr. Kuštrak je prihvatio, pak, amandman **dr. Đure Njavre** i dopunu članka 41. s razradom sprječavanja moguće interesne povezanosti rukovodećih osoba, odnosno članova Savjeta s komercijalnim bankama i revizorskim kućama.

Više je amandmana bilo podnijeto i na članak 42., a Vlada je prihvatila onaj **Kluba zastupnika HSLS-a** kojim je u stavku 1., dodan novi podstavak g) i precizirana mogućnost razrješavanja guvernera, zamjenika i viceguvernera ako se utvrdi da uslijed ozbiljnih propusta u obnašanju dužnosti dolazi do trajnog i bitnog

odstupanja od ostvarenja osnovnog cilja HNB-a iz stavka 1. članka 3. Zakona. S obrazloženjem da je prihvaćen taj, mr. Kuštrak je odbio, a nakon toga su povučeni i amandmani na isti članak **Kluba zastupnika HSS-a** (razrješenje članova Savjeta u slučaju porasta cijena od 50 do 100 posto u odnosu na planirani), te **dr. Đure Njavre** koji je predlagao definiranje mogućnosti razrješenja u slučajevima neostvarenja osnovnog cilja (glede održavanja stabilnosti cijena (za više od 50 posto, ili inflacije za više od 20 posto u odnosu na projekciju), ili pojave nesolventnosti kod najmanje dvije banke ili 10 posto ukupne bankarske aktive. Kako nije bilo stajališta predlagatelja, glasanjem je pak odbijen i amandman na isti članak **Odbora za financije**.

Prema procjenama u optjecaju je oko 125 do 130 milijardi kuna, ili oko 14 do 15 milijardi dolara i za toliku količinu novca nije potrebno toliko kontrolnih institucija. Njihovo objedinjavanje bi imalo puno efekata.

Vlada je prihvatila i amandman **Kluba zastupnika SDP-a** i dodavanje novog stavka u članku 42. u kojem se precizira da je odluka o razrješenju konačna, da nezadovoljna strana može tražiti zaštitu prava pred Upravnim sudom.

Slažući se s mišljenjem predstavnika Vlade, da je malo u koliziji s institucijom kvoruma, **Klub zastupnika HSS-a** odustao je od svog amandmana na članak 43. kojim je predlagao precizirati da odluke Savjeta nisu valjane ako za njih nisu glasovala najmanje dva vanjska člana. S objašnjenjem da je u prvom čitanju Odbor za zakonodavstvo predložio usklađenje članka 45., mr. Kuštrak je odbio amandman **Kluba zastupnika HSS-a** na taj članak. Klub je predlagao promjenu po kojoj bi unutarnji članovi Savjeta primali za svoj rad plaću sukladno Zakonu o pravima i obvezama državnih dužnosnika, a vanjski članovi mjesečnu naknadu u visini prosječne plaće HNB-a u protekloj godini. Plaće i naknade moraju biti u zakonu, a ne Statutu jer bi ispalo da članovi Savjeta sami sebi određuju plaće i naknade, istaknuo je i zastupnik Roić, koji je

zatražio glasanje, ali amandman nije prošao.

S obrazloženjem da za druge dužnosnike ne postoji kao za članove Savjeta zakonom ograničenje da se godinu dana nakon prestanka obnašanja dužnosti mogu zaposliti u drugim financijskim institucijama, pa je predviđeno da za to vrijeme primaju punu plaću, mr. Kuštrak je objasnio Vladino odbijanje amandmana **Kluba zastupnika HSS-a** i brisanje stavka 2. članka 46. Uz objašnjenje da su, ako su državni dužnosnici, unutarnji članovi Savjeta trebaju imati jednaka prava i obveze kao drugi dužnosnici, **Roić** je zatražio glasanje, ali amandman nije prošao.

Nakon utvrđenja da amandman nije prošao, zbog povrede Poslovnika reagirala je **Jadranka Kosor (HDZ)** zamijetivši da brojači ne broje dobro i da je pogrešan broj suzdržanih, te je zatražila ponovno glasanje, a reagirala je i **Ljubica Lalić (HSS)** koja je ustvrdila da je glasanje lakrdija, te zamolila predsjedavajućeg da uvede reda u način glasanja. Podsjećajući da svaki zastupnik, ako sumnja u rezultate glasanja, može zatražiti ponovno glasanje, predsjedavajući **mr. Arlović** stavio je amandman ponovno na glasanje, ali je reagirao **Marijan Maršić (HSS)** koji je zamijetio da ponekad nema ni kvoruma, pa je mr. Arlović najprije zamolio da se utvrdi kvorum. Ustvrdivši da je u dvorani 85, a ne kao prije 82 zastupnika, ponovio je glasanje o amandmanu, ali on nije dobio potrebnu potporu.

Uz primjedbu da je sadržan u amandmanu Vlade, mr. Kuštrak odbio je, a nakon toga **dr. Đuro Njavro** i povukao amandman na članak 48. i prijedlog da se u novom stavku spriječi moguća pojava sukoba interesa između funkcija rukovodećih ljudi HNB-a i članova njihovih obitelji s mogućim vlasničkim statusom u smislu povezanih osoba prema Zakonu o bankama, te da se novim stavkom utvrdi mogućnost da zaposlenici HNB-a uživaju povlastice koje o pitanjima izgradnje, stanovanja i stanarine donosi Savjet HNB-a, koji bi mogao donijeti odluku i o njihovu posebnom nagrađivanju.

S istim je obrazloženjem **dr. Đuro Njavro** povukao i amandman na članak 50., s prijedlogom da se definira da temeljni kapital HNB-a iznosi 2,5 milijardi kuna, te da se propiše način i mogućnost korištenja

kapitala HNB-a za investicije i materijalnu imovinu.

Uz odbijanje Vlade glasanjem je odbijeno i sljedećih nekoliko amandmana **dr. Đure Njavre** koji ih je obrazložio usklađenjem sa zakonima i Međunarodnim računovodstvenim standardima, te upozorenjem da će doći do problema u primjeni predloženog zakona ako se oni ne prihvate. Odbijeni su tako amandmani na članak 51. (definiranje da se pričuve HNB-a sastoje od općih i posebnih pričuva, te detaljno razrađenje način njihova formiranja i njihova namjena, te propisivanje posebnih revalorizacijskih pričuva), na članak 52. (propisivanje načina formiranja dobiti i gubitka HNB-a i posebnih revalorizacijskih pričuva), članak 53. (detaljno definiranje rasporeda dobitka HNB-a), članak 55. (definiranje godišnjih planova koji se moraju izraditi i donijeti do 31. prosinca tekuće za sljedeću godinu, uz definiranje slučaja rebalansa). Odbijeni su tako i amandmani **dr. Đure Njavre** na članak 56. (obveza HNB-a da sastavlja financijska izvješća, te skraćenje roka za njihovo donošenje sa 5 na 4 mjeseca), članak 57. (da način kontrole revizije poslovanja HNB-a utvrdjuje Hrvatski sabor koji može imenovati državnog povjerenika za reviziju), te članak 58. (obveza HNB-a da u roku 4 mjeseca Saboru dostavlja financijska izvješća, da mjesečno dostavlja skraćene bilance, te propisivanje Bilance stanja HNB-a).

U ime predlagatelja mr. Kuštrak je prihvatio amandman **Kluba zastupnika SDP-a** na članak 59. i promjenu kojom se obveza HNB-u da svake godine javno objavljuje izvješća o monetarnoj politici, mijenja tako da HNB može godišnje objaviti podatke o ostvarivanju monetarne politike.

Glasovanjem su zastupnici prihvatili i Kuštrakovo odbijanje amandmana **dr. Đure Njavre** na članke 59. (definiranje da monetarnu projekciju kretanja cijena i inflacije treba Saboru dostaviti na usvajanje najkasnije do 31. siječnja tekuće godine), te 65. s dopunom stavku 2. (poduzimanje mjera protiv banaka ako ne ispunjavaju svoje zakonske ili ugovorene obveze u zemlji ili prema inozemstvu).

Uz obrazloženje po kojem su se državni dužnosnici dužni skrbiti o zakonitosti rada HNB-a mr. Kuštrak je odbio amandman **Kluba zastupnika HSS-a** na članak 65. Zastupnik **Roić** objasnio je, pak, kako i u kaznenim

odredbama treba unijeti sankcije za slučajeve neispunjavanja određenih odredbi zakona. To drže logičnim, pa je zatražio glasovanje, no, amandman nije prošao.

Uslijedila je poslovnička primjedba **Jadranke Kosor (HDZ)** koja je zatražila utvrđivanje kvoruma. Predsjedavajući **mr. Arlović** zamolio je predsjednike klubova da osiguraju kvorum ili pak priopće da hoće opstruirati daljnje glasovanje. Istoodobno je zatražio predstavnika **Kluba zastupnika HSS-a** čiji su zastupnici izišli iz dvorane da dode za predsjednički stol. Međutim, ubrzo je prekinuo sjednicu i zakazao sastanak vladajuće šestorke.

Glasovanje je nastavljeno tek nakon nekoliko dana i to očitovanjem o amandmanu broj 57. kojim je **Odbor za financije** tražio promjenu naziva glave IX., ali ga je povukao. Odbor je povukao i svoj amandman na članak 66., a nakon toga zastupnici su glasovanjem prihvatili amandmane koje je na Konačni prijedlog zakona podnijela sama Vlada. Prihvaćena je i redakcijska primjedba koju je iznio **mr. Kuštrak** i kojom je u glavi III. promijenjen naslov "Odnosi s državnim tijelima Republike Hrvatske" umjesto "Odnosi s Republikom Hrvatskom".

Nakon toga glasovalo se o Konačnom prijedlogu zakona o HNB-u s prihvaćenim amandmanima, a prihvaćen je većinom glasova (69 "za", 12 "protiv" i 3 "suzdržana").

Predsjedavajući **mr. Arlović** tada je na glasovanje stavio i zaključak što ga je predložio **Klub zastupnika HDZ-a**, a kojim je predloženo obvezati Vladu na lektoriranje Konačnog prijedloga i u članku 11. a. zamjenu riječi "dužničko vrijednosne papire" u "zadužnice", u članku 19. stavak 2. "zakonitost" sa "zakonsku", članku 32. stavku 3. riječi "isplaćuje" s "plaća", a u stavku 5. "visine kamate" sa "kamatnjak" ili "kamatna stopa". **Mr. Arlović** je istaknuo da se Vlada ne može zadužiti, te predložio da predlagatelj prije pripreme i objavljivanja, sukladno zaključku, tekst lektorski uredi.

Predlagatelj je to prihvatio, a glasovanjem je taj prijedlog i usvojen.

Na glasovanje je potom stavljen i prijedlog **klubova zastupnika SDP-a, HSLŠ-a, HSS-a, HNS-a i LS-a** i zaključak kojim bi se obvezala Vlada RH da do konca lipnja 2001. dostavi Hrvatskom saboru Prijedlog zakona o bankama kojim će se urediti da pored HNB-a kontrolu nad poslovanjem banaka mogu obavljati i druge institucije ovlaštene odgovarajućim zakonima. No prije glasovanja zastupnik **Ivan Šuker (HDZ)** zamijetio je da je to previše općenita i neprecizna formulacija, te je zamolio da se o predloženom zaključku otvori rasprava. Nakon toga predsjedavajući **mr. Arlović** otvorio je raspravu, a riječ je u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** dobio zastupnik **Šuker**. Upozorio je da se iz prijedloga, da kontrolu mogu obavljati i druge institucije ovlaštene odgovarajućim zakonom može zaključiti da bi sutra i USKOK mogao obavljati kontrolu banaka, a da je to posao koji mogu obavljati usko specijalizirani ljudi. Na tragu određenih negativnih iskustava predložio je da se kontrola i nadzor banaka izdvoje iz HNB-a i objedine u jednoj od nadzornih institucija, možda zajedno s postojećom Državnom agencijom za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka ili možda osnivanjem neke druge agencije ili institucije kojom bi trebalo pridružiti kontrolu i nadzor zavoda za zdravstveno i mirovinsko osiguranje.

Objašnjavajući potrebu objedinjavanja, naveo je da je prema procjenama u opticaju oko 125 do 130 milijardi kuna, ili oko 14 do 15 milijardi dolara, te da za toliku količinu novca nije potrebno toliko kontrolnih institucija. Objedinjavanje bi imalo puno efekata, racionalizirali bi se troškovi, u njoj bi radili usko specijalizirani ljudi, a bili bi organizacijski i informatizacijski povezani. Danas imamo situaciju u kojoj HNB kontrolira, u slučaju propasti ispostavlja račun DAB-u, a na kraju cijeli račun plaća Ministarstvo financija, kazao je,

ističući ponovno prednosti objedinjavanja. Istaknuo je da bi takva kontrola morala obuhvatiti i štedno-kreditne zadruge, a da bi se trebalo pozabaviti i kontrolom računa brokerskih kuća. Ta bi se institucija mogla nazvati - agencija ili državna agencija ili ured za nadzor financijskih institucija ili banaka, rekao je, naglašavajući da bi to bila krovna institucija. Iznio je i svjetska iskustva u kojima je negdje kontrola banaka u sklopu središnje banke, a drugdje u nekim institucijama koje su izravno odgovorne parlamentu.

Za predloženi je zaključak rekao da je preopćenit, da je riječ u općoj formulaciji, te u ime Kluba ponudio konkretno rješenje u kojem bi se ugradilo zaduženje Vladi da sa 1. siječnjem osnuje takvu instituciju koja bi preuzela kontrolni instrumentarij nad svim financijskim institucijama u Hrvatskoj.

Predsjedavajući **mr. Arlović** istaknuo je da je prijedlog izrečen, ali nije napisan, te izvjestio da je dobio signal od predstavnika predlagatelja zaključka, za promjenu teksta u kojem bi se riječi "odgovarajućim zakonima" zamijenile s "tim zakonom", pa bi on glasio da se "Vlada obvezuje da do konca lipnja 2001. dostavi Saboru prijedlog zakona o bankama kojim će se urediti da pored Hrvatske narodne banke kontrolu u poslovanju banaka mogu obavljati i druge institucije ovlaštene tim zakonom."

Zastupnik **Šuker** ponovio je da je preskupo i neracionalno uz kontrolu HNB-a imati još neke kontrole, te da bi zaključkom Vladu trebalo obvezati da možda razmišlja o nekoj krovnoj organizaciji. **Mr. Arlović** objasnio je da se radi o jednom potpuno drugačijem pristupu te da je predloženi zaključak klubova jedna od varijanti koja može omogućiti da takvo tijelo, ako se osnuje, neće moći početi obavljati taj posao dok se stručno, kadrovski i ostalim potrebnim sredstvima ne ekipira za njega.

Nakon toga prijedlog zaključka klubova zastupnika SDP-a, HSLŠ-a, HSS-a, HNS-a i LS-a većinom je glasova i prihvaćen.

S.Š.-H.; N.B.; M.S.-J.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA S OSNOVAMA DEVIZNOG SUSTAVA, DEVIZNOG POSLOVANJA I PROMETU ZLATA

Liberalizacija deviznog poslovanja

Zastupnici Hrvatskoga sabora jednoglasno su donijeli predloženi Zakon. Svi sudionici u raspravi, bez obzira na stranačku pripadnost, u prvi su plan isticali korisne posljedice koje će ovaj Zakon ostvariti u revitalizaciji hrvatskog gospodarstva.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu bilo je riječi u IHS-u, br. 295, str. 40., a izvješća su podnijela i nadležna radna tijela. Odbor za zakonodavstvo dao je potporu za donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da ovaj Zakon stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nije imao primjedaba, ali je predložio da predlagatelj do okončanja rasprave preispita visinu zapriječenih novčanih kazni kako bi se najviši iznos povećao. Odbor za financije i Državni proračun raspravljao je o predmetnom zakonu kao matično radno tijelo. Nakon uvodnog izlaganja predstavnika Vlade Republike Hrvatske, Odbor je bez rasprave i većinom glasova odlučio predložiti Zastupničkom domu donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata. I članovi Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu su u raspravi podržali donošenje izmjena i dopuna Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometa zlata, budući da predložene izmjene imaju za cilj daljnji razvoj financijskog tržišta, jačanje povjerenja u financijski sustav, izjednačavanje uvjeta poslovanja gospodarstvenika s uvjetima konkurentnih gospodarskih subjekata u okruženju, te poboljšanje ukupnih uvjeta za gospodarski razvitak zemlje. Nakon provedene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Zastupničkom domu donošenje predloženog zakonskog teksta.

RASPRAVA

Za riječ se prva javila zastupnica Dragica Zgrebec, koja je prenijela razmišljanja i poruke Kluba zastupnika SDP-a. Podsjetila je da je predloženi zakonski tekst još u prvom čitanju izazvao zanimanje gospodarstvenika u Republici Hrvatskoj. Ovakav pristup ne bi trebao predstavljati iznenađenje jer je važeći Zakon donesen još 1993. godine, kada je Hrvatska rješavala probleme velike devizne nelikvidnosti i nerazvijenog deviznog tržišta. Ovim izmjenama započinje liberalizacija tekućih transakcija s inozemstvom, a očekuje se i značajno unapređenje i pojednostavljivanje vanjskog trgovinskog poslovanja. Izmjenama se uvodi i mogućnost deviznog kreditiranja domaćih pravnih osoba za sva tekuća plaćanja u inozemstvu i za polaganje na devizne račune. Uvodi se mogućnost konverzije deviza po štednim ulozima pravnih i fizičkih osoba po nalogu njihovih vlasnika bez navođenja osnove plaćanja. Također se uvodi mogućnost da ovlaštene banke i druge ovlaštene pravne osobe na domaćim i stranim financijskim tržištima kupuju i prodaju devizna potraživanja pravnih osoba po osnovi kupoprodaje roba i usluga. Dajući završni rezime ovih prednosti, zastupnica je ocijenila da se ovim izmjenama uvodi na tržište i Ministarstvo financija kao njegov sudionik, te se omogućava slobodan transfer sredstava u inozemstvo s deviznih računa stranim osobama. Zbog navedenih razloga Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje predloženog zakonskog teksta, a ujedno ocjenjuje da će nesmetana kupnja deviza utjecati na razvijanje uvoza i izvoza te privlačenje stranog kapitala. Zastupnik mr. Zorko Vidiček (SDP) ukazao je na praktične probleme izvoznika, i to u segmentu koji nije obuhvaćen izmjenama i dopunama zakona.

Problemi oko pravovremenog plaćanja

Upozorio je da se u poslovanju s europskim poslovnim tvrtkama često puta javljaju problemi oko pravovremenog plaćanja. Često puta hrvatske tvrtke ne mogu naplatiti svoje robe i usluge u zakonski predviđenom roku (150 + 60 dana). Problem predstavljaju količinske i cjenovne razlike, a utvrđivanje ovih vrijednosti značajno produžava rokove kod okončavanja posla. Često puta dolazi do namjernog odugovlačenja, jer inozemni partneri znaju da neće morati platiti moguće kamatne razlike. Zbog svih navedenih problema, zastupnik je predložio da se u zakonskom tekstu pretpostave i uvažavaju izvanredne situacije koje prate poslovnu suradnju kao realna mogućnost. Upozorio je na kraju da pojedine domaće tvrtke bez svoje krivnje dolaze i pod udar zakonskih sankcija zbog propusta koje su slučajno ili namjerno prouzročili inozemni partneri.

Zastupnik Josip Leko (SDP) ocijenio je da predložene izmjene nedvojbeno liberaliziraju devizni sustav u Republici Hrvatskoj. Pozitivno je ocijenio one odredbe koje su omogućile proširenje namjene i odobravanja deviznih kredita za pravne osobe, i to bez navođenja dodatnih podataka. Istovremeno su očuvane i one odredbe kojima se sprječava nekontrolirani odlazak deviza u inozemstvo. Navedene odredbe trebale bi se pozitivno odraziti na hrvatsko gospodarstvo te omogućiti porast međunarodne razmjene roba i usluga. Posebno je dobra novost što se omogućava kupovina deviza za štednju. Ukazao je zatim i na moguće opasnosti, a na prvom mjestu je spomenuo "bježanje" kunskih depozita u devize. Hrvatska narodna banka mora uravnotežiti ove mogućnosti, a posebno dobra infrastruktura HNB bit će potrebna prilikom namirenja obveza i potraživanja u poslovanju s inozemstvom. Na kraju je ocijenio da bi bilo najbolje kada se

devizni zakon ne bi trebao donositi jer to znači da je osigurana puna konvertibilnost u Republici Hrvatskoj.

Liberalizacija deviznog tržišta

Za riječ se zatim javila zastupnica **Jadranka Katarinčić - Škrlić**, koja je govorila u ime Kluba zastupnika HSLS-a. Istaknula je da se predloženim izmjenama osigurava nužna liberalizacija devizne regulative. Ovakav status predstavlja potrebu ukoliko Hrvatska želi predstavljati dio otvorenog europskog i svjetskog tržišta i u konačnici se pridružiti Europskoj uniji. Predložene promjene grupirala je u četiri kategorije ističući na prvom mjestu devizno kreditiranje domaćih pravnih osoba za sva plaćanja u inozemstvu i polaganje na devizne račune. Pozitivnim smatra i mogućnost kupovanja deviza radi polaganja na račune, mogućnost konverzije i liberalizaciju namirenja obveza i potraživanja s inozemstvom. Naglasila je da će zastupnici HSLS-a glasovati za prihvaćanje predloženog zakonskog teksta jer ga ocjenjuju prihvatljivim.

Zastupnik **Tonči Tadić** govorio je u ime Klubova zastupnika HSP-a i HKDU-a, te uvodno istaknuo da će podržati ovaj Prijedlog zakona ocje-

njujući istovremeno da se njime značajno proširuje i granica u poslovanju s deviznim sredstvima. Smatra da ovaj tekst na kvalitetan način povećava konkurentnost hrvatskog gospodarstva na međunarodnom tržištu. Ukazao je na kraju da bi trebalo uputiti zahtjev Vladi Republike Hrvatske da u suradnji s Hrvatskom narodnom bankom napravi studiju učinka oko uvođenja eura.

Zastupnik dr. **Đuro Njavro** istaknuo je da će Klub zastupnika DC-a, također podržati predloženi zakonski tekst za kojega ocjenjuju da dodatno liberalizira devizno tržište u Hrvatskoj. Upozorio je na razmjere domaće ekonomije gdje većina aktera čuva uštedu u devizama, a većina odobrenih kredita također imaju deviznu klauzulu. Smatra da hrvatskom tipu ekonomije odgovara jedan liberalniji sustav i zakonski propisi koji omogućuju stjecanje i raspolaganje devizama. Ukazao je i na primjedbe, te zatražio da se građanima pruži mogućnost investiranja deviza u dionice na svjetskim burzama. Ova se mogućnost nije dogodila u predloženim propisima, ali ostaje mogućnost da se i to realizira preko Zakona o investicijskim fondovima. Vlada ne bi pogriješila kada bi svojim građanima omogućila ulaganja i izvan granica države, jer i sama ohrabruje strane

investicije u Republici Hrvatskoj, zaključio je zastupnik Njavro.

Zastupnik **Luka Roić** govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a, te ocijenio da je liberalizacija deviznog poslovanja trebala uslijediti i ranije. Smatra da će predloženi zakon naići na podršku i kod domaćih poduzetnika jer povećava konkurentnost hrvatskog gospodarstva. Liberalizacijom zakona proširena su namirenja međusobnih potraživanja, a osim prijebojem dugovanja, potraživanja se mogu vršiti i cesijom, preuzimanjem duga i drugim oblicima koji su uobičajeni u međunarodnoj trgovini. Zbog navedenih prednosti, HSS će dati podršku rečenom zakonskom prijedlogu, zaključio je zastupnik Roić.

Budući da više nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući je pozvao zastupnike da pristupe glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometa zlata. Nakon brojanja glasova utvrdio je da su zastupnici jednoglasno (83 glasa "za") donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometa zlata, u predloženom tekstu.

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI

Veća uloga jedinica lokalne samouprave glede socijalne skrbi

Hrvatski sabor jednoglasno je prihvatio predložene izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi te zaključak kojim je obvezao Vladu da do drugog čitanja ovog zakona izradi i podnese Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju lokalne i područne (regionalne) samouprave. Predloženim zakonskim rješenjima dana je veća uloga jedinica lokalne samouprave na području djelatnosti socijalne skrbi. Predlagatelj je bila Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

U sklopu najavljene decentralizacije, predloženim Zakonom o socijalnoj skrbi uredila bi se veća uloga jedinica lokalne samouprave na području sustava socijalne skrbi. Osnovna pitanja koja se predlažu urediti su: utvrditi nadležnost jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za ustrojavanje i usklađivanje djelatnosti socijalne

skrbi, utvrditi njihovu ulogu u financiranju djelatnosti doma socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe i centara za socijalnu skrbi, pobliže odrediti pravo na podmirenje troškova stanovanja kao primarne potrebe građana koja se zadovoljava na razini lokalne samouprave, propisati sankcije kao preduvjet za izvršavanje financijskih obveza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te urediti i druga pitanja koja su tijekom primjene važećeg Zakona uočena kao sporna.

Predloženim Zakonom osigurati će se normativne pretpostavke za postupnu decentralizaciju sustava socijalne skrbi u dijelu koji se odnosi na financiranje i ustrojavanje, posebice stvaranjem preduvjeta za prijenos osnivačkih prava nad domovima socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska. Predviđeno je i da jedinice lokalne samouprave sudjeluju u financiranju materijalnih troškova centara za socijalnu skrb počevši od 1. srpnja 2001. te su u tu svrhu osigurana proračunska sredstva za financiranje djelatnosti centara za socijalnu skrb na način kako je utvrđeno važećim Zakonom do navedenog roka. Stoga je potrebno osigurati sredstva putem fiskalnog sustava kojima će jedinica lokalne samouprave moći nesmetano financirati materijalne troškove centara za socijalnu skrb. Zakonom se dalje povjerava jedinicama područne (regionalne) samouprave ustrojavanje potreba za osnivanje domova za starije i nemoćne kao i obvezu Republike Hrvatske za prijenos osnivačkih prava nad tom vrstom domova na jedinice lokalne samouprave po prijedlogu nadležne jedinice područne (regionalne) samouprave najkasnije do 1. siječnja 2002. godine. Predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave na koje se prenose osnivačka prava dužno je osigurati nastavak obavljanja djelatnosti ovih domova. Tijekom ove kalendarske godine potrebno je osigurati sve preduvjete kako bi se omogućio nesmetan rad domova za starije i nemoćne osobe i centara za socijalnu skrb shodno predloženom Zakonu. Zbog neprimjenjivanja obveza jedinice lokalne samouprave za osiguranjem sredstava za podmirenje troškova stanovanja na svom području, predloženim Zakonom precizno su utvrđene kazne u slučaju nepridržavanja tih odredbi. Jedinicama lokalne samouprave koje nisu u stanju same osigurati sredstva za podmirenje propisanih obveza potrebno je, sukladno ustavnom određenju da je Republika Hrvatska dužna pomagati financijski slabije jedinice lokalne samouprave za obavljanje poslova kojima se neposredno ostvaruju prava iz socijalne skrbi, stvoriti preduvjete kroz fiskalnu politiku. Zakonom se također, kao jedan od načina decentralizacije, jedinicama lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave daje značajna uloga kroz

sudjelovanje u radu upravnog vijeća centara za socijalnu skrb kao tijela upravljanja. Uvođenjem tih upravnih vijeća poboljšana je postupak za osnivanje domova socijalne skrbi, a postupci za obavljanje pomoći i njege u kući u cijelosti se prenose na nadležne županijske urede za socijalnu skrb.

RADNA TIJELA

Odbori HRVATSKOG SABORA za zakonodavstvo, za financije i Državni proračun, za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, za obitelj, mladež i šport te za ravnopravnost spolova predložili su da bude prihvaćen ovaj zakonski prijedlog. Ujedno su izrazili mišljenje kako bi prije drugog čitanja predloženog Zakona trebalo donijeti Zakon o financiranju lokalne samouprave i uprave. U tu svrhu Odbor za zakonodavstvo predložio je da Dom donese zaključak kojim će na takvo nešto i obvezati Vladu.

RASPRAVA

Uvodno je zamjenik ministra rada i socijalne skrbi **dr. Bože Borko Žaja** iznio glavne značajke predloženog Zakona. Naglasio je kako će u slijedećih mjesec dana biti organizirano više rasprava na ovu temu u pojedinim županijama kako bi prva faza promjena u sustavu socijalne skrbi bila što je moguće usklađenija s ukupnom mrežom socijalne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Potom su **Snježana Biga-Fričanović** u ime Odbora za rad te **Gordana Sobol** u ime Odbora za ravnopravnost spolova iznijele stavove navedenih radnih tijela glede predloženog Zakona.

Svaka socijalna država treba voditi brigu o starim, nemoćnim i bolesnim ljudima

IDS pozdravlja svaki oblik decentralizacije, rekao je u ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin (IDS)**. No, kaže, nitko nema pravo ni na kakvu avanturu jer se predloženi Zakon odnosi na institucije koje brinu o starim, nemoćnim, siromašnim i bolesnim ljudima. Smatra kako briga o tim ljudima mora bude prioritet svake države, poglavito ako ona ima tendenciju da biti socijalna. Kao prvu primjedu predloženom Zakonu naveo je da u mnogo slučajeva ministar

financija mora propisati cijeli niz podzakonskih akata koji se tiču financiranja lokalne samouprave i socijalne skrbi. Drugi problem, koji vidi u primjeni ovog Zakona je ukupna gospodarska situacija koja mu neće pogodovati. Smatra dalje, da se iz obveza financiranja socijalne skrbi ne mogu izostaviti općine i sve dati gradovima. Glede navedenog, mišljenja je da će gradovi morati poskupjeti komunalne usluge, što će narušiti životni standard te će mnoge obitelji dovesti u još težu poziciju. Ukazao je potom na to kako je premalo socijalnih ustanova u Hrvatskoj te da se jako dugo čeka na smještaj u domove za stare i nemoćne. Konstatira dalje, da lokalna samouprava za socijalu izdvaja 5 posto iz

Određene sredine mogu očekivati probleme, ali većih "potreba" ipak neće biti.

svojem proračuna, no, kaže, to neće biti dovoljno za sve zakonske obveze. Lošim držim i odredbu da lokalna samouprava iz svog proračuna mora sufinancirati domove u iznosu od 185 milijuna kuna u situaciji kada Hrvatska nema novi Zakon o financiranju lokalne samouprave te zaključuje kako u ovom času ne postoji županija koja je dala precizne izračune što će navedena odredba značiti za njen proračun. Misli kako će predloženi Zakon dovesti do otpuštanja dijela zaposlenih u Ministarstvu rada i socijalne skrbi, budući da se dio posla prebacuje na niže razine. Istovremeno će, kaže, jedinice lokalne samouprave imati potrebu zaposliti dodatne ljude što će još više pogoditi njihove proračune. Na kraju izlaganja je još jednom istaknuo kako Klub zastupnika IDS-a podržava svaki oblik decentralizacije, ali koju mora pratiti i adekvatna financijska potpora kako ta decentralizacija ne bi izgubila svoj smisao.

Potporna nevladinim organizacijama kada je socijalna skrb u pitanju

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je **Milanka Opačić (SDP)**. Smatra da predloženi Zakon ima dobre tendencije, budući da probleme socijalne skrbi više neće rješavati samo na razini države. Jednu od

strategija prilagodbi socijalne države ovakvim zahtjevima današnjice vidi u decentralizaciji u kojoj jedinice lokalne samouprave dobivaju veće ingerencije i odgovornost u obavljanju socijalnih poslova. Međutim, kaže, decentralizacija se ne može odnositi samo na financijska sredstva, nego se ona mora povezati i s potrebom razvoja neprofitnog sektora i civilnog društva zbog toga što su upravo manje teritorijalne jedinice prirodni ambijent za razvoj civilnog društva. Mišljenja je da predloženi Zakon upravo to i omogućava, što je veliki pomak u odnosu na dosadašnje stanje. Istaknula je kako se u Beču više od 50 posto usluga za starije osobe bazira na pomoći nevladinih udruga te drži kako je to nešto prema čemu treba težiti i Hrvatska. Ono što je najbolje u ovom prijedlogu spuštanja na lokalnu razinu poslova socijalne skrbi je, kaže, to što će se javne usluge približiti korisnicima. Nije potrebno na državnoj razini u potpunosti određivati socijalnu skrb, sve dok se to može riješiti na razini jedinica lokalne samouprave, zaključuje zastupnica. Smatra da je sada, u momentu približavanja Hrvatske međunarodnim asocijacijama, prilika da nevladinim i humanitarnim organizacijama damo punu potporu. Na kraju je samo dodala kako Klub zastupnika SDP-a podržava prihvaćanje ovog Zakona.

Domovi za stare i nemoćne bit će veliko financijsko opterećenje za neke jedinice lokalne samouprave

U cijelom sklopu zakona o decentralizaciji Zakon o socijalnoj skrbi, dio koji regulira pitanje domova za starije i nemoćne osobe prošao je najlošije, smatra u ime Kluba zastupnika HSLS-a **mr. Andro Vlahušić (HSLS)**. Ključnim drži upravo promjene koje se predviđaju glede domova za starije i nemoćne te naglašava da će predložena zakonska rješenja staviti neke jedinice lokalne samouprave u situaciju da neće moći izvršiti svoje obveze. Konstatira da ima županija i gradova koji uopće nemaju domove za stare i nemoćne te će oni biti u znatno boljoj poziciji nego ostali, budući da će imati obvezu sudjelovati u velikoj većini troškova tih domova. To će biti preveliki izazov za jedinice lokalne samouprave i mnoge od njih neće biti

u situaciji da to rješavaju same, tvrdi zastupnik. Smatra stoga da bi Vlada ipak trebala odrediti nekakvo prijelazno razdoblje u kojem će oni koji su zaposleni u domovima za starije i nemoćne osobe dobivati plaću iz Državnog proračuna. Ukazao je i na nedostatak gerijatrijskih bolnica u Republici Hrvatskoj te je iznio prijedlog Kluba zastupnika HSLS-a da Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo rada i socijalne skrbi naprave zakonski okvir koji bi obuhvatio izgradnju takvih bolnica.

Načelno je ustavno određeno kako je Republika Hrvatska socijalna država te je socijalna pravda jedno od

Poluinstitucionalne i izvaninstitucionalne ambulante koje će pružiti pomoć ljudima u njihovim domovima su ne samo financijski racionalnije, nego i mnogo ljudskije.

najviših vrednota ustavnog poretka, rekao je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Marijan Maršić (HSS)**. Naglasio je kako se Vlada u svom programu opredijelila za decentralizaciju financiranja djelatnosti socijalne skrbi te bi se ta prava i obveze postupno prenosile na tijela lokalne i područne samouprave do potpune decentralizacije tj. prelaska domova socijalne skrbi u potpuno privatno vlasništvo. Smatra da bi navedena decentralizacija u ovom momentu dovela do brojnih problema i poteškoća zbog nedostatka materijalnih sredstava u pojedinim jedinicama lokalne samouprave gdje su proračunska sredstva nedostatna i za redovite potrebe održavanja općine. Vrlo je važno, kaže, u sklopu politike decentralizacije djelatnosti socijalne skrbi voditi računa o teritorijalnoj zastupljenosti domova po županijama i regijama te stručnosti osoblja koje provodi određeni program. Predložio je potom da se točno propiše kriterije za koje jedinice lokalne samouprave država mora izdvajati financijska sredstva za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi. Pohvalio je odredbu članka 9. o uvođenju evidencije svakog korisnika te pravo na pomoć i troškove stanovanja, a kaže kako je dobro i rješenje članka 25. koji propisuje tko izdaje odobrenje za smještaj starih i nemoćnih osoba. Klub je svjestan da će predloženi

Zakon u praksi nailaziti na mnoge prepreke te je iznio nekoliko prijedloga. Smatra da bi u članku 1. trebalo dodati da osim Ministarstva rada i socijalne skrbi obavljanje djelatnosti socijalne skrbi nadzire i jedinica lokalne samouprave. Također je mišljenja kako bi umjesto navedenog Ministarstva županija u članku 17. trebala donositi odluke oko osnivanja domova, jer najbolje zna određene potrebe svog pučanstva. Na kraju izlaganja zaključio je kako Klub zastupnika HSS-a podržava ovaj Zakon očekujući da će se uskoro pristupiti jednoj reformi iz koje će proizići cjelovitiji Zakon o socijalnoj skrbi koji će biti primjenjiviji u praksi.

Posebna pozornost zbrinjavanju starijih

Jadranka Kosor (HDZ) je u ime Kluba zastupnika HDZ-a na početku izlaganja zahvalila svim vrijednim djelatnicima centara za socijalni rad koji su teških ratnih godina odradili iznimno vrijedni posao za koji nisu dovoljno nagrađeni. Smatra da posebna pozornost mora biti posvećena sustavu zbrinjavanja starijih osoba. Podaci, kaže, govore o 13 posto stanovništva Hrvatske koje je starije od 65 godina, a mnogi domovi umirovljenika su u vrlo lošem stanju te je iskazala bojazan i skepsu da će predložena decentralizacija pripomoći rješavanju postojećeg stanja, već bi ga mogla samo mogla pogoršati. Istaknula je i nacionalni prag siromaštva u Hrvatskoj, rekavši kako on iznosi oko 1250 kuna po osobi što, kaže, govori o tome da trenutna državna pomoć nije dostatna za najsiromašnije. Zaključila je potom kako bi bilo nužno do drugog čitanja Zakona napraviti neke simulacije, ponajviše vezano uz cijene u domovima umirovljenika. Ukoliko će iznesene primjedbe predlagatelj uzvratiti Klub zastupnika HDZ-a prihvatit će ovaj Zakon, rekla je gđa Kosor.

Sonja Borovčak (SDP) se pridružila svima koji su dali podršku predloženom Zakonu. Svjesna je da određene sredine mogu očekivati probleme, ali, kaže, čitajući Zakon stekla je dojam da većih "potresa" ipak neće biti. Složila se potom s predlagateljem glede rješenja vezanih uz centre za socijalnu skrb, a najbitnijim smatra to što su osigurana sredstva za plaće zaposlenih. Dobrim

je ocijenila i uvođenje upravnih vijeća koja će upravljati navedenim centrima, čime ne bi sva odgovornost bila na ravnateljima. Potencijalne probleme vidi oko domova za starije i nemoćne osobe te ističe da država u svakom slučaju mora voditi brigu o smještaju starijih osoba kojih ima sve više. Založila se potom i za utvrđivanje određenih standarda i jedinstvenih kriterija u stručnom nadzoru domova za starije i nemoćne. U svakom slučaju, podržava decentralizaciju vezanu uz ostvarivanje socijalne skrbi, za koju drži da će donijeti jednu novu kvalitetu funkcioniranja i ostvarivanja socijalnih prava.

Činjenica je da Hrvatska ima prevelik i neučinkovit državni aparat, posebno kad je u pitanju socijalna skrb, rekla je **Snježana Biga-Fričanović (SDP)**. Mišljenja je da će upravo decentralizacija, između ostalog, omogućiti razvoj svih potencijala socijalnog društva. Pri tome, kaže, valja imati na umu i nevladin sektor koji se pokazao vrlo učinkovit u drugim europskim državama. Pozdravila je potom uvođenje upravnih vijeća u centre socijalne skrbi, jer nitko nije obavljao adekvatnu kontrolu tijekom godine, a ravnatelj je odgovarao ministru, što je velik stupanj centralizacije. Ukazala je i na problem domova za starije i nemoćne. Sve države Europske unije susreću se s potrebom jedne sasvim nove politike u odnosu na stariju populaciju, a to uskoro čeka i Hrvatsku s obzirom na to da ona ima oko 13 posto stanovništva starijeg od 65 godina, zaključila je zastupnica. U to problematiku, kaže, svakako spadaju i gerijatrijske ustanove koje daju značajan doprinos u pružanju

socijalne skrbi starijim osobama. Istaknula je i potrebu nove politike glede osoba s invaliditetom. Smatra da se vrlo malo poštuju zakoni koji idu za uklanjanjem arhitektonskih barijera, što je apsurdno s obzirom na to da je Hrvatska izašla iz rata. Istaknula je i potrebu većeg senzibiliteta jedinica lokalne samouprave kada su u pitanju obveze socijalne skrbi, konstatiravši kako je Rijeka dugo bila jedini grad koji je imao program socijalnog zbrinjavanja. Smatra da u tome moraju sudjelovati svi započevši učenjem djece što je to solidarnost i socijalna pomoć.

Za repliku se javila **Marina Matulović-Dropulić (HDZ)**. Rekla je da Zagreb od 1996. godine ima socijalni program za koji je izdvajao između 600 do 800 milijuna kuna.

Ne osporavam socijalni program u Zagrebu, ali Rijeka je prva imala takav program, odgovorila je **Snježana Biga-Fričanović (SDP)**.

Tada je **Marina Matulović-Dropulić (HDZ)** ispravila netočni navod. Naglasila je kako Zagreb ima socijalni program prije nego što se zakonski odredilo koji se iznos u tu svrhu mora izdvajati.

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Marijan Maršić (HSS)** je tada ukazao na još jedan aspekt predloženog Zakona za koji drži da nije dovoljno naglašen u raspravi, a to je njega u kući. Mišljenja je da bi ona trebala ostati profesionalna djelatnost kako se medicinskim sestrama koje vrše patronažu ne bi oduzimala radna mjesta. Te probleme bi svakako trebalo izbjeći, zaključio je zastupnik.

Zamjenik ministra rada i socijalne skrbi **dr. Bože Borko Žaja** zahvalio je zastupnicima na raspravi te rekao

kako će predlagatelj Zakona razmotriti sve sugestije i primjedbe. Smatra da u našem društvu prevladava mišljenje kako su institucije rješenje za sve socijalne probleme. Rješenja vidi u poluinstitucionalnim, izvaninstitucionalnim ambulancama koje će pružati pomoć ljudima u njihovim domovima. To je, kaže, ne samo financijski racionalnije, nego i mnogo ljudskije. Osvrnuo se i na pitanje nadzora naglasivši, kako će u Zakon trebati preciznije ugraditi razliku između upravnog nadzora, inspekcije i nadzora nad stručnim radom. Za standarde je rekao da moraju biti jedinstveni u Republici Hrvatskoj i da neće biti regionalnih, lokalnih i županijskih standarda i normativa kada je socijalna skrb u pitanju. Složio se s konstatacijom da novčana pomoć koja se u ovom trenutku daje nije dostatna, ali kaže kako taj trenutak traje deset godina. Na kraju izlaganja se osvrnuo na određivanje materijalnog siromaštva rekavši kako u Hrvatskoj vlada i duhovno siromaštvo koje itekako treba uzeti u obzir.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje.

Hrvatski sabor je jednoglasno prihvatio Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi te također jednoglasno donio zaključak, shodno prijedlogu Odbora za zakonodavstvo, kojim obvezuje Vladu Republike Hrvatske da prije ili istodobno s Konačnim prijedlogom ovog zakona podnese Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

M. S.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O CARINSKOJ TARIFI

Poslovanje na tržištu naftnim derivatima

Zastupnici Hrvatskoga sabora nisu prihvatili predloženi zakonski tekst kojega je predložio zastupnik mr. Zlatko Mateša, iz razloga koji su navedeni u mišljenju Vlade Republike Hrvatske.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo raspravio je predloženi zakonski tekst, te ne

podupire donošenje ovoga Zakona iz razloga koji su navedeni u mišljenju Vlade Republike Hrvatske. Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o rečenom zakonskom tekstu kao zainteresirano radno tijelo. U

uvodnom izlaganju predlagatelj je istaknuo da će se predloženim izmjenama i dopunama Zakona regulirati pitanje funkcioniranja tržišta naftnih derivata, što će imati za rezultat rješavanje problema monopola INE nad naftnim derivatima na domaćem tržištu. Članovi Odbora u većini su se u raspravi složili sa mišljenjem Vlade Republike Hrvatske, budući da je postojanje carinske tarife za naftne derivate potrebno radi zaštite domaće proizvodnje. U daljnjoj raspravi članovi Odbora su se suglasili da je potrebno održati tematsku sjednicu Odbora s dnevnim redom "Rješavanje monopola INE nad naftnim derivatima na domaćem tržištu", kako bi se riješili međusobni odnosi između INE i njezinih domaćih poslovnih partnera. Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova odlučio Zastupničkom domu predložiti zaključak kojim se ne prihvaća predloženi zakonski tekst.

RASPRAVA

Ovaj zakonski prijedlog kojega je u ime Kluba zastupnika HDZ-a podnio zastupnik mr. **Zlatko Mateša**, dodatno je pojasnio i zastupnik **Ivan Šuker**. On je ukazao da je intencija rečenog zakona izjednačavanje uvjeta poslovanja malih i srednjih poduzetnika koji se bave prometom naftnih preradevina, u odnosu na INU. Njihov nepovoljni položaj izvire iz činjenice što prilikom uvoza ili dozvole za uvoz, moraju osigurati spremnik obujma milijun litara. S obzirom da se trebaju osigurati spremnici za pet vrsta derivata, ovo predstavlja značajne troškove. Dodatne izdatke predstavlja i obveza da se prilikom uvoza moraju platiti troškovi tzv. uzorkovanja, po pošiljci, u visini od tisuću DEM. Ukazao je da INA prilikom uvoza sirove nafte ne plaća carinu, pa je u znatno povoljnijem položaju od malih i srednjih tvrtki. Donošenjem predloženog zakonskog teksta, ocijenio je

zastupnik, proveo bi se članak 49. Ustava Republike Hrvatske u smislu zabrane monopola i uspostava tržišne slobode kao temelja gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Time bi se ostvario i prostor za strana ulaganja, a tržištu ponudili naftni derivati iz više izvora. Istovremeno bi i građani mogli dobiti kvalitetnije i jeftinije gorivo, a od uništenja bi se spasilo 120 zdravih, malih trgovačkih društava i 4.000 radnih mjesta.

Budući da više nije bilo prijavljenih za raspravu, pristupilo se glasovanju. Predsjedavajući je sukladno prijedlozima radnih tijela i mišljenja Vlade Republike Hrvatske dao na glasovanje zaključak kojim se ne prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o carinskoj tarifi. Nakon brojanja glasova utvrdio je da je ovako formulirani zaključak prihvaćen većinom (66 glasova "za", te 25 "protiv") glasova.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZAMA I PRAVIMA DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA

Usklađivanje plaća državnih dužnosnika

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Jednoglasno je prihvaćen i zaključak kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje da u roku od 6 mjeseci izvrši analizu sustava plaća državnih dužnosnika, sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, te u skladu s gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske osigura primjenu odredaba Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika i Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika primjerenim usklađivanjem svih propisanih elemenata za određivanje visine plaća.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski tekst podnijela je Vlada Republike Hrvatske, ocjenjujući da postoje razlozi da se primjene odredbe Poslovnika o hitnom postupku. Predloženim zakonskim tekstom određuje se da se odredba stavka 2. članka 12., kojom je propisano da se

plaća dužnosnika uvećava za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, a najviše za 20% neće primjenjivati ni u 2001. godini. Isto tako, mijenja se osnovica za obračun plaće za dužnosnika u 2001. godini tako što se propisuje da će se u 2001. godini primjenjivati ista osnovica kao i u 2000. godini. To istodobno znači da će plaće dužnosnika biti manje za oko 20% u odnosu na sadašnje zakonsko rješenje.

Naime, osnovica za obračun plaće dužnosnika je prosječna mjesečna plaća zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini, koju utvrđuje Državni zavod za statistiku i objavljuje u Narodnim novinama. Osnovica koja se primjenjuje za obračun i isplatu plaća dužnosnika od 1. ožujka 2000. godine je 3.055,00 kuna, što je prosjek isplaćene neto plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj u 1999. godini, i u odnosu na do tada isplaćivane plaće dužnosnika, značila je smanjenje plaća za 10%. Podaci Državnog zavoda za statistiku o prosječno mjesečnoj plaći zaposle-

nih u Republici Hrvatskoj u 2000. godini biti će poznati u ožujku 2001. godine. Međutim, prema dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku prosječno isplaćena neto plaća u Republici Hrvatskoj iznosila je 3.282,00 kune, što je u odnosu na isto razdoblje 1999. godine nominalno povećanje od 8,9 postotnih poena. Prema Informaciji Zavoda za platni promet o isplati plaća i naknada vezanih uz radni odnos u listopadu 2000. godine, isplaćena sredstva za neto plaće u razdoblju I-X mjeseca ove godine (2000. god.), porasla su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 10,1 indeksnih poena uz istovremeno gotovo neznatno povećanje broja zaposlenika, iz čega proizlazi da su nominalno u istom postotku rasle i prosječno isplaćene plaće.

Nadalje, propisuje se da se u 2001. godini predložene smanjene osnovice dodatno smanjuju za 10% predsjedniku Republike Hrvatske, predsjedniku Hrvatskoga sabora, zastupnicima u Hrvatskom saboru te

predsjedniku i članovima Vlade Republike Hrvatske. Predloženim zakonskim tekstom ujedno se uređuje da se odredba stavka 5. članka 12. neće primjenjivati u 2001. godini. Navedenom odredbom Zakona propisano je da dužnosnicima kojima nije određen koeficijent za izračun plaće odredbama prethodnih stavaka, koeficijent utvrđuje Vlada Republike Hrvatske s tim da utvrđeni koeficijent ne može biti viši od koeficijenta pomoćnika ministara.

Temeljem Poslovničkih odredbi utvrđeno je da postoje razlozi za primjenu hitnog postupka, kako bi ovo područje što prije bilo uređeno Zakonom.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu raspravljala su i radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se donese po hitnom postupku. Odbor je podnio amandmane na članak 1. i članak 2. motehničke naravi, kojima se uređuje izričaj i izostavlja nepotrebno opetovanje istog teksta u članku 1. i 2. pogotovo iz razloga što se radi o dva stavka istoga članka. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove podržao je donošenje Zakona po hitnom postupku. U kraćoj raspravi konstatirano je da se Konačnim prijedlogom Zakona predlaže i u ovoj godini nastaviti neprimjenjivanjem odredbe stavka 2. članka 12. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, kojom je propisano da se plaća dužnosnika uveća za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, a najviše za 20%. Također je utvrđeno da će se za obračun plaća dužnosnika u 2001. primjenjivati ista osnovica kao i u 2000. godini, ali će se ta osnovica u 2001. umanjiti za 10%. Nakon kraće rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

AMANDMANI

Na predloženi zakonski tekst upućeni su amandmani Kluba zastupnika HSS-a, te zaključak Klubova zastupnika HSS-a, SDP-a, HSLs-a, HNS - LS-a i Kluba zastupnika IDS-a.

Svojim amandmanom Klub zastupnika HSS-a predložene su promjene na članak 1. Prijedloga Zakona o

izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, koji se mijenja i glasi: "Odredba čl. 12. st. 2. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika ("NN", brojevi 101/98, 135/99 i 73/200.) u 2001. godini neće se primjenjivati. Predložili su da se i u članku 12., iza stavka 2. doda novi stavak koji glasi: "Za obračun plaća dužnosnika u 2001. godini primjenjivat će se ista osnovica kao i u 2000 godini".

Nakon provedene rasprave klubovi zastupnika HSS-a, SDP-a, HSLs-a, HNS - LS-a, i IDS-a predložili su Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje da u roku od 6 mjeseci izvrši analizu sustava plaća državnih dužnosnika, sudaca i drugih pravosuđnih dužnosnika, te u skladu s gospodarskim mogućnostima RH osigura primjenu odredaba Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika i Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosuđnih dužnosnika primjerenim usklađivanjem svih propisanih elemenata za određivanje visine plaća: osnovice za obračun plaće (prosječna plaća zaposlenih u RH. u prethodnoj godini), koeficijent za izračun plaće i uvećanje plaća za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža (najviše 20%).

RASPRAVA

Prvi se za raspravu javio predstavnik predlagatelja, ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave dr. **Stjepan Ivanišević**. On je pojasnio kojim će se državnim dužnosnicima i ove godine plaća umanjiti za 10%, a zatim je u ime Kluba zastupnika SDP-a, govorio zastupnik **Josip Leko**. Ocijenio je da se zbog socijalne osjetljivosti i uštede državnog proračuna i nadalje treba voditi računa o uštedama. Dodao je da podržava predloženi zakonski tekst, a Klub ne protivi ni prijedlogu da se smanji osnovica za dužnosnike. U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zatim zastupnik **Luka Trconić**. On je upozorio da predloženi zakonski tekst ipak pobuđuje određene dvojbe iako ne osporava Vladinu namjeru da poduzima važne korake oko smanjenja javne potrošnje. Upozorio je da su se uz smanjenje plaća zastupnici odrekli i obračunavanja radnog staža koji je važan element prilikom izračuna plaća. Ocijenio je da saborski zastupnici imaju značajnu odgovornost i obveze, pa se ne može tvrditi da

su previše plaćeni. Zbog truda kojega zastupnici ulažu u rad predložio je Vladi da još jednom razmisli o prijedlogu, jer Klub zastupnika HSS-a za sada ne može dati "zeleno svjetlo". Zastupnik **Mladen Godek (HSLs)** uvodno je rekapitulirao dosadašnje vlastito principijelno zalaganje oko utvrđivanja plaća dužnosnika. Požalio se je da je od medija, poglavito lokalnih (koprivničkih) bio izložen neopravdanim kritikama. Smatra da nije zaslužio takav tretman jer je govorio principijelno i argumentirano, ukazujući na ranija smanjenja u visini od 25%. Upozorio je da je predloženo smanjenje plaća veće od proklamiranih 10%, a pri tome su zastupnici "istjerani" iz hotela, a smanjeno je i plaćanje kilometraže. Sve to ukazuje, zaključio je zastupnik Godek, da su primanja značajno smanjena pa i javnost treba prihvatiti i uvažiti realne činjenice.

Nakon okončanja rasprave predstavnik predlagatelja i zamjenik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, **Ranko Marijan** očitovao se o podnesenim amandmanima. Istaknuo je da prihvaća podnijete amandmane i Odbora za zakonodavstvo, kao i Kluba zastupnika HSS-a, jer na gotovo istovjetan način rješavaju predloženu materiju.

Predsjedavajući je zaključio raspravu i pozvao zastupnike da glasuju o Konačnom prijedlogu zakona. Nakon brojanja glasova utvrdio je da je većinom glasova (93 glasa "za" i 30 "uzdržani"), donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima. Zastupnici su jednoglasno (122 glasa "za") donijeli i zaključak kojim se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da u roku od 6 mjeseci izvrši analizu sustava plaća državnih dužnosnika, sudaca i drugih pravosuđnih dužnosnika, te u skladu s gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske osigura primjenu odredaba Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika i Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosuđnih dužnosnika primjerenim usklađivanjem svih propisanih elemenata za određivanje visine plaća: osnovice za obračun plaće (prosječna plaća zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini), koeficijent za izračun plaće i uvećanje plaće za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža (najviše 20%).

V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RUDARSTVU

Pojasniti zakonsku regulativu

Saborski zastupnici jednoglasno su prihvatili predloženi zakonski tekst u prvom čitanju koji je u proceduru uputila Vlada RH. Ujedno je obvezao predlagatelja da do drugog čitanja podnese konačni tekst zakona o financiranju jedinica lokalne samouprave.

AMANDMANI

Izmjene koje se predlažu imaju za cilj urediti pitanje gradnje rudarskih objekata za eksploataciju nafte i prirodnog plina na moru, što važećim zakonom nije dovoljno jasno propisano. Radi uspješnijeg suzbijanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, potrebno je povećati kazne te propisati zaštitnu mjeru oduzimanja predmeta korištenih prilikom izvršenja prekršaja i privrednog prijestupa nelegalne eksploatacije i istraživanja mineralnih sirovina.

RADNA TIJELA

Saborska tijela - Odbor za zakonodavstvo, podupire donošenje zakona i predlaže obvezati Vladu RH da prije ili istodobno s Konačnim prijedlogom ovog zakona podnese i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu smatrao je potrebnim predložiti da se prihvati zakonski tekst.

RASPRAVA

Pojava ilegalne eksploatacije

Saborskim zastupnicima s tumačenjem zakonskog teksta obratila se zamjenica ministra gospodarstva, **Maja Brinar** i ukazala na činjenicu da posljednjih nekoliko godina u rudarstvu dolazi do značajnog napretka. Osnivaju se nova trgovačka društva i društva obrta koji se bavi eksploatacijom mineralnih sirovina.

Eksploatacija mnogih sirovina nadmašila je predratnu proizvodnju, ali se uz legalnu javila i nelegalna eksploatacija mineralnih sirovina, a

nije se uspješno suzbijala. Takvim je postupanjem oštećen proračun, nepovratno devastiran okoliš i zagađivana voda.

U novije vrijeme, grade se rudarski objekti za eksploataciju nafte i prirodnog plina na moru, za što ne postoji dovoljno jasna zakonska regulativa.

S ciljem suzbijanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina predlaže se povećati novčane kazne, propisati zaštitne mjere s mogućim oduzimanjem predmeta korištenih pri izvršavanju prekršaja, privremenog prijestupa i nelegalnog istraživanja mineralnih sirovina. Propisuje nadležnost glede izgradnje rudarskih objekata za istraživanje i eksploataciju nafte i prirodnog plina na moru; određuje ovlasti za donošenje tehničkih propisa za siguran rad u rudarstvu.

Osim toga, važeći zakon nije kompatibilan sa sličnim europskim zakonima.

Nakon uvodnog izlaganja uslijedilo je izjašnjavanje u ime klubova zastupnika. Stav HSS-ova Kluba prenio je **Stjepan Dehin**, riječima da sve dobro pohvaljuju, a o lošim stranama rekao - donošenje zakona kasni 10 godina, te - u obrazloženju se sramežljivo spominje ilegalno iskorištavanje.

U svezi s potonjim je izrazio bojazan da se s razlogom kasnilo sa zakonom spomenuvši "krađu i organizirani kriminal" u vađenju šljunka i humusa za sanaciju gradskih otpada.

Ilegalno je iskorištavanje rudnih bogatstava premašilo legalno od čega država ima višestruke štete. Uzrok su - loši zakonski propisi i loš rad inspekcijskih službi.

Predložene kazne Kluba, smatra, treba drastično povećati jer su postojeće upravo smiješne, te traži i povećanje od čiste zarade jer je sadašnjih 2,5 posto premalo. Prijedlog je da se poveća na 30 posto jer, valja imati na umu devastacije i štete koje nastaju u prirodi.

Zaključio je raspravu - rekavši podržati zakon - a suzbijanje kriminala, sprječavanje devastacije prirode i očuvanje zdrave vode, vidi kao

dužnost svakog građanina i budućnost življenja.

Minimalne kazne - enormne zarade

Klub zastupnika SDP-a daje punu potporu donošenju predloženog zakona, rekao je njegov predstavnik **Branislav Tušek**, te se u raspravi osvrnuo na nelegalnu eksploataciju.

Zakon odgovara povećanjem novčanih kazni, radi čijih su iznosa "s osmijehom eksploatirali" mineralne sirovine (najmanja novčana kazna 50 kuna a najveća 5 tisuća kuna), a ostvarivali su enormne zarade. Primjera radi - modernom mehanizacijom u 8 sati iskopa se šljunka u vrijednosti 160 tisuća kuna ili 40 tisuća DEM. Prema procjeni stručnjaka, godišnje se u Hrvatskoj nezakonito iskopa i proda oko 5 milijuna kuna vrijednosti mineralnih sirovina, prometne vrijednosti oko 60 milijuna kuna ili 15 milijuna DEM.

Takvim iskorištavanjem, bez prethodnih istraživanja i studija, ozbiljno se narušava prirodni krajolik i struktura prirodnih voda. Uz ove mjere treba ozbiljnije prići analizi iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta.

U ime Kluba upozorio je na pojavu izmjene krajolika u slučaju zahvata u podzemne vode rijeke Save.

Što se tiče predviđenih kazni one su primjerene, ali upozorava na potrebu razlučivanja u slučaju istraživanja i iskanjanja.

Upozorenja stručnjaka ekologa usmjerena su i na efekte zakonom dopuštenog, legalnog iskorištavanja mineralnih sirovina, jer se vrše bez potrebnih analiza s jedinim ciljem ostvarenja brze zarade.

Pitanje ekologije, rečeno je u ime Kluba, ravno je važnosti koju ima razvoj socijal-demokracije.

U pojedinačnoj raspravi **Miroslav Korenika (SDP)**, je izrazio žaljenje zbog kašnjenja s donošenjem zakona, ukazao na mnoge eksploatacije šljunka na koje nije reagirala državna inspekcija, policija, financijska policija, ni porezna uprava.

Predložene kazne vezane uz prijestupe treba potrožiti, te razmi-

sliti o ozakonjenju mogućnosti da se oduzme protupravna zarada te osposobe državni inspektori i financijska policija (postoje primjeri noćnog ilegalnog odvoza i o korištenju ilegalno dovezenog šljunka za gradnju ceste).

S apelom da se ne čeka dugo s donošenjem druge faze, upućenih ministarstvu, Vladi i Saboru, upozorio je na to da se do tada produžava devastacija.

Klub zastupnika HDZ-a u pet minutnoj raspravi, daje podršku zakonu, rekao je **Ivan Šuker**. Podaci legalnog iskorištavanja simbolični su u odnosu na legalno. Iz zakonske

regulative (kaznama i drugim) jedinice lokalne uprave mogu imati više prihoda.

Sugerirao je da dozvolu može dati jedino jedinica lokalne samouprave, nakon što utvrdi mogućnosti eksploatacije i utvrdi stvarne količine.

Uz pohvale zakonu dao je i prijedlog da se krene prema cjelokupnom rješavanju problema, te izrazio vjeru u veći prihod nego od oporezivanja neiskorištenog zemljišta i poslovnih prostora.

U svojoj završnoj riječizamjenica ministra gospodarstva **Maja Brinar** je zahvalila na diskusiji, obećala razmotriti prijedloge i ubrzati postupak

donošenja zakona a posebno će se osvrnuti na osnovnu primjedbu glede kaznenih odredbi.

O zakonskom tekstu se glasovalo. Jednoglasno sa 97 glasova "za" prihvaćen je zakonski prijedlog, te da predlagatelj sve primjedbe, prijedloge i mišljenja uputi predlagatelju radi pripreme konačnog teksta. Na isti je način prihvaćen prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se obveže Vladu da prije ili s Konačnim prijedlogom ovog zakona donese Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

M.P.

PRIJEDLOG ZAKONA O PRESTANKU VAŽENJA ZAKONA O NAJVIŠOJ MIROVINI; PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NAJVIŠOJ MIROVINI; PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRAVIMA I DUŽNOSTIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKOME DRŽAVNOM SABORU

Preispitivanje uvjeta za zastupničke mirovine i ograničenje najviših iznosa

Zastupnici Hrvatskoga sabora većinom su glasova prihvatili zaključke kojima se zadužuje Vlada Republike Hrvatske da preispita i utvrdi uvjete za ostvarivanje mirovinskih prava pojedinih kategorija osiguranika. O zakonskim je prijedlozima provedena objedinjena rasprava, a zastupnici **Zlatko Tomčić (HSS)**, **Snježana Biga - Friganović (SDP)** i **Stjepan Dehin (HSS)**, izvjestili su Hrvatski sabor o povlačenju iz procedure Prijedloga zakona o prestanku važenja Zakona o najvišoj mirovini (predlagatelj: zastupnici **Zlatko Tomčić** i **Snježana Biga - Friganović**), Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o najvišoj mirovini (predlagatelj: zastupnik **Stjepan Dehin**) i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru (predlagatelj: zastupnici **Zlatko Tomčić** i **Snježana Biga - Friganović**), s time da Hrvatski sabor donese zaključke sukladne prijedlogu Klubova zastupnika **SDP-a**, **HSL-a**, **HSS-a**, **IDS-a**, **LS-HNS-a**, **PGS-SBHS-a**,

i **Kluba zastupnika etničkih zajednica i nacionalnih manjina**.

O PRIJEDLOZIMA

O prestanku važenja, odnosno izmjeni Zakona o najvišoj mirovini

Podnositelji ovog zakonskog prijedloga zastupnici **Zlatko Tomčić** i **Snježana Biga - Friganović**, u obrazloženju navode da je Zakonom o najvišoj mirovini ("Narodne novine", br. 162/98) određena najviša mirovina koju može ostvariti osiguranik, a kojemu se mirovina određuje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Svota najviše mirovine određuje se množenjem osobnih bodova, mirovinskog faktora i aktualne vrijednosti mirovine. Osobni bodovi za određivanje najviše mirovine utvrđuju se tako što se ukupni mirovinski staž osiguranika pomnoži sa 3,8 vrijednosnih bodova i polaznim

faktorom. Na taj način visina mirovine određene kategorije osiguranika nije u srazmjeru sa visinom doprinosa koji su uplaćivani u mirovinske fondove. Navedena kategorija osiguranika kroz mirovinski staž uplaćivala je doprinos prema znatno većoj osnovici, zbog ostvarenih većih plaća, a ostvarivanjem prava na mirovinu ostvarili su manji iznos mirovine nego što bi ostvarili bez primjene odredaba Zakona o najvišoj mirovini.

Prijedlogom ovoga Zakona uredilo bi se ostvarivanje prava na visinu mirovine koja bi bila odraz stvarno uplaćenih doprinosa. Prema procjenama takvih osiguranika ima približno dvije tisuće, pa donošenje ovoga Zakona ne bi predstavljalo značajnije financijsko opterećenje u ukupnoj svoti mirovine, ocijenili su predlagatelji.

Sličan zakonski prijedlog uputio je u proceduru i zastupnik **Stjepan Dehin**, ali se njegovim prijedlogom zahtijeva ukidanje ograničenja mirovine samo za pilote civilnog zrako-

plovstva. Napomenuvši da se radi o malom broju zaposlenika (pretpostavlja se da će u sljedećem desetljeću biti umirovljeno između 10 i 20 prometnih pilota) te se ne bi znatnije opteretila ukupna masa mirovina.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske predložila je Saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o najvišoj mirovini. Vlada je ocijenila da tekst predmetnog Prijedloga zakona, pored elemenata pravičnosti, koji su sadržani u srazmjernim odnosima između visine mirovine određene kategorije osiguranika i doprinosa uplaćenih na njihove plaće, unosi i nove poremećaje u sustav mirovinskog osiguranja. Današnji sustav obveznog mirovinskog osiguranja predstavlja sustav generacijske solidarnosti, koji se temelji prije svega na načelima solidarnosti i uzajamnosti. Solidarnost osiguranika je izražena kako u uvjetima za stjecanje i ostvarivanje prava, tako i u visini uplaćenih doprinosa. Mirovinsko osiguranje je obvezno, svi osiguranici uplaćuju doprinose, a prava se ostvaruju kada i ako se ispune propisani uvjeti. Poseban oblik solidarnosti izražen je u institutu najniže i najviše mirovine. Prema predmetnom Prijedlogu zakona prestao bi važiti Zakon o najvišoj mirovini koji se primjenjuje od 1. siječnja 1999. godine, što znači da ubuduće u sustavu mirovinskog osiguranja prestaje postojati institut najviše mirovine. Ukidanje ograničenja u visini mirovine dovelo bi do izuzetno visokih mirovina, što bi još više povećalo razliku između pojedinih mirovina.

Opravdan je prigovor onih čija je mjesečna plaća visoka, da plaćaju doprinos za tu plaću, a u trenutku ostvarivanja prava, iznos mirovine se ograničuje na određenu visinu propisanu u Zakonu o najvišoj mirovini. Međutim, ukidanjem najviše mirovine, otvara se pitanje održivosti prava na najnižu mirovinu i drugih prava po osnovi solidarnosti, odnosno dolazi do poremećaja uravnoteženih odnosa u sustavu. Ukidanje ograničenja visine mirovine, kako se to predlaže predmetnim Prijedlogom zakona, dovodi buduće umirovljenike u povoljniji položaj od ranijih umirovljenika koji su mirovinu ostvarili do dana stupanja na snagu ovog zakona, što bi bilo protivno načelu iz članka 14. stavka 2. Ustava Republike

Hrvatske, da su svi pred zakonom jednaki. Slijedom navedenog, Vlada Republike Hrvatske ocijenila je da se problem najviše mirovine može riješiti na način na koji je riješen u mnogim zemljama, a to je ograničenje osnovice na koju se plaća doprinos. To bi značilo da se doprinos plaća na iznos plaće utvrđen zakonom, a na plaću iznad tog iznosa doprinos se ne bi plaćao. U tom slučaju ne bi bio ni potreban propis o ograničavanju mirovine, jer bi se već kod ograničavanja osnovice (plaće) za plaćanje doprinosa regulirala visina buduće mirovine. Na taj bi način otpao prigovor da se doprinos plaća na cijeli iznos plaće, a kod ostvarivanja prava oštećuje osiguranik kroz ograničenje visine mirovine.

Vlada Republike Hrvatske će u prvoj polovici 2001. godine pristupiti preispitivanju pojedinih rješenja u sustavu mirovinskog osiguranja, te predložiti odgovarajuće rješenje problema najviše mirovine, istaknula je na kraju Vlada Republike Hrvatske.

Jednako je stajalište Vlade i preporuka Saboru i kad je riječ o Prijedlogu zastupnika **Stjepana Dehina**.

RADNA TIJELA

O prijedlozima za ukidanje Zakona o najvišoj mirovini očitovao se **Odbor za zakonodavstvo**, navodeći da ne podupire njegovo donošenje, iz razloga koji su sadržani u mišljenju Vlade Republike Hrvatske

Izmjena Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru

Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskome državnom saboru uređeno je, među ostalima i pravo na zastupničku mirovinu, a koju zastupnik ostvaruje nakon prestanka zastupničkog mandata prije ispunjenja općih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. ("Narodne novine", br. 103/98).

Temeljem prava na zastupničku mirovinu, zastupnici nakon prestanka zastupničkog mandata, nalaze se u daleko povoljnijem položaju glede uvjeta za stjecanje prava iz mirovinskog osiguranja od ostalih građana Republike Hrvatske koji prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju na temelju Zakona o mirovinskom

osiguranju (godine života, mirovinski staž, način izračuna mirovine). Ne dovodeći u pitanje prava koja zastupniku kao predstavniku naroda, pripadaju za vrijeme obnašanja zastupničke dužnosti, postavlja se i pitanje primjerenosti i društvene prihvatljivosti postojećih prava na visinu zastupničke mirovine. Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskome državnom saboru, uredilo bi se pitanje ostvarivanja prava na mirovinu zastupnicima nakon prestanka mandata na način da prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, osim uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, a koja bi se ostvarila sa 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža (muškarac), odnosno 55 godina života i 30 godina mirovinskog staža (žena).

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske podržala je ideju da se na ostvarivanje prava na mirovinu zastupnika primijeni opći sustav mirovinskog osiguranja koji je uređen Zakonom o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", br. 102/98), Zakonom o najvišoj mirovini, ("Narodne novine", br. 162/98.), Zakonom o listi profesionalnih bolesti, ("Narodne novine", br. 162/98.) i drugim provedbenim propisima, s time da se predloženim Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru, uredi samo pitanje ostvarivanja prava na mirovinu zastupnicima nakon prestanka mandata, na način da prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, osim uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a koja bi se ostvarila sa 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža (muškarac), odnosno 55 godina života i 30 godina mirovinskog staža (žena). Međutim provedba ove ideje nadovezuje se na potrebu ukidanja ograničenja mirovina u mirovinskom sustavu što je i predloženo od strane istih predlagatelja u Prijedlogu zakona o prestanku važenja Zakona o najvišoj mirovini. Vlada Republike Hrvatske je ocijenila da takav pristup u sadašnjici nije moguće provesti i predlaže da se pitanje najviše mirovine zastupnika riješi ovim Prijedlogom zastupnika. Vlada je na tekst

predmetnog Prijedloga zakona predložila više izmjena i dopuna. Tako je predloženo da se u članku 8. izmijeni stavak 2., tako da glasi: "Zastupniku iz stavka 1. ovog članka starosna mirovina određuje se prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, uz primjenu posebnih propisa kojima je uređeno mirovinsko osiguranje pojedinih kategorija osiguranika".

Predloženo je da se u članku 19. riječi: "zastupničke mirovine i razlike između zastupničke mirovine i mirovine utvrđene prema općim propisima", ne briše kako je predloženo, već da se zamijeni riječima: "mirovine ostvarene prema odredbama ovog Zakona do ispunjenja uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema općim propisima".

Predloženo je da se u članku 22. Prijedloga zakona izvrši dopuna iza stavka 2., kojemu se dodaje novi stavak (3.), koji glasi: "Određbe stavka 1. i 2. ovog članka odgovarajuće se primjenjuju na invalidske i obiteljske mirovine". Korisnicima zastupničke mirovine,

koji su zastupničku mirovinu ostvarili nakon 1. siječnja 1999. godine, mirovina će se ponovno uskladiti prema odredbama ovog Zakona i Zakona o mirovinskom osiguranju, i uskladiti s utvrđenom aktualnom vrijednošću mirovine koja važi na dan ponovno određene mirovine, navodi se između ostalog u mišljenju Vlade Republike Hrvatske.

RASPRAVA

Predsjedatelj je podsjetio na očitovanje predlagatelja: zastupnika i predsjednika Hrvatskog sabora Zlatka Tomčića, zastupnice Snježane Biga - Friganović i zastupnika Stjepana Dehina u svezi s prijedlogom zaključaka klubova zastupnika SDP-a, HSLŠ-a, HSS-a, IDS-a, LS - HNS-a, PGS - SBHS-a i Kluba zastupnika etničkih zajednica i nacionalnih manjina povodom Prijedloga zakona o prestanku važenja Zakona o najvišoj mirovini, Prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o najvišoj mirovini i Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i

dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru. Predlagatelji su, istaknuo je predsjedatelj, povukli iz procedure rečene prijedloge zakona, ali predlažu da se istodobno prihvate zaključci spomenutih klubova zastupnika povodom podnesenih prijedloga koji glase:

1. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da analizira i preispita uvjete, način, prava, disparitete i visinu ostvarivanja mirovina po Zakonu o mirovinskom osiguranju i po posebnim zakonima koji se odnose na ova pitanja (za dužnosnike, vojsku, policiju, branitelje, obitelji branitelja i sl.).

2. Zadužuje se Vlada Republike Hrvatske da na temelju takve analize ocijeni potrebu izrade izmjena i dopuna ili novih prijedloga navedenih zakona, a izvješće iz točaka 1. i 2. ovih Zaključaka Vlada Republike Hrvatske dužna je dostaviti Hrvatskom saboru u roku od 4 mjeseca.

Većinom glasova (72 glasa "za", 20 "suzdržanih"), zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatili su rečene zaključke.
V.Ž.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O PODRUČJIMA ŽUPANIJA, GRADOVA I OPĆINA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Razvoj lokalne uprave i samouprave

Velikom većinom glasova zastupnici Hrvatskoga sabora prihvatili su u prvom čitanju Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Time je učinjen prvi korak oko utemeljenja Općine Pribislavec koja se trenutno nalazi u sastavu prigradskih naselja Grada Čakovca. Ocijenjeno je da su predlagatelji: zastupnici Željko Pavlic (HSLŠ) i Velimir Pleša (HDZ), podnijeli uvjerljive argumente koji potkrepljuju najavu da je riječ o gospodarski snažnoj i perspektivnoj sredini koja će s uspjehom puniti vlastiti proračun i potaknuti daljnji razvoj naselja.

O PRIJEDLOGU

O ovom zakonskom prijedlogu bilo je govora u "Izvjescima Hrvatskoga

sabora", broj 290, od 6. III. 2001. Predstavnik predlagatelja, zastupnik **Željko Pavlic (HSLŠ)** zastupnicima je dodatno obrazložio rečenu inicijativu. Napomenuo je da se radi o zakonskom prijedlogu u prvom čitanju, te je ocijenio da se može provesti rasprava i donositi odluke bez obzira na odredbe Zakona o popisu stanovništva. Dodao je da je riječ o legitimnoj inicijativi mještana Pribislavca, čiji je Mjesni odbor trenutno u sastavu grada Čakovca. Dodao je da su se na sličan način od Čakovca odvojile i sadašnje općine Šenkovec i Strahoninec. Potvrdio je da su ispunjeni temeljni uvjeti da i Pribislavec postane samostalna općina, a u peticiji je skupljeno 1265 potpisa. Inače, ovo naselje ima 3102 stanovnika, čime se uvrštava u najveći mjesni odbor u Međimurju, a i u Hrvatskoj ima mnogo manjih općina. Odluka grada

Čakovca također podržava inicijativu o utemeljenju nove općine, a potporu pružaju i gospodarski potencijali. Svi navedeni razlozi jamče da će ova cjelina funkcionirati na nesmetan i skladan način, jer će se sredstvima lokalnog proračuna jamčiti njegova samostalnost. Naveo je zatim, da na području Mjesnog odbora djeluje 74 pravna subjekta, a postoje i četiri industrijske zone male privrede. Pored ovih subjekata postoji i 70 hektara vrijednog industrijskog zemljišta koje se može vrlo brzo i funkcionalno iskoristiti. Razvijena je i poljoprivreda, peradarstvo, proizvodnja mesa, a prisutne su i plantaže krumpira i voća. Svi navedeni podaci jamče da će se ova sredina brzo i skladno gospodarski i urbano razvijati, pa je razumljiva želja mještana za vlastitom općinom.

Zastupnik je podsjetio i na odredbe Europske povelje o lokalnoj samoupravi i izrazio očekivanje da će i ostali zastupnici prihvatiti i podržati predloženi zakonski tekst. Otvorena je rasprava, a prvi se za riječ u ime Kluba zastupnika HDZ-a javio zastupnik **Velimir Pleša**, dodajući da je on supredlagatelj. Napomenuo je da će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovu zakonsku inicijativu, te dodao da u naselju Pribislavcu postoji i značajna skupina Roma koji su masovno podr-

žali ovaj zakonski prijedlog. Inače je vidljiva suradnja svih mještana na dobrobiti i razvoju naselja, napomenuo je zastupnik. Ocijenio je da bi i zbog navedenih razloga trebalo podržati inicijativu o dobivanju vlastite općine, jer se time pripadnicima romske nacionalne manjine omogućuje postupna integracija u sve strukture komunalnog života. Javio se i zastupnik dr. **Vilim Herman**, te u ime Kluba zastupnika HSLA-a podupro predloženu inicijativu.

Nakon toga zaključena je rasprava, a u nastavku rada pristupilo se glasanju. Zastupnici su velikom većinom glasova (123 glasa "za" i 2 "suzdržana"), donijeli zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

V.Ž.

IZVJEŠĆE O DOSADAŠNJEM TIJEKU PREGOVORA O SPORAZUMU O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU S EUROPSKOM UNIJOM; IZVJEŠĆE O DRUGOM KRUGU PREGOVORA O SPORAZUMU O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU S EUROPSKOM UNIJOM

Jednoglasna podrška pregovorima

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su prihvatili Izvješće o dosadašnjem tijeku i drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom, što ih je podnijela Vlada Republike Hrvatske.

O IZVJEŠĆIMA

Dosadašnji tijek pregovora navodi na zaključak da se temeljni dio posla na potrebnom prilagođavanju Republike Hrvatske standardima Europske unije mora obaviti do kraja 2004. godine, stav je Vlade RH koji je prezentirala u Izvješću o dosadašnjem tijeku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom. To Izvješće Hrvatska Vlada je prihvatila zajedno s 19 zaključaka, među kojima: da se pregovori s EU intenzivno nastave, kao prioritetni po svim resorima državnih institucija uz maksimalne napore kako bi se Sporazum parafirao do ljeta 2001., a do 2006. da se dosegne potrebna razina za ostvarenje članstva u EU; obvezana su sva ministarstava i državna uprava na potrebne promjene u zakonodavstvu s kadrovskim i stručnim pripremama, te naglašena potreba postizanja političkog jedinstva u odnosu na temeljni cilj; odmah definirati političku platformu kao okvir za trajnu potporu pregovaračkom i provedbenom procesu u svim etapama odnosa

između RH i EU, ali i prijedlog provedbenih mehanizama za paralelno odvijanje posla na pridruženom i punopravnom članstvu RH, uključujući i sve potrebno za izradu Nacionalnog programa za usvajanje *acquis communautaire*-a, te i prijedlog nacрта zakona o usklađivanju postojećeg zakonodavstva sa standardima EU o nediskriminatornim uvjetima i nacionalnom tretmanu stranih osoba pri osnivanju i djelovanju trgovačkih društava u Hrvatskoj, s tim da se kroz mehanizme Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu, Srednjoeuropsku inicijativu i Jadransko-jonsku inicijativu, te proces stabilizacije i pridruživanja jačaju dobrosusjedski odnosi.

Odgovoreno na amandmane RH

U drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju RH s EU, koji je održan u Bruxellesu, Europska komisija je hrvatskoj strani predočila službene odgovore na amandmane koje je RH predložila u prvom krugu. Pregovori su obuhvatili cjelokupan tekst Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Ključna pitanja o kojima još predstoje pregovori su: politička pitanja, slobodno kretanje roba (posebno industrijskih i poljoprivrednih proizvoda) te slobodno kretanje kapitala u dijelu koji se odnosi na stje-

canje prava vlasništva stranih fizičkih osoba nad nekretninama u RH. Radi ubrzanog usuglašavanja stavova, o dijelu ovih pitanja održat će se bilateralni susreti stručnjaka dviju strana.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu raspravljao je o Izvješćima kao zainteresirano radno tijelo, te predložio prihvaćanje obaju izvješća.

Uloga Hrvatskog sabora u procesu odlučivanja, kao i donošenja odluka o temeljnim pregovaračkim smjernicama i pozicijama, bit će odlučujuća - istakli su u raspravi članovi Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu Hrvatskog sabora povodom Izvješća o dosadašnjem tijeku i drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom. Ta uloga posebno će doći do izražaja u fazi pravovremenog donošenja potrebnih zakona koji su definirani Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju RH s EU, kao i svih ostalih koji uključuju standarde i kriterije EU. Početak je to, naime, najsvieobuhvatnije reforme zakonodavstva u Republici Hrvatskoj, koja podrazumijeva angažman svih institucija u zemlji. Odbor je podržao izvješća i predložio Hrvatskom saboru da ih prihvati.

Članovi **Odbora za europske integracije** su, raspravljajući o Izvješću o

drogom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom, naglasili potrebu razvoja strategije javnog komuniciranja s javnošću o svim pitanjima vezanim uz europske integracije, kako bi bila što bolje izvješćivana i upoznavana sa stanjem pregovora i njihovim učincima na sva područja uređenja zemlje.

Posebno je potrebno ustrojiti visokokvalificirani i stručni tim prevoditelja na hrvatski jezik, uz superviziju stručnjaka za hrvatski jezik, u procesu prilagođavanja hrvatskog zakonodavstva pravnim standardima EU. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno donio zaključak da predloži Hrvatskom saboru prihvaćanje Izvješća Vlade RH o drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom.

Podržavši izvješća, Odbor je predložio njihovo prihvaćanje.

RASPRAVA

Završetak pregovora mjesec dana prije predviđenog roka

Uvodno izlaganje o oba izvješća zastupnicima je podnio **Neven Mimica**, glavni pregovarač Republike Hrvatske za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom.

Pregovori o sklapanju Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji službeno su otvoreni na prošlogodišnjem Zagrebačkom samitu, krajem studenoga, i dobro napreduju. Zajednička ocjena - hrvatskog pregovaračkog tima i Europske komisije - je da se ti pregovori mogu dovršiti do kraja švedskog predsjedavanja EU - konstatirao je na početku izlaganja Neven Mimica.

Treći krug pregovora, održan krajem veljače ove godine ohrabrio je hrvatski pregovarački tim da optimistički planira završetak pregovora barem mjesec dana ranije od prvotno planiranog roka. To znači da se može očekivati da će pregovori završiti početkom svibnja, te da bi se Sporazum mogao parafirati do kraja svibnja, a potpisati do kraja listopada ove godine, istaknuo je zatim u svom obraćanju zastupnicima glavni pregovarač Republike Hrvatske za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom Neven Mimica, dodajući da bi se tada počeo

primjenjivati trgovinski i prometni dio Sporazuma.

Cjelokupni sporazum stupio bi na snagu nakon ratifikacije u svim parlamentima svih zemalja Europske unije, kao i u Europskom parlamentu i Hrvatskom saboru, a ta procedura traje obično barem dvije godine.

Budući da je ovo prva prigoda da se zastupnici Hrvatskog sabora upoznaju i počnu u najvećoj mogućoj mjeri sudjelovati u ovom vrlo važnom procesu, to se Neven Mimica šire osvrnuo na dva izvješća, kojima se daje uvid u dosad napravljeno i ono što Republiku Hrvatsku čeka na putu ka Europskoj uniji. Pogotovo što pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju spadaju među najveće međunarodne uspjehe hrvatske vanjske politike, kao i izvršenje onoga što je hrvatska Vlada upisala u svom četverogodišnjem programu rada. Radi se o prvom bilateralnom ugovoru, koji će se sklopiti između RH i Europske unije, što samo po sebi ima značajke povijesne važnosti - pojasnio je Neven Mimica, napominjući da će tek nakon potpisivanja takvog Sporazuma početi pravi posao na provedbi dogovorenog i na provedbi onoga što su uvjeti za punopravno članstvo u Europskoj uniji.

U pridruženo i punopravno članstvo Europske unije Republiku Hrvatsku neće bolje ili lošije odvesti formulirani tekst Sporazuma nego samo vlastita aktivnost i uspješnost u provedbi uvjeta koji znače pridruženo članstvo. Stoga će već započeto dogovaranje o tom putu ka EU značiti stvaranje uvjeta za provedbu najsveobuhvatnije reforme Republike Hrvatske, koja traži i pojedinačni i grupni angažman svih pojedinaca i institucija na prilagodbi pravnim, gospodarskim i političkim standardima EU. Time će se dokazati već pokazana odlučnost hrvatske Vlade da otklanja prepreke i probleme koji su u prethodnim godinama onemogućavali unapređenje odnosa s EU i koji su praktički dovodili do političke izolacije Hrvatske od glavnine integracijskih procesa u Europi.

RH u članstvo EU - s individualnim dostignućima

Do sada je usuglašeno više od tri četvrtine teksta Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom - rekao je **Neven Mimica**, dodajući da su preostali problemi, o

kojima se pregovori planiraju za prve dane svibnja, koncentrirani na četiri preostala ključna pitanja.

Prvo pitanje obuhvaća političku preambulu, koja treba pokazati pravu vezu i međuuvjetovanost između stabilizacijskog aspekta Sporazuma, njegovog asocijacijskog aspekta, ali i onoga što znači mogućnost individualnog napretka ka kasnijoj fazi pregovora o punopravnom članstvu. Drugo je dinamika i obuhvat liberalizacije hrvatskog tržišta za uvoz roba iz Europske unije. Treće pitanje je usmjereno na pojednostavljivanje procedure kod ostvarivanja prava vlasništva nad nekretninama za državljane EU u Hrvatskoj. Četvrto, završno pitanje treba sadržavati odgovor o trajanju prijelaznog razdoblja za potpunu provedbu pojedinih obveza iz Sporazuma.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju uspostavit će suradnju Hrvatske s EU u sva tri njena stupa: u području vanjske politike, sigurnosne, te pravosuda i unutarnjih poslova. Spremnost na regionalnu suradnju je ključni čimbenik daljnje suradnje i približavanja između EU i Hrvatske.

Kao vrlo važno postignuće hrvatskog pregovaračkog tima ističemo odrednicu da će se sklapanje i provedba Sporazuma temeljiti na individualnim dostignućima Republike Hrvatske, te da će se regionalna suradnja temeljiti na bilateralnim, a ne multilateralnim sporazumima koje će Hrvatska sklapati s drugim sudionicima procesa stabilizacije i pridruživanja, ali i sa zemljama kandidatima za članstvo - kazao je, između ostalog glavni pregovarač RH s EU, naglašavajući da će i ti bilateralni sporazumi biti usmjereni na jačanje međusobnih gospodarskih odnosa i slobodne trgovine i da neće biti prislika da se ide na bilo kakve multilateralne nove državotvorne asocijacije na ovom području jugoistočne Europe.

Hrvatska Vlada shvaća da je gospodarski i politički stabilno susjedstvo od ključne važnosti za stabilnost i razvitak Hrvatske, kao što je to jednako važno i za Europsku uniju. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju mora postati "most" koji će vezati proces asocijacije s procesom proširenja Europske unije. Takav "most" mogu i moraju prelaziti jedna po jedna zemlja s područja jugoistočne Europe na temelju individualnih sposobnosti i zasluga u

prihvatanju europskih standarda i kriterija koji znače pridruženo članstvo EU na temelju individualnih zasluga. Pri tome brzina puta u EU ne smije za najvjerodostojnije i najnaprednije sudionike tog procesa ovisiti o najsporijem sudioniku. Upravo takvo razjašnjenje dobiveno je tijekom pregovora o Sporazumu, što je vrlo važna politička i razvojna činjenica. Pored tog političkog konteksta, važna je i činjenica da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju potvrđuje postojeći autonomni trgovinski režim za hrvatske robe koje ulaze na tržište Europske unije. Naime, ne čine ga restriktivnijim u odnosu na sadašnje stanje, koje hrvatskom izvozu omogućava u potpunosti širom otvorena vrata za ulazak na tržište Europske unije bez carina, bez kvota. To Hrvatskoj daje povoljnije trgovinske preferencijale od onih koje danas uživaju zemlje kandidati za punopravno članstvo. Kada je pak riječ o liberalizaciji hrvatskog tržišta za uvoz europskih roba, pogotovo poljoprivredno-prehrambenih, jačanjem ukupne konkurentnosti hrvatskih proizvođača za izvoz, kao i postupni rast proračunskih poticaja za domaću poljoprivrednu proizvodnju onemogućit će ugrožavanje nacionalnih gospodarskih interesa, a i temeljnih ciljeva gospodarskog razvitka ili nekih pojedinih dijelova hrvatskog gospodarstva.

Posao za sve - zastupnike, građane i Vladu

Proces prilagodbe uvjetima za pridruženo članstvo povezivat će se s kriterijima za punopravno članstvo, pa će se te dvije iako proceduralno odvojene faze na putu u EU izvršavati paralelno, kako se ne bi gubilo vrijeme. Međutim, treba znati da svi institucionalni i organizacijski naponi Vlade i drugih institucija neće uspjeti dok i posljednji pojedinac u Hrvatskoj ne shvati i ne prihvati kriterije europskih vrijednosti u svakodnevnom ponašanju. Vlada je nedavno utvrdila smjernice svih aktivnosti tako da Hrvatska do kraja 2006. godine bude spremna za punopravno članstvo u EU, te da glavninu tog posla mora obaviti negdje do 2004. godine, odnosno do kraja svog mandata. Na put prema Europi i postizavanju europskih kriterija ne krećemo radi ostvarivanja članstva u Europskoj uniji kao nekog feti-

širanog cilja, nego prvenstveno radi zadovoljavanja i ostvarivanja vlastitih razvojnih interesa. Članstvo u Europskoj uniji za hrvatsku Vladu znači napredak ka vladavini prava, ka punom uvođenju demokracije. U tom procesu hrvatska Vlada ne želi se natjecati s drugim zemljama, nego sa sobom u izgrađivanju vlastitih sposobnosti za postizavanje potrebne prilagodbe. Ovakav pristup hrvatska Vlada smatra ambicioznim ali i realističnim.

Saborski zastupnici imat će osobito važnu ulogu u reformama i prilagodbama ukupnog hrvatskog društva europskim kriterijima. Uloga Hrvatskog sabora bit će usmjerena u narednih pet godina na donošenje velikog broja novih zakona, kojima će se hrvatsko zakonodavstvo dovoditi na razinu europskog zakonodavstva, a i na uključivanje u praćenje provedbe obveza iz pridruženog članstva i to putem zajedničkog parlamentarnog odbora s Europskim parlamentom. Posebno će saborski Odbor za vanjsku politiku i onaj za europske integracije imati veliku ulogu u jačanju komunikacijske strategije za građenje i poticanje ukupne svijesti u društvu o tome koje prednosti, ali i teškoće, čekaju sve skupa u Hrvatskoj na putu u EU. Iako danas gotovo 80 posto hrvatskih građana podržava uključivanje Hrvatske u europske integracije, ipak Hrvatski sabor treba podupirati kroz političku stabilnost i konsenzus neupitnosti temeljnog strateškog opredjeljenja za članstvo u EU. Time će se na najbolji način odbaciti svaka pomisao o mogućem razvitku u okviru izolirane Hrvatske, nadoknaditi dosadašnje zaostajanje, a odgovoriti na veliki izazov, ali i veliku odgovornost, te obvezu da ne propustimo najveću šansu ove generacije - rekao je na kraju uvodnog izlaganja Neven Mimica.

U nastavku rasprave stavove Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu iznijela je njegova predsjednica **Dragica Zgrebec**, a Odbora za europske integracije **Marin Jurjević**.

Zatim se u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **dr. Ivica Kostović** ponovivši stajališta HDZ-a o potrebi ulaska Hrvatske u europske i transatlantske političke, gospodarske i vojno-sigurnosne integracije na individualnoj osnovi. U zaštiti nacionalnih i državnih interesa, HDZ je uvijek bio protiv balkanskih ili neojugoslavenskih regionalnih udruživanja. To političko stajalište

Hrvatske demokratske zajednice proizlazi iz jasne svijesti da je Hrvatska dio Europe, s kojom je povezuje zajedničko povijesno nasljeđe, zajednički življena sadašnjost i zajednički rad na ujedinjenoj budućnosti. Na jedinstvo Europe gleda se u njoj različitosti na načelima partnerstva i ravnopravnosti - rekao je između ostalog **dr. Ivica Kostović**, dodajući da je Europa za HDZ hrvatski interes koji nema alternative. Stoga HDZ odlučno odbacuje neutemeljene optužbe, koje se često čuju iz redova sadašnje vladajuće koalicije, da je Hrvatska demokratska zajednica sustavno i namjerno vodila politiku koja je onemogućavala Hrvatsku za europske integracije.

Neutemeljenim optužbama tumači HDZ i stavove nekih stranaka iz vladajuće koalicije koje su pri odlučivanju o predsjedavanju saborskim Odborom za europske integracije odricali HDZ-u pravo da za tu funkciju predloži svog kandidata - istaknuo je Kostović, govoreći opširnije i o tome da je pod vodstvom HDZ-a Republika Hrvatska postala punopravna članica Ujedinjenih naroda koja je potom u uvjetima obrane od agresije, teritorijalne dezintegracije i posljedica rata vodena i ka postupnim europskim integracijama. I dok Izvješće Vlade o stanju pregovora HDZ ocjenjuje dobrim, dotle ni u kojem slučaju ne može biti zadovoljan s načinom kako je cijeli proces tog integriranja dosad vođen, a posebno zbog nepotpunog informiranja javnosti o konkretnim pitanjima Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanja s EU. Podsjetio je da Hrvatski sabor nije nikad do sada raspravljao, niti dobio cjelovitu informaciju o Zagrebačkom sastanku na vrhu, odnosno tzv. Konferenciji o zapadnom Balkanu, na kojoj je službeno započeo proces pregovaranja. Tom prilikom postalo je evidentno da se europske integracije uvjetuju regionalnom suradnjom sa BiH, Albanijom, Makedonijom i Jugoslavijom, koja uključuje i naglasak na blisku suradnju na području unutarnjih poslova, slobodne trgovine i pravosuđa - rekao je nadalje Kostović, dodajući da naglasak na uvjetima bliske suradnje u okviru zapadnog Balkana je upravo ono što brine Hrvatsku demokratsku zajednicu.

Konvoj ili regata - sputavanje ostaje

U početku su neki čelnici hrvatske države i EU proces stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji slikovito prikazivali kao konvoj koji Hrvatska vodi prema nekom željenom cilju, što je kasnije odbačeno, jer nitko ne želi čekati najsporijeg člana konvoja. Zato se danas popularno iznosi slika o regati, ali onaj tko zna što je to regata, upoznat je i s time da se do cilja može doći okretanjem oko označenih bova, što u ovom slučaju znači oko čudno postavljenih bova koje su metnuli strogi suci. Time želimo reći da bez obzira na načelo konvoja ili regate, ipak treba postojati i svijest da će mnogi problemi sputavati Hrvatsku, tako da uz sav potreban optimizam nema razloga za euforiju i nadanja u laka obećanja. Upozoravajući na važnost kvalitete Sporazuma, Kostović je pri kraju izlaganja rekao i da sama činjenica da je proces pridruživanja počeo i da je nerazdvojno vezan uz napredak u suradnji zapadnog Balkana daje mu negativnu ocjenu. Potom je pohvalnim ocijenio značenje stabilnosti u regiji za gospodarsku suradnju, kao i ustroj organizacije pregovaračkog procesa s definiranjem pregovaračkog tima, imenovanjem glavnog Vladinog pregovarača i državnog izaslanstva. Pohvalnim je Kostović ocijenio i rezultate prvog kruga pregovora, uz posebno inzistiranje hrvatskog pregovaračkog tima na amandmanima koji bi poboljšali sam Sporazum, dok stjecanje prava vlasništva stranih fizičkih i pravnih osoba na nekretninama je ključna problematika i HDZ želi doznati koja to zemlja inzistira na tim elementima pregovora, kao što ni Sporazum između EU i Makedonije ne bi trebao Hrvatskoj biti nikakav uzor. I dok je mogući slijed procesa realno zamišljen, dotle usklađivanje zakonodavstva sa standardima EU ide dramatično sporo, te Klub zastupnika HDZ-a smatra da se o svakom koraku mora obavještavati Hrvatski sabor čime bi se nadoknadila dosadašnja neobaviještenost - rekao je na kraju Ivica Kostović.

Replicirajući na Kostovićevu izlaganje **Mladen Godek (HSL)** reče da je prvi dio govora cijenjenog kolege bila demonstracija jednog političkog govora koja sadrži logičku grešku da je HDZ imao za vrijeme

svoje vladavine neodoljivu želju da s Hrvatskom uđe u europske i euroatlantske integracije, ali da mu to nije uspjelo jer je štitiio nacionalni interes. I dok javnost jednodušno ocjenjuje najvećim postignućima aktualne Vlade uspjehe na planu vanjske politike, dotle se u Kostovićevom izlaganju Zagrebački summit prikazuje kao bauk, kao nekakva opasnost od Zapadnog Balkana, što nije točno kao ni to da sada Hrvatska ulazi u europske integracije okolo naokolo - zaključio je Godek.

Zastupnik **dr. Zdenko Franić (SDP)** replicirajući na izlaganje Kostovića o zapadnom Balkanu, najprije se složio da će Balkan još dugo biti nestabilno područje, dodajući potom da ne vidi u tome neke zapreke za gospodarsku suradnju kao što je ni Slovenija nema, reče, u odnosu na BiH. Franić je podsjetio i na stav vladajuće koalicije, koju ju je nekoliko puta isticao premijer Ivica Račan: da je Hrvatska za regionalnu suradnju, ali ne želi biti i zatočenik regije.

Za odgovor na repliku Godeka potom se javio **dr. Ivica Kostović** kazavši da je naglasak HDZ-a ne na bauku Zapadnog Balkana, nego na tome da o skupu posvećenom toj regiji nikakvu integralnu informaciju Sabor nije dobio, već se on prikazuje kao nešto fantastično, a i činjenica je da je Balkan nestabilno područje.

Replicirajući na Kostovićevu usporedbu procesa ulaska u EU s regatom, **Marin Jurjević (SDP)** je kazao da bove ili gavteli ni na kakav način ne ograničavaju regatu, već da su one predispozicija da bi regata uopće postojala. Stoga se - reče Jurjević - ne bi mogao složiti s iznesenom usporedbom oko ograničenja, već da su to uvjeti koji omogućuju poštenu regatu.

Na ponovno javljanje dr. Ivice Kostovića za odgovor na repliku u kojem je rekao da se ovdje sportski govoreći ne može utjecati na načela natjecanja, te da se može do cilja doći i bez regate -jednostavno jedrenjem, reagirao je i predsjednik Sabora apelirajući na zastupnike da ostave takve usporedbe jer bi se možda moralo zatražiti i nekog sportskog foruma o postavljanju bova.

Dobivši riječ za repliku na kazivanje Godeka, **Ante Beljo (HDZ)** reče da je HDZ uvijek nastojao da Hrvatska ide prema europskim i euroatlantskim integracijama, ali ne preko Zapadnog Balkana i jugoistočnih asocijacija, nego direktno i neposredno.

Bez straha od regionalnih integracija

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Zdravko Tomac**, potpredsjednik Sabora, ističući da treba odati priznanje Vladi i pregovaračkom timu na čelu s Nevenom Mimicom na dosad izvršno obavljenom poslu kako bi dugi put ulaska Hrvatske u EU mogao završiti do 2007. godine. Informirao je da je proteklih dana višestranačko izaslanstvo Hrvatskog sabora imalo priliku u razgovorima sa 20-tak sugovornika u Europskoj komisiji u Europskom parlamentu, u NATO-u upoznati se s dosadašnjim i budućim procesom približavanja europskim i euroatlantskim integracijama, ali i da iznesu svoje mišljenje o tim procesima, željama i ciljevima. Kod sugovornika dobro je primljeno to da su saborski zastupnici nastupali jedinstveno i složno, kao i iznijeti podatak da u Hrvatskoj postoji veliki konsenzus o potrebi punopravnog članstva u NATO i Europsku uniju. Naime, zna se da 80 posto građana Hrvatske smatra da se ulaskom u EU mogu riješiti stoljetni problemi na ovim prostorima. Stoga bi i sadašnja rasprava trebala ići u tom pravcu da parlament potiču na konsenzus i da zastupnici jasno kažu hrvatskoj javnosti da je to nacionalni program broj jedan, čije ostvarivanje neće biti lako, bez teškoća i problema. I dok nema realne osnove za strah od nekih regionalnih integracija po naredbi koje se zovu Zapadni Balkan, ipak mora postojati svijest da ne možemo biti punopravni članovi ni NATO-a ni Europske unije ukoliko Hrvatska ne riješi odnose sa svojim susjedima, ukoliko ne bude faktor stabilnosti i ne pomogne da cijela ova regija ima sigurne i europske granice. Pri tome će Hrvatska te odnose rješavati individualno sa susjedima, a ne stvaranjem nekih novih institucija, niti obveznih oblika integriranja.

Hrvatska ima mogućnost da 2002. godine bude u grupi zemalja kandidata za ulazak u NATO, a da 2004. godine bude uvrštena u grupu za prijem u Europsku uniju. Da bi se to ostvarilo potrebno je raščistiti i ulogu Hrvatske ovdje na Balkanu - kazao je nadalje Tomac, dodajući da nema tog članstva ukoliko BiH ne bude stabilna i demokratska država koja također ide prema Europskoj uniji. Podsjetio je da Hrvatska ima 1100 kilometara granice s BiH, te joj

je strateški interes, ne samo zbog Hrvata u BiH, nego i zbog same RH da pomogne da Bosna i Hercegovina izađe iz krize i da se odredi kao cjelovita, europska država tri ravnopravna naroda bez dijeljenja na etnički čiste teritorije. Kroz taj odnos Hrvatske prema BiH mjerit će se je li RH politički i gospodarski zrela da brže ide prema europskim integracijama.

Što se tiče odnosa prema ostalim zemljama na Balkanu, prema Jugoslaviji, interes je Hrvatske da normalizira te odnose i ništa više od toga. Moramo biti mediteranska zemlja u kojoj je Jonsko-jadranska cesta od strateškog posla za Hrvatsku, ali i srednjoeuropska pri čemu ukidanje carine s Mađarskom, Poljskom, Češkom, i Slovačkom bacaju u prah mogući strah od nametanja carinske unije sa zemljama zapadnog Balkana. U SDP-u, stoga, smatramo da ovo nisu stranački problemi već oni koji zahtijevaju nacionalni program za stvaranje jednog europskog pokreta kako bi iskočila iz grupa Zapadnog Balkana i individualno ići u članstvo NATO-a i EU.

Konsenzus o EU

Replicirajući na izlaganje Zdravka Tomca u odnosu na BiH, **Ante Beljo (HDZ)** je rekao da ne vidi načina kako da Hrvatska sudjeluje u stabilizaciji regije i izlasku BiH iz krize, ako ljudi iz svijeta u BiH žele uvesti totalni protektorat kršeći osnovne principe na kojima počiva svaka demokracija.

Na to je zastupniku Anti Belji odgovorio Zdravko Tomac da su stavovi o BiH, koje je saborski Odbor za vanjsku politiku predložio, a Sabor usvojio, izrazili žaljenje zbog određenih poteza međunarodne zajednice u BiH, a koji su doveli Hrvate u neravnopravan položaj u odnosu na druga dva naroda u BiH, te da se na osnovi toga poduzimaju u Saboru, Vladi i drugdje mjere da se to promijeni: da se sjedne za stol i da se problemi u BiH počnu rješavati, da se vrati na Dayton a ne da se i kroz samoorganiziranje Hrvata krši Daytonski sporazum.

Ponovno replicirajući dr. Zdravku Tomcu, Ante Beljo je rekao da se o demokraciji ne može govoriti ako se ne poštuju izborni rezultati.

Dobivši riječ za repliku na izlaganje predsjednika Kluba SDP-a dr. Zdravka Tomca, zastupnik **Drago**

Krpina (HDZ) se složio s Tomcem da postoji politički konsenzus svih relevantnih političkih čimbenika u Hrvatskoj oko sudjelovanja Hrvatske u europskim integracijama. Istovremeno postoji i gotovo nepremostiva razlika u gledanju odnosa Hrvatske prema Balkanu. Sadašnja vlast, za razliku od one HDZ-ovske, pristala je formalno da Hrvatska bude dijelom regije ili regiona Zapadnog Balkana, a u koji Hrvatska nikad do 1918. nije pripadala, a i tada je u nju gurnuta mimo svoje volje imajući ulogu žrtve. Stoga se Krpina boji da nastavi li se ovakva politika da će se i nastaviti uloga Hrvatske kao žrtve na Balkanu.

Replicirajući, dr. Zdravko Tomac je istaknuo da se moglo pročitati u Vladinim izvješćima, ali i čuti u sabornici od Nevena Mimice i njega da nitko ne uvjetuje Hrvatskoj ulazak u neku regiju Zapadnog Balkana, a niti bi to sadašnja vlast i on osobno ikad prihvatio. Kada bi mu to netko i uvjetovao odmah bi dao ostavku kao što ju je dao u ratnoj Vladi kada nije mogao spriječiti Sporazum Boban-Karadžić, koji je i uveo Hrvatsku u sve ove velike probleme, pojasnio je nadalje Tomac, izazvavši zastupnika Krpinu da se javi za ispravak krivog navoda: da nije točno da se ništa ne uvjetuje. Jer da se u dokumentu s tzv. Balkanskog samita održanog u Zagrebu, gdje su započeli pregovori Hrvatske o stabilizaciji i pridruživanju EU, izriječom navodi da će brzina tog procesa ovisiti i o odnosima Hrvatske sa Zapadnim Balkanom, zatim o uspostavi zone slobodne trgovine. Uz to se spominje i nekakvo Vijeće koje bi rješavalo sporove između zemalja, a što je jedna vrsta embrija nekakve nadržavne institucije za tzv. Zapadni Balkan.

Napominjući da želi ponovno ispraviti krivi navod i to Drage Krpine, te da se više neće javljati bez obzira na buduće replike i ispravke, dr. Zdravko Tomac je istaknuo da se od Hrvatske očekuje, kao i od svake druge zemlje, da ima dobrosusjedске odnose sa Slovenijom, Mađarskom, BiH, Jugoslavijom, Crnom Gorom. Hrvatskoj je u interesu da pomogne da te zemlje budu stabilne, jer Europa neće nestabilnost u svom sastavu.

U ispravku krivog navoda **Drago Krpina** je opovrgao tvrdnju dr. Zdravka Tomca ističući da je netočno da se u dokumentu Zagrebačkog skupa na jednaku razinu stavljaju odnosi Hrvatske sa zemljama bivše

Jugoslavije i onima izvan tog konteksta kao što je Mađarska, Slovačka, Češka...

Mladen Godek ispravkom krivog navoda podsjetio je Dragu Krpinu da se raspravlja o izvješćima o dosadašnjem tijeku pregovora za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom, a ne o pridruživanju sa Zapadnim Balkanom, a što bi mogli zaključiti oni koji ne znaju što je na dnevnom redu. Godek je i poručio Krpini da odista Hrvatska ne pripada Zapadnom Balkanu, ali da s njime graniči i to definitivno treba znati.

Nakon upozorenja predsjedatelja Godeku da ne zlorabi institut ispravka netočnog navoda, jer ono što je rekao nije bio ispravak i Drago Krpina je dodao da je zastupnik Mladen Godek na netočnu adresu uputio svoj prigovor, jer da raspravu o toj jednoj dimenziji koja se odnosi na Balkan nije započeo on nego Zdravko Tomac. Potom je **Milan Kovač (HDZ)** pojasnio ispravljanjem navoda da Hrvatska za razliku od zapadno europskih zemalja svoje odnose sa susjedima ne rješava bilateralno, već u paketu sa četiri zemlje koje su na Zagrebačkom summitu označene kao Zapadni Balkan, te se zato i osniva Vijeće za usuglašavanje po točki tri summita u Zagrebu.

Stavove Kluba zastupnika HSS-a iznio je zatim zastupnik **Stjepan Radić** upozoravajući na to da EU ima interesa da primi u svoje članstvo Hrvatsku, ali će i egzistirati bez RH, koja Europsku uniju apsolutno treba kako bi poput Portugala i Irske ostvarila napredak. I zato je važno, kako stoji i u Vladinim izvješćima, da je sloboda odlučivanja u hrvatskim rukama, samo mora biti čvrstog staništa što se hoće a što neće - rekao je nadalje Stjepan Radić, tražeći da zakonska regulativa postane kompatibilna s onom u EU i to ne samo radi Europe nego i same Hrvatske. Kroz postepenost u pristupu EU tijekom šest godina treba voditi računa da poljoprivreda u tome ima što manje teškoća. Međutim, uz sve moguće probleme, veseli da političkih problema između Europske unije i Hrvatske nema - istaknuo je Stjepan Radić, konstatirajući da su gospodarski problemi ti koje prvenstveno treba rješavati za članstvo u EU, koja je jedna epohalna stvar i za cjelokupnu Europu. Pozdravljajući u ime HSS-a napore hrvatskih pregovarača, Stjepan Radić

se pridružio onim zahtjevima zastupnika koji traže da se svaka tri mjeseca obavijesti o rezultatima postignutim oko Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatske EU.

Javljujući se za povredu Poslovnika na osnovi članka 107., **Luka Bebić (HDZ)** je ocijenio neprihvatljivim da niti jedan Vladin ministar nije prisutan ovoj sjednici na kojoj se prvi put raspravlja ova, prevažna točka dnevnog reda. S Bebićem se složio dr. Zdravko Tomac, koji je kao potpredsjednik Sabora preuzeo predsjedavanje Domom od predsjednika Zlatka Tomčića, zatraživši da netko iz Vlade dođe, ali i da se zbog toga ne prekida rad.

Zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt** u ime Kluba zastupnika Demokratskog centra izrazila je zadovoljstvo što se pred zastupnicima konačno našlo izvješće koje će definirati blisku i daljnju budućnost svih građana Republike Hrvatske. Dosadašnje kašnjenje s tim izvješćima više se ne bi smjelo događati, kao što bi trebalo voditi i računa da se sve "stavljeno na stol" pregovora odmah i prihvaća, jer sam proces razgovora zasigurno ostavlja prostor za taktiziranje u nastojanju da se dobije što bolja formulacija Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, koji se potpisuje na neodređeno vrijeme. DC izražava čuđenje što se pregovarači s Bruxellesom tako žure završiti pregovore do druge polovice svibnja, dok je potpisivanje Sporazuma planirano tek za početak jeseni. Stoga DC izražava i stanovitu rezervu prema pokazanoj spremnosti hrvatske strane da Sporazum zaključi pod svaku cijenu, umjesto da koristeći, kao obrazac, na Zagrebačkom summitu parafiran Sporazum između Makedonije i EU sagleda što mogu biti realna očekivanja - rekla je Vesna Škare-Ožbolt, naglašavajući da je Bruxelles poznat upravo po regionalnom principu, odnosno da svima iz regije predviđenima za proširenje EU daje gotovo iste uvjete.

Zaštititi nekretnine

Podaci Ministarstva za europske integracije po kojima 78 posto građana Hrvatske podržava ulazak zemlje u EU posebno obvezuje tijela državne uprave da intenzivno izvještavaju i poučavaju javnost o tijeku razgovora, kao i da objasne što znači sam čin potpisivanja Sporazuma o

stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom za svakog građanina. Poseban problem za DC je pitanje vlasništva stranaca nad nekretninama, te predlaže da se hrvatski pregovarači u daljnjim razgovorima pokušaju zbog sigurnosnih razloga izboriti za zaštitu pojasa od pet kilometara uz granicu. Novi model privatizacije turističkih objekata trebao bi onemogućiti prodaju čitavih hotelskih poduzeća strancima. Sa stopom nezaposlenosti od gotovo 25 posto Hrvatska nije u mogućnosti potpuno otvoriti svoje tržište za jeftinu inozemnu radnu snagu, pa bi Europska komisija trebala učiniti ustupak RH u vremenskom roku za prilagodbu naše zemlje tom otvaranju strancima. Razdoblje prilagodbe procesu potpune liberalizacije domaćeg tržišta zahtijevaju i problemi u poljoprivredi i trgovini, kako bi i domaći proizvođači bili konkurentni stranim. Zaštitne mehanizme treba stvoriti i nekim neželjenim procesima u pravcu stvaranja neke carinske i monetarne unije na području tržišta prema kojem je RH bila orijentirana prije 1991. godine - upozorila je pred kraj svog izlaganja Vesna Škare-Ožbolt, podržavajući ujedno oba Vladina izvješća, ali tražeći da hrvatski pregovarači inzistiraju da se trajanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju smanji sa makedonskih deset na hrvatskih šest do osam godina, uz osiguranje individualnog pristupa.

Dino Debeljuh, u ime Kluba zastupnika IDS-a, ocijenio je da su pristigla izvješća među kvalitetnijima koja su došla u saborske klupe. IDS ih podržava. Potom se zastupnik Debeljuh osvrnuo na diskusije predstavnika HDZ-a o tome kako se ta stranka zalagala da Hrvatska bude član Europske unije, jer da IDS ne može zaboraviti da je bivša vlast vodila jednu dvostruku politiku koja je bila, nažalost, jedino transparentna u tome da su jedno govorili, jedno potpisivali, a drugo radili. To su, kaže, svijet i Europa prepoznali i zbog toga je Republika Hrvatska bila dugo u nekoj vrsti izolacije, plaćajući visoku cijenu za jednu takvu dvostruku politiku. Oni koji sada strše sa zapadnim Balkanom zaboravljaju da je bivši predsjednik, pokojni Franjo Tuđman, potpisao za vlasti HDZ-a, 1999. godine, u ime Hrvatske Pakt o stabilnosti za jugoistočnu Europu gdje doslovce piše: "Konstatiramo da će Europska unija na temelju Bečkih

zaključaka, Europsko vijeće izraditi zajedničku strategiju za zapadni Balkan kao temeljnu inicijativu" - podsjetio je IDS-ovac Dino Debeljuh, ističući da sada taj isti HDZ strši sa zapadnim Balkanom, vodeći i dalje jednu dvostruku politiku i igrajući na loše pamćenje i zaborav.

Međutim, vladajuća šestorka promijenila je takvu politiku, a to su svijet i Europa prepoznali i znaju da kada se nešto potpiše onda će se to i provesti. Nećemo držati figu u džepu, pogotovo ne onima s kojima želimo biti prijatelji - rekao je nadalje Dino Debeljuh, dodajući da nije od onih koji žele glorificirati EU, ali da se zna i da su ipak mnogo veće prednosti od nedostataka u Europskoj uniji. Stoga je Hrvatskoj u interesu da i te kako ubrza proces ulaska u EU, kako bi se stvorili uvjeti da RH bude jedna moderna, dobro organizirana država, koja vodi brigu o svojim građanima, njihovoj socijalnoj skrbi. Pri vođenju pregovora za ulazak u EU pregovarači trebaju biti svjesni činjenice da Hrvatskoj itekako treba Europska unija, ali da isto tako i Europskoj uniji treba Hrvatska, koja svoju perspektivu vidi u proizvodnji zdrave hrane, pa i turizmu i ostalom - poručio je na kraju u ime Kluba zastupnika IDS-a Dino Debeljuh, ističući također očekivanje frekventnije izvještavanje od Vlade o svim procesima vezanim uz što skoriji ulazak Hrvatske u EU, kao jedne od najvažnijih zadaća.

Na izlaganje Dine Debeljuha reagirali su višestruko uzastopno, kroz ispravak netočnih navoda i replike, **Drago Krpina (HDZ)** i **Nevio Šetić (HDZ)**, pa i **Vladimir Šeks (HDZ)**, **dr. Zdenko Franić (SDP)**, na što je reagirao povredom Poslovnika **Ivo Škrabalo (HSL)** upozorenjem: da se zloupotrebom poslovničke mogućnosti ispravka netočnog navoda prebacuje jedna važna tema na sporedni kolosijek razglabanjem što HDZ misli o IDS-u, na što onda IDS reagira.

Oprezno sa "zapadnim Balkom"

Rasprava se vratila glavnoj temi i u ime Kluba zastupnika HSL-a riječ je dobio zastupnik **Ivo Škrabalo**, ponovnim upozorenjem da je osnovna tema nešto što doista isključuje potrebu raznog parlamentarnog prepućavanja. Naime, barem na deklarativnoj razini sve stranke zastupljene u parlamentu imaju u svom programu

želju da se Hrvatska integrira u Europu, iako što se tiče brzine i načina pregovaranja postoje različita mišljenja.

Ne trebamo se bojati riječi "zapadni Balkan", koji je tehnički termin u administraciji Europske unije, jer to ne znači da postoji ikakva intencija da se stvori nekakva Zapadno-balkanska politička zajednica - rekao je nadalje zastupnik Ivo Škrabalo, dodajući da je i regionalni pristup odbacila službena politika EU. Zamijenjen je ovim procesom pridruživanja i stabilizacije, jer se znalo da neke zemlje u tome ne žele sudjelovati.

Iz osobnog iskustva Škrabalo zna da se može imati povjerenje u pregovarački tim, koji vrlo profesionalno i stalno vodi te pregovore. Jedan od uvjeta EU za poticanje regionalne suradnje, je i u interesu naše zemlje, posebno na području transporta i trgovine, te provedbi hrvatske jadransko-jonske inicijative, ali i rješenja pitanja sukcesije. Iako je pitanje vlasništva nekretnina delikatno, ipak se ne treba bojati vlasništva stranaca, pa ni onog u turizmu jer to znači priliv kapitala, novih radnih mjesta, odnosno izlaska iz gospodarske krize i ekonomskog zaostajanja.

Zadnji sastanak Pododbora za suradnju s Europskim parlamentom, koji sam vodio u Splitu, pokazao je da nema više "škakljivih" tema- kazao je nadalje Škrabalo, dodajući da je tada delegacija Europskog parlamenta i samo informirana o novom Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji, jer se zapravo pokazalo da na situaciju u medijima nije bilo nekih bitnih prigovora. Pledirajući da Europu i odnos prema Europi treba izdvojiti iz stranačkih prepucavanja kako bi se pomoglo hrvatskim pregovaračima, Ivo Škrabalo je završio svoje izlaganje napomenom da put u Europu nije ni kratak ni lak. Jer, nakon što se parafira i potpiše Sporazum, zastupnike čeka još 17 ratifikacija / Sabora, Europskog parlamenta, 15 parlamentarnih zemalja članica EU /, a nakon toga će se stvoriti zajednički parlamentarni odbor Hrvatskog sabora i Europskog parlamenta za pitanja prelaska Hrvatske sa statusa potencijalnog člana do punopravnog člana EU.

S replikama i ispravcima netočnog navoda reagirao je na izlaganje HSLSovcva Ive Škrabala zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** i to više puta polemički o interesu Europe za RH, a potom i

Jadranka Kosor (HDZ) o stanju u medijima.

Sa stavom **Kluba zastupnika HSP-a /HKDU-a** Hrvatski sabor upoznat je izlaganjem zastupnika **Tončija Tadića**, koji je - reče - i osobno bio član višestranačkog izaslanstva Hrvatskog sabora u Briselu, koje se od 19. do 22. ožujka ove godine, upoznao sa šansama Hrvatske za priključenje međunarodnim organizacija, točnije EU i NATO-u. Posve je jasno da su te obje organizacije u stvari ekskluzivni klubovi, te da pristupanje svake zemlje nekoj od tih organizacija iziskuje znatno odricanje i napore, unatoč prednostima koje sa sobom u konačnici donosi članstvo. U Hrvatskoj naprotiv vlada neshvatljiva bezbrižnost, očito i nedovoljna informiranost o sadržaju pregovora, pa liči na prekoceanski brod koji velikom brzinom plovi s otvorenog mora prema uskom kanalu i nitko ne zna što će se tamo dogoditi - konstatirao je ilustrativno Tonči Tadić, upozoravajući da predstoje dalekosežne reforme i to ne samo zakona i normi, već i načina razmišljanja. I dok se Hrvatska boji gubitka identiteta ako predugo ostane u društvu s Albanijom, Makedonijom i Srbijom, trebala je to kompenzirati većom suradnjom sa zemljama srednje Europe, članstvom u CEFT-i, izvlačenjem iz balkanskog paketa i inzistiranjem na individualnom pristupu EU. Stoga i po uzoru na druge zemlje (Slovenija, Danska, Portugal) potrebno je provesti javnu raspravu, te detaljno informirati narod o svakoj fazi integracije, njihovim prednostima i manama, kako bi ulazak Hrvatske u euroatlantske integracije bio usklađen s nacionalnim interesom, čiji cilj je jačanje hrvatskog gospodarstva i blagostanje naroda. To više što EU želi u pregovorima s druge strane stola imati predstavnike suverene zemlje koja zna što hoće i koja svjesno stoji iza svojih obećanja, ciljeva i interesa - poručio je, između ostalog Tonči Tadić, podržavajući oba Vladina izvješća o pregovorima.

U pojedinačnoj raspravi prvi je riječ dobio **Luka Bebić (HDZ)** izražavajući zadovoljstvo rezultatima koje je hrvatski pregovarački tim postigao, a što je prezentirano u kvalitetnom i razložnom izvješću. Zastupnik Luka Bebić pri tome je apelirao i na potrebu sagledavanja cjelokupne problematike povratka izbjeglica, po kojoj će se

posebno prosuđivati zrelost i sposobnost Hrvatske za ulazak u EU.

Zastupnik **Marin Jurjević (SDP)** izrazio je uvjerenje da će u Hrvatskoj i nadalje sve relevantne političke stranke i većina građana podržavati ogroman posao koji sadrži i donošenje 80 tisuća različitih propisa i normativa radi usklađivanja hrvatskih standarda s onima u EU. Jer, tada će i strani kapital dolaziti u zemlju, uvjeren da mu se jamči stabilnost i sigurnost u privređivanju.

Replicirajući, uzastopno na izlaganje Marina Jurjevića, zastupnik **Ivan Milas (HDZ)** je istaknuo da se "treba okrenuti sebi, a ovom vjeronauko brzom ulasku ostaviti malo za poslije", kako bi se ostvarile pretpostavke za EU kroz ojačano domaće gospodarstvo i veće plaće. Uslijedile su i druge replike, pa i ispravci krivog navoda: **dr. Ljerke Mintas-Hodak (HDZ)**, **Marina Jurjevića (SDP)**, **Drage Krpine (HDZ)**, **dr. Zdenka Franića (SDP)** o načinu i datumu prijema RH u EU.

Drago Krpina (HDZ) kazao je da su nacionalna samostalnost i europejstvo dva konstantna obilježja hrvatske politike, pa ni konsenzus oko toga onda nije teško postići, izražavajući i osobno žaljenje što je Hrvatska Vlada pristala da kroz Zagrebački summit započne pregovore o putu u Europu, svrstavajući se time u regiju koja se naziva Zapadnim Balkanom. Bez stabilnosti na balkanu Hrvatska nikad neće postati članicom Europske unije, a aktualna vlast suočena s teškoćama u rješavanju gospodarskih prilika izlaz za to kao da jedino vidi u priči kako ćemo ubrzo postati članicom EU. Konstatirajući da je to neozbiljno, Krpina je apelirao na pregovarača da apsolutno ne smije pristati na bezuvjetno pravo stranaca na stjecanje vlasništva u Hrvatskoj, kao i na oprezu pri odgovoru na sve hrvatske probleme. U svakom slučaju treba se suprotstaviti formuli približavanja Europskoj uniji koja glasi: snažna Srbija i pokorna Hrvatska - rekao je na kraju Drago Krpina, na čije riječi je replicirao **Mladen Godek (HSLs)** time da mu je jako teško odgonetnuti za što se zapravo Krpina zalaže kad je HDZ uporno držao Hrvatsku daleko od Europe.

To je pokrenulo daljnju polemiku u sabornici u koju su se uključili i **Ivan Milas (HDZ)**, **Luka Bebić (HDZ)**, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**, **dr. Zdenko Franić (SDP)**.

- Usvajanjem vrijednosnih sudova i dostignuća koja su u Zapadnoj Europi i demokratskim društvima odavno usvojena, stvorit će se Europa u našim glavama - rekao je, potom, u svom izlaganju **dr. Zdenko Franić (SDP)**, ističući da Europu treba promatrati kao stanje duha u Hrvatskoj, jer tada bi se možda izbjegla potreba formaliziranja suradnje s EU.

Prije govora zastupnice Ljerke Mintas-Hodak, predsjedatelj **Baltazar Jalšovec**, potpredsjednik Sabora, obavijestio je zastupnike da im se pridružila zamjenica ministra vanjskih poslova **Vesna Cvetković-Kurelec**, te da je time, uz već od početka prisutnog glavnog pregovarača s EU Nevenom Mimicom, donekle otklonjen raniji prigovor o nedovoljnoj zastupljenosti Vlade po ovoj točki dnevnog reda.

Dr. Ljerka Mintas-Hodak (HDZ) podržala je početak formalnih pregovora o sklapanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju RH s EU, ali i da hrvatska strana ne bi smjela prihvatiti zahtjev da ju se procjenjuje s pozicije da je u "istom vlaku" sa svim drugim zemljama regije, već na osnovi individualnih postignuća. Kako je mnogima od 20-tak zaključaka Vlade, donesenih 15. veljače 2001., prošao rok, a da istovremeno nema i podataka da su oni izvršeni, to je moguće da resorna tijela kasne s preuzetim obvezama - upitala je ova zastupnica, konstatirajući da to nije dobar signal kad je riječ o držanju tempa po kojemu bi Hrvatska 2007. bila spremna za punopravno članstvo u EU. Očekujući što skorije oživotvorenje Vladinog zaključka o izradi analize učinaka primjene propisa EU na hrvatsko gospodarstvo, kao osnove za osmišljavanje daljnjih faza cijelog tog procesa, **dr. Ljerka Mintas-Hodak** smatra da bi rasprava bila mnogo kvalitetnija da je Vlada dostavila Zastupničkom domu i političku platformu za pregovore, a koju su nadležna tijela trebala napraviti do 15. ožujka ove godine. Proces pridruživanja usporit će socijalne prilike, jer reforme i prilagodbe traže dodatno financijsko opterećenje građana - naglasila je dr. Ljerka Mintas-Hodak, izražavajući i nadu da će o svim bitnim političkim pitanjima još biti rasprave prije nego li se zauzme konačni i definitivni stav Vlade.

Javljujući se za nadopunu zaključaka Odbora za europske integracije povodom Izvješća o drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji

i pridruživanju s EU, zastupnica **dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi (HSL)** izrazila je potrebu da Vlada iznađe mogućnost uspostave uvjeta za najbolji mogući rad tima stručnjaka za prevoditelje kroz poseban Ured za obrazovanje, školovanje i promicanje višejezičnosti i multikulturalnosti.

Dr. Ante Simonić (HSS) pozabavio se pitanjem može li se realizirati davni mit o ujedinjenju Europe, kako bi se smanjio strah, nesigurnost i nezadovoljstvo svih na ovom kontinentu, a čime su se odavno bavili filozofi, borci za humanitarne i pacifističke ideale. Pri tome je konstatirao da neće svi članovi EU ostvariti sve pojedinačne interese, ali će većina realizirati mnoge koje ne bi mogli ostvariti sami. Iako se otvaraju i nova pitanja, poput onoga hoće li se golemi gospodarski prostor od 340 milijuna stanovnika čineći veliko europsko tržište oduprijeti izazovima protekcionizma ili će postati zatvorena gospodarska tvrđava, ipak sva saznanja govore o povoljnim rješenjima. Šansu očito ima i Hrvatska i ova generacija je mora iskoristiti, ali to mora odraditi strpljivo i mudro - poručio je dr. Simonić.

Apelirajući na svoje kolege da se svi suzdrže od međusobnog optuživanja tko je euforičan a tko euro-skeptičan, zastupnica **Zdravka Bušić (HDZ)** opširno je prikazala svoja saznanja o mogućim uvjetovanostima prijema RH u EU - ilustrirajući to i kazivanjima predstavnika Europskog parlamenta, Europske komisije i njihovih pregovarača zaduženih za RH. Naime, proizlazi da iako je Hrvatska daleko ispred ostalih u jugoistočnoj Europi, da će ipak morati pričekati sređivanje stanja u regiji, pa i preuzeti funkciju lokomotive u vlaku koji će ići jako sporo vukući Zapadni Balkan u Europu?

Dr. Đuro Njavro (DC) pridružujući se svima onima koji pozdravljaju početak formaliziranja Sporazuma s EU, istaknuo je i nesporan gospodarski interes Hrvatske za građnju što boljih odnosa s EU. Međutim, treba biti realan, jer će ta prilagodba biti skupa u financijskom i ljudskom smislu, pa će mnogi s problemima izmijeniti svoje sadašnje pozitivne, gotovo mitske stavove. Stoga treba gledati pragmatično i ocijeniti što pitanje odnosa RH s EU znači za rast bruto društvenog proizvoda na kratak, a što na dugi rok, kao i za blizu 400.000 nezaposlenih, standard zaposlenih i umirovljenika, za izvoz

proizvoda, odnosno postojeću gospodarsku strukturu. A, i prosječno hrvatsko dijete trebat će znati bar jedan, ako ne i dva europska jezika. Po sadašnjim saznanjima EU se nema namjeru tako brzo otvarati prema novom članstvu, pa je pred Hrvatskom možda i 10 do 20 godina za potpuno integriranje u Europsku uniju, pa stoga prvenstveno treba europeizacija Hrvatske ne zbog EU, već nas samih i budućnosti naše djece - zaključio je dr. Đuro Njavro.

Po mišljenju **Vladimira Šeksa (HDZ)** još će tri generacije zastupnika Hrvatskog sabora raspravljati o ovoj temi, pa će se promijeniti i više vlada, ali zbog kontinuiteta bilo bi dobro da ostane ista pregovaračka ekipa. Smatra da Vlada treba permanentno izvještavati Hrvatski sabor o tijeku pregovora i najmanje jedanput u dva mjeseca temeljito o tome raspravljati kako bi i pregovaračka ekipa imala puni mandat, odnosno puno uporište za svoj manevarski prostor pri postizavanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU. Kod reguliranja pitanja nekretnina, trebalo bi maksimalno zaštititi stjecanje vlasništva stranaca nad otocima, obali, turističkim kompleksima, jer to je ono što je, uz poljoprivredno zemljište, najdragocjenije, najvrednije u Hrvatskoj. S obzirom na zahtjeve Njemačke i Austrije za sedmogodišnje prijelazno razdoblje za prvu grupu zemalja koje bi se trebale uključiti u EU, to se može računati da bi Hrvatska mogla isto to ostvariti negdje 2010., ali uz optimalnu zaštitu hrvatskih interesa - poentirao je na kraju svog izlaganja Vladimir Šeks.

Izlaganjem **dr. Josipa Torbara (HSS)** otpočela je, na ovoj sjednici Sabora, petminutna rasprava prijavljenih zastupnika. Dr. Josip Torbar je rekao da je svojim sudjelovanjem na brojnim sastancima Vanjsko-političkog odbora stekao i spoznaju da integracija u EU jedino omogućuje uspjeh za budućnost. Stoga se za hrvatske interese treba boriti sukladno s onim čemu i Europska zajednica teži. Glavna je stvar izbjeći izolaciju, te će zato HSS polazeći od hrvatske suverenosti bezuvjetno podupirati svaki napor ka europskim integracijama kako bi se napredovalo - kazao je dr. Torbar.

Dr. Ivica Kostović (HDZ) je primijetio da je pitanje koje ga brine vezano uz vlasništvo nekretnina strancima, iako postoji konsenzus u podršci Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s EU, a u kojem je

uloga Sabora dosad bila minorna, što se ubuduće ne bi smjelo događati. Podsjetio je da je RH već dvaput bila pred potpisivanjem takvog Sporazuma s EU. Prvi put u srpnju 1992., ali da je zbog BiH to tada zaustavljeno, a drugi put 1995. sve je zaustavljeno zbog "Oluje".

Po mišljenju **Vesne Škare-Ožbolt (DC)** zastupnici su održali vrlo korisnu raspravu koja je ukazala da će Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska napokon uspostaviti ugovorne odnose s Europskom unijom. A, da bi se ubrzao proces približavanja Europskoj uniji treba napraviti opću informatizaciju društva, postdiplomske studije usmjeriti na saznanja o europskim institucijama i europskom pravu, odrediti dobra od vitalnog državnog interesa - predložila je, između ostalog, Vesna Škare-Ožbolt.

Dr. Anto Kovačević je upozorio da je njegov Klub zastupnika HKDU-a/HSP-a za Europu kao zajednicu naroda, ali ne kao talionicu naroda, te da Europa mora razgovarati s Hrvatskom kao suverenom državom, kojoj nije mjesto na Zapadnom Balkanu.

Smjernice o pregovorima - na Internetu

Budući da više nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjednik Sabora je dao završnu riječ predstavniku Vlade i glavnom pregovaraču Republike Hrvatske za Sporazum s EU **Nevenu Mimici**.

- Za provedbu obveza pridruženog, a kasnije i punopravnog članstva, pred Sabor će doći planovi i programi za izradu metodologije utjecaja takvog Sporazuma s EU na ukupno hrvatsko društvo i gospodarstvo - rekao je na početku Neven Mimica, dodajući da sve ono što se čulo od zastupnika znači dovoljno usmjerenje i dovoljno ohrabrenje da pregovarački tim pojača argumente koje će koristiti u narednom periodu pregovaranja s Europskom unijom. Ohrabruje i interes Sabora i zastupnika da ostvare svoje pravo i na informiranje za uključivanje u ovaj proces, pa će im Vlada i pregovarački tim biti zasigurno pravi partner u izvršavanju predstojećih odgovornih zadataka. Sve što je dosad dogovoreno s Europskom komisijom ide u pravcu poruka: da Bruxelles ne prima Hrvatsku u Europsku uniju zajedno s Balkanom, već ako iskaže spremnost

pridonijeti stabilnosti na Balkanu razvojem bilateralnih odnosa, a i sa zemljama kandidatima za članstvo.

Od svih riječi koliko god ih ima u dokumentima Zagrebačkog summita ne postoje riječi Zapadni Balkan, kao što u dokumentima koji su prezentirani u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nema ni riječi o carinskim unijama - rekao je Neven Mimica, dodajući da je to raspravljeno i s predstavnicima Europske komisije i Europske unije. Proizlazi da je za Europsku komisiju zapadni Balkan tehnički termin koji se koristi u definiranju njene unutarnje strukture, unutarnje organizacije za pregovore o Sporazumu za proces stabilizacije i pridruživanje. Jasno je razjašnjeno u dosadašnjem tijeku pregovora da regionalna suradnja znači bilateralnu suradnju, mrežu bilateralnih međusobnih odnosa, ugovora, konvencija između zemalja obuhvaćenih procesom stabilizacije i pridruživanja i zemalja kandidata. Čak, štoviše, postoji vrlo jasna odredba koja ukazuje na individualne zasluge Hrvatske kao temelj za budući razvoj odnosa s Europskom unijom, kojoj je u interesu da pronađe mehanizme za stabilizaciju jugoistočne Europu - istaknuo je nadalje Neven Mimica, dodavši da se došlo i do činjenice da se neće čekati stabiliziranost cijele regije pa da prvi sudionici uđu u Europsku uniju.

Nema mjesta ni sumnji da je dosad 80 posto Sporazuma usuglašeno zbog brzine i nekritički, nego je taj postotak rezultat što je hrvatskim pregovaračima ponudeno u potpunosti ono što je odgovaralo smjernicama dobivenim i od Vlade. Neće biti ni rekordera u brzini sklapanja ugovora o asocijaciji s EU, već na prosjeku kojeg su imale i druge zemlje u tranziciji, od nekih šest mjeseci. Osim toga postoje "Smjernice za vođenje pregovora za sklapanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske, na jednoj strani, i Europske zajednice i njezinih država članica koje djeluju u okviru Europske unije, na drugoj strani" koji je javni dokument Vlade i koji postoji na Internetu, pa će biti moguće nakon samog završetka pregovora izvršiti detaljnu javnu usporedbu između onoga što sadrže te Smjernice i između onoga što su rezultati pregovora. Stoga se ni pregovarački tim ne želi dovesti u situaciju da zbog žurbe zanemari

sadržaj onoga što treba ispregovarati, a gdje je ostalo još i pitanje stjecanja prava vlasništva na nekretnine od državljana Europske unije. Tu se ne radi o liberalizaciji i potpunom otvaranju tržišta nekretnina za strance. Traži se dogovor o načinu pojednostavljenja administrativne procedure u stjecanju nekretnina, a hrvatska Vlada je ponudila da se u jednom prijelaznom razdoblju - o čijoj dužini se još pregovara - u potpunosti zadrži sadašnje rješenje koje podrazumijeva uvjete reciprociteta, uz potvrde ministara vanjskih poslova i pravosuđa. Nakon tog prijelaznog roka predviđa se ostanak na snazi lista izuzetaka nekretnina koje stranci ili državljani EU ne bi mogli stjecati niti nakon prijelaznog roka. Prema tome postoji najbolji mogući način kod donošenja ili izmjena Zakona o vlasništvu da se Hrvatski sabor izjasni i opredijeli o tome što je ono što strani državljani u Hrvatskoj ne bi smjeli stjecati - poručio je Neven Mimica, pojašnjavajući i klauzulu koja govori o time može li Hrvatska ili ne individualno krenuti na put ka Europskoj uniji. Radi se tu o evolutivnoj klauzuli koja kao potencijalnom kandidatu omogućava dovoljno prostora za individualno djelovanje i iskazivanje (ne)spособnosti za iskazivanje individualnog djelovanja Hrvatske i da od statusa potencijalnog kandidata za EU krene ka statusu pravog kandidata. "Prihvaćam sve ocjene i zalaganja za detaljno upoznavanje hrvatske javnosti sa svim onim što znači približavanje Europskoj uniji, pa će se morati za to razviti i potrebna komunikacijska strategija - rekao je na kraju svog komentara glavni pregovarač RH za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju **Neven Mimica**.

Izvjješća - o dosadašnjem tijeku pregovora i drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s EU -jednoglasno su prihvaćena (82 glasa - većina glasova svih zastupnika Hrvatskog sabora) te doneseni zaključci koji glase:

1. Prihvaća se Izvjješće o dosadašnjem tijeku pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom;

2. Prihvaća se Izvjješće o drugom krugu pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Europskom unijom.

G.G.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

CIJENE USLUGA

Konkurencija kvalitetom, a ne cijenama

Na pitanje zastupnika dr. **Zvonimira Sabatija (HSS)** o sprječavanju monopolističkog dogovaranja i uvjetovanja cijena projektantskih i geodetskih usluga Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, odgovor je dalo **Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja**.

Zakonom o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu uređen je temeljni ustroj, djelokrug, javne ovlasti i članstvo u Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu. Komora je samostalna organizacija sa svojstvom pravne osobe u koju se obvezatno udružuju "ovlašteni arhitekti" i "ovlašteni inženjeri" koji u svojstvu odgovorne osobe obavljaju stručne poslove prostornog uređenja, poslove projektiranja, stručnog nadzora i kontrole projekata sukladno posebnim propisima (Zakon o prostornom uređenju, Zakon o gradnji, Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina) a radi zastupanja i usklađivanja zajedničkih interesa, zaštite javnog interesa i zaštite interesa trećih osoba. U svom poslovanju Komora obavlja javne ovlasti koje su utvrđene Zakonom.

Ovako organiziranim načinom udruživanja istih odnosno srodnih struka u kojoj je konkurencija dozvoljena isključivo kvalitetom obavljanja strukovnih zadataka, a ne konkuriranjem cijena Republika Hrvatska harmonizirala je svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom Europske unije u ovom području. U funkcioniranju komorskog sustava jedan od vrlo važnih elemenata, pored Statuta i Kodeksa strukovne etike jest i Pravilnik o cijenama usluga arhitekata i inženjera. Naime, za cjelovitost komorskog sustava organiziranja arhitekata i inženjera važno je da i cijene usluga (honorari) budu

zakonski uređeni, jer je to pretpostavka za neovisnost arhitekata i inženjera u pogledu kvalitete njihovog posla i objektivnosti savjetovanja investitora, a imajući u vidu osnovno načelo da se poslovi koje obavljaju arhitekti i inženjeri ne smije nuditi i ugovarati na način konkurencije cijenama.

Sustav cijena usluga uređen Pravilnikom o cijenama usluga, u okvirima najniže i najviše stope temeljem koje arhitekti i inženjeri imaju pravo zahtijevati odgovarajući honorar za standardizirani posao, jest uobičajeni i opće prihvaćeni način obračuna cijena usluga arhitekata i inženjera u Europi i svijetu i ne predstavlja monopolističko ponašanje na tržištu.

Međutim, unatoč rečenom, a imajući u vidu gospodarsku situaciju u Republici Hrvatskoj, te cijeneći da visina usluga utvrđenih Pravilnikom, u ovom trenutku ne odgovara općem društvenom standardu u Republici Hrvatskoj, ovo Ministarstvo je sukladno ovlastima iz članka 47. Zakona o Hrvatskoj komori arhitekata i inženjera u graditeljstvu zatražilo odgovarajuća izvješća i podatke u svezi s visinom cijena usluga od Komore, te će po dobivanom izvješću u dogovoru s Komorom nastojati u što kraćem roku riješiti ovo pitanje.

Pri tome, napominje se u odgovoru, sukladno odredbama Statuta Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu Komora je dužna izvijestiti Hrvatski sabor na njegov zahtjev o stanju i problemima te o mjerama koje bi trebalo poduzeti u području graditeljstva i dr.

D.K.

LOVNO GOSPODARSTVO

O naknadi od lovozakupnine

Zastupnik dr. **Zvonimir Sabati (HSS)** dobio je odgovor od **Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Uprava šumarstva i lovstva**, na svoje pitanje o poštivanju ustavnog načela

o jednakopravnom položaju stranaka u ostvarivanju prava na isplatu naknade od lovozakupnine odnosno zbog čega se i privatnim vlasnicima navedena naknada ne može isplatiti na temelju podataka o posjedovnom stanju izdanom od Ureda za katastar i geodetske poslove kako se to od 1996. godine isplaćuje državi za površine zemljišta u vlasništvu države.

Člankom 5. stavak 2. Zakona o lovu propisano je da se vlasniku zemljišta određuje naknada za ograničenja kojima je podvrgnut u ostvarivanju prava lova u skladu sa Zakonom. Zakonodavac je jasno istaknuo pojam "vlasnik" i Ministarstvo ne može odstupiti od te zakonske odredbe, odnosno ne može dati napatuk kojim bi se posredno derogirala ova zakonska odredba.

Kod posjedovnog stanja, o kojem podatke vodi i daje Ured za katastar i geodetske poslove, bitna je razlika u iskazu karaktera površina zemljišta kod državnog i privatnog vlasništva. Određene površine zemljišta postale su državnim vlasništvom temeljem odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu odnosno Zakona o šumama i institut vlasništva na tim površinama nije upitan. To potvrđuje mogućnost i praksa prodaje i svih ostalih vidova prometa i korištenja navedenih nekretnina po tijelima državne uprave i lokalne uprave i samouprave. Kod površine zemljišta u privatnom vlasništvu to nije slučaj, već se za potrebe provedbe radnji propisanih raznim zakonima, traži upis vlasništva u zemljišnoj knjizi. Nema osnove da se u provedbi Zakona o lovu odstupa od tih propisa jer u konačnici to odstupanje pripomaže održavanju nereda.

Člancima 14. i 28. Zakona o lovu određeno je da se lovozakupnine za zakup zajedničkih lovišta kao i dio lovozakupnine državnih lovišta, koji se odnose na površine zemljišta u privatnom vlasništvu, plaćaju i vode na posebnom računu proračuna županije odnosno Grada Zagreba. To je zakonska odredba, a njenu

provedbu kontroliraju ovlaštena tijela državne vlasti (Državna revizija, Financijska policija).

Člankom 35. Zakona o lovu određeno je da se sredstva uplaćena po lovištu na poseban račun proračuna županije odnosno Grada Zagreba, obračunavaju i raspoređuju na način da 80 posto sredstava ide za naknade vlasnicima bez prava lova razmjerno površini koja je obuhvaćena lovištima za koja se uplaćuje lovozakupnina a 20 posto ostaje na posebnom računu proračuna županije odnosno Grada Zagreba za troškove provedbe Zakona o lovu. U dosadašnjoj provedbi Zakona o lovu odredba koja se odnosi na raspoređivanje 80 posto sredstava privatnim vlasnicima, nije se provodila a zbog nesređenosti gruntovnih knjiga, velikoj usitjenosti privatnog posjeda i niskim lovozakupninama za zajednička lovišta. Rezultat toga je vrlo malena naknada (u pravilu nekoliko kuna) koju je vlasnik mogao potraživati kao naknadu za ograničenja kojima je podvrgnut kod provedbe Zakona o lovu. Zbog malenog novčanog iznosa naknade te znatnog novčanog iznosa za pribavljanje gruntovnog iznosa, vlasnici do sada nisu tražili isplatu tih naknada, a sredstva su se kumulirala na računima proračuna županija ili trošila na različite načine.

Upravo ta nemogućnost isplate naknade vlasnicima i netransparentno trošenje navedenih sredstava po županijama, bio je jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lovu u 2001. godini. Tako je određeno da se sredstva uplaćena na ime lovozakupnina a koja se temeljem članka 35. Zakona raspoređuju vlasnicima, a nisu potraživana od vlasnika do kraja lovne godine, raspoređuju općinama i gradovima razmjerno površini za koju vlasnici nisu potraživali naknade. Općine i gradovi dužni su ta sredstva rasporediti u iznosu od 50 posto za gradnju lokalne infrastrukture i 50 posto za poticanje kupnje divljači.

Određeno je i da će nadležno tijelo općina i gradova koje raspoređuje sredstva, odrediti način poticanja kupnje divljači.

Kako je prije istaknuto, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva ne obavlja kontrolu financijskog poslovanja županija odnosno Grada Zagreba, te se ne može očitovati u pogledu pozicioniranja i nenam-

jenskom trošenju tih sredstava po županijama odnosno Grada Zagreba, stoji na kraju odgovora.

D.K.

NAKNADA ŠTETE

Šteta za koju je odgovorna država

Damira Kajina (IDS) zastupnika Hrvatskog sabora **zanimalo je u kojoj je fazi izrada posebnog propisa kojim će se urediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata, javnih demonstracija ili manifestacija te kada će Vlada RH izraditi posebne zakone koji se odnose na naknadu štete koju su počinili pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata?**

Odgovor je uputilo **Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave**. S obzirom na to da se radi o specifičnoj odgovornosti Republike Hrvatske za štetu koju su počinile druge osobe, riječ je o složenoj problematici socijalne i pravne naravi koja iziskuje znatna sredstva u Državnom proračunu. Ministarstvo je o tome izvijestilo Vladu i predložilo da ona zauzme stajalište, nakon čega će se nastaviti rad na pripremi navedenih propisa.

M.S.

OBRANA

Naknada za korištenje objekata

Zastupnik **Marijan Maršić (HSS)** postavio je zastupničko pitanje glede **korištenja objekata Poljoprivrednog poduzeća Retkovci**. U dopisu je naveo da je ekonomsko dvorište i objekte koristila Hrvatska vojska. **Zanima ga na koju je adresu i broj žiro računa Ministarstvo obrane uplaćivao novac za zakupninu**. Na ovo pitanje odgovorio je ministar obrane Republike Hrvatske, **Jozo Radoš**.

U odgovoru se navodi da je Ministarstvo obrane, zastupano po pomoćniku ministra, general-bojniku Vladimiru Zagorc, kao zakupopriatelj i Poljoprivredno poduzeće "Retkovci" d.d. - Retkovci, zastupano po direktoru Vinku Markoviću, kao zakupodavatelju, zaključilo Ugovor o zakupu objekata za potrebe Hrvatske vojske 20.02. 1995. godine s trajanjem na neodređeno vrijeme.

Predmetnim Ugovorom Ministarstvo obrane, odnosno postrojbe OS RH koristile su objekte za potrebe smještaja i rada uz mjesečnu naknadu u visini od 50.390,00 kuna. 6. 11. 1996. godine za stečajnog upravitelja PP "Retkovci" - Retkovci, imenovan je gospodin Mirko Babić, pa je s tim u svezi i sav zakupodavni odnos vođen s njim, uključujući ispostavljanje, ovjeravanje i davanje na plaćanje računa za mjesečnu zakupninu. 24. 6. 1999. godine izvršena je dopuna gore predmetnog Ugovora, Aneksom Ugovora, na taj način što je smanjena i mjesečna zakupnina koja je sada iznosila 22.582,22 kuna (PDV nije uključen).

17.11.1999. godine poduzeće "Poljostroj" d.d. - Vinkovci, dopisom dostavilo je rješenje Trgovačkog suda Osijek i potpisanog od stečajnog suca, gospodina Viktora Palića, kojim je predmetno poduzeće postalo vjeronički vlasnik objekta PP "Retkovci" iz Retkovaca, s pravom preuzimanja nekretnina - objekata iz Ugovora i pravom na naplatu mjesečne zakupnine počevši od 29.02. 2000. godine. 31.12.1999. godine na zahtjev Glavnog stožera OS RH, pokrenut je postupak otkaza Ugovora o zakupu novom vlasniku poduzeću "Poljostroj" d.d. iz Vinkovaca u cilju daljnje racionalizacije zakupljenog poslovnog prostora. Nakon isteka otkaznog roka Ministarstvo obrane je dana 27.03. 2000. godine izvršilo zapisničku primopredaju i napuštanje objekata iz Ugovora o zakupu, kojoj nisu prisustvovali predstavnici poduzeća "Poljostroj" d.d. iz Vinkovaca iako su uredno i na vrijeme pozvani. Poslije izvršene zapisničke primopredaje i isteka otkaznog roka, Ministarstvo obrane nije više nikome plaćalo nikakve mjesečne naknade iz raskinutog Ugovora.

U vezi s iznijetim, treba istaći da su PP "Retkovci" d.d. u stečaju i dalje slali svoje račune na ovjeru i plaćanje, ali su isti u dogovoru sa stečajnim sucem, gospodinom Viktorom Palićem prosljeđivani Trgovačkom sudu Osijek na znanje i daljnje postupanje, tako da niti jedan dostavljeni račun počevši od 29.2.2000. godine nije plaćen - stoji na kraju odgovora.

V.Ž.

PLAĆE**Koliko zarađuju menadžeri**

Zastupnika Hrvatskog sabora **Dinu Debeljuha (IDS)** zanimalo je **imaju li**

porezni obveznici pravo znati iznose menadžerskih plaća u javnim poduzećima. Dodao je kako ga kao zastupnika i osobno zanimaju ti podaci.

Odgovor je uputila **Vlada Republike Hrvatske** dostavivši zastupniku

podatke o visini plaća koje poduzeća u pretežito državnom vlasništvu isplaćuju temeljem menadžerskih ugovora.

M. S.

Poduzeće	Predsjednik Uprave	Članovi Uprave
INA-Industrija nafte d.d., Zagreb	15.573,00 kn (osnovna plaća neto) + 0,5% za svaku godinu staža;	14.500,00(osnovna plaća neto)
Hrvatska elektroprivreda d.d., Zagreb	cca 15.000,00 kn + 0,5% za svaku godinu staža;	cca 13.000,00 kn
Hrvatske telekomunikacije d.d., Zagreb	15.275,00 kn neto za tri člana Uprave koji su hrvatski državljani, a tri člana Uprave su njemački državljani i u radnom odnosu u Deutsche Telekomu i ne primaju plaću u Hrvatskim telekomunikacijama d.d.;	
Croatia airlines	15.275,00 kn neto plaća glavnog direktora i jedinog člana Uprave;	
Hrvatske željeznice d.o.o.	15.530,00 kn + 0,5% za svaku godinu staža;	14.530,00 kn (jedan član Uprave) 13.530,00 kn (dva člana Uprave)
Hrvatska uprava za ceste	13.136,00 kn plaća ravnatelja i jedinog člana Uprave + 0,5% za svaku godinu staža;	
Hrvatske vode	15.000,00 kn plaća generalnog direktora + 0,5% za svaku godinu staža;	
Hrvatska pošta	14.000,00 kn	12.000,00 kn (četiri člana Uprave)
Hrvatske šume	14.511,00 kn neto plaća glavnog direktora + 0,5% za svaku godinu staža;	
Hrvatska radiotelevizija	15.275,00 kn + 0,5% za svaku godinu staža;	13.747,00 kn (za četiri člana Uprave)
Croatia osiguranje d.d.	15.270,00 kn + 0,5% za svaku godinu staža;	14.800,00 kn (za dva člana Uprave)
Hrvatska lutrija d.o.o.	15.000,00 kn plaća direktora + 0,5% za svaku godinu staža;	
Jadrolinija	14.421,00 kn plaća predsjednika Uprave + 0,5% za svaku godinu staža;	
Ploput d.o.o.	15.270,00 kn + 0,5% za svaku godinu staža;	
Narodne novine d.d.	13.877,00 kn plaća direktora sa 30 godina radnog staža + 0,5% za svaku godinu staža;	10.797,00-11.256,00 kn (za tri pomoćnika direktora zavisno od godina radnog staža)
Vjesnik d.d., Zagreb	15.000,00 neto + 0,5% za svaku godinu staža;	

PROMET - ŽELJEZNIČKI**Ostvariti veći prihod na turističkim željezničkim relacijama**

U vezi sa zastupničkim pitanjem dr. **Tibora Sante (zast. pripadnika mađarske nac. manjine)** o povlaštenim cijenama pri putovanju vlakom na Jadran odgovor je dalo **Ministarstvo pomorstva, prometa i veza**.

Povlastica koju su HŽ - Hrvatske željeznice nazvale posebna tarifna ponuda "Jeftinije na Jadran", uvedena je 20. prosinca 1999. i tada se koristila u visini oko 25 posto od redovite prijevozne cijene, a odobravala se za prodaju karata putnicima koji se nisu mogli koristiti nikakvom pogodnijom povlasticom. Poslije se povlastica povećavala kako bi željeznica bila konkurentna autobusima koji na tim relacijama voze puno kraće vrijeme i po nižoj cijeni, pa su u prednosti u odnosu na vlak.

Kako u smjeru Splita voze izravni vlakovi iz Zagreba koji su slabo popunjeni nepokrivenost troškova prihodom je vrlo velika. Zbog toga je spomenute vlakove Željeznica pokušala komercijalizirati tako da uvede pogodniju cijenu, te uz potrebnu promociju u javnim sredstvima informiranja povećati broj putnika i prihod te tako pokriju barem dio nepokriivenih troškova. Time HŽ nisu ograničile druge putnike da putuju po pogodnijoj cijeni na relaciji od Zagreba prema Splitu, Šibeniku i Zadru. Navedenom se povlasticom "Jeftinije na Jadran" koriste svi putnici koji putuju u vlakovima "Marjan" i "Mosor" bez obzira na to odakle započinju svoje putovanje.

Očekuje se da će u ljetnoj sezoni popunjenost vlakova na tim relacijama biti veća pa će se nakon 9. lipnja 2001. godine sadašnja povlaštena sniziti, što znači da će se cijene na relacijama prema Jadranu približiti cijenama iz redovite tarifne ponude.

Dakle, željeznice nisu nikoga ni u jednom dijelu Hrvatske diskriminirale nego su pokušale namiriti dio troškova povećanim brojem putovanja putnika na onim relacijama koje su izrazito turistički privlačne te ima mogućnosti za ostvarivanje većeg prihoda koji bi pokrio barem dio troškova poslovanja, stoji u odgovoru.

D.K.

PRAVA HRVATSKIH BRANITELJA**Stambeno zbrinjavanje pripadnika HVO-a**

Zastupnik Hrvatskog sabora **Damir Kajin (IDS)** upitao je **hoće li i kada biti riješeno pitanje stambenog zbrinjavanja jednog broja invalida pripadnika HVO-a koji su rješenjem Općinskih stambenih komisija, dobili na privremeno raspolaganje privatnu imovinu**.

Odgovorila su dva ministarstva i to **Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo i Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata**.

Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo pozvalo se na članak 26. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata te reklo da pravo na stambeno zbrinjavanje imaju HRVI Domovinskog rata, obitelji poginulih, umrlih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja. Što se tiče invalida HVO-a odgovor nije moguće dati budući da su svi postupci takve prirode stavljeni u mirovanje do zaključivanja međudržavnog ugovora Vlade Republike Hrvatske i BiH. Ministarstvo se osvrnulo i na izgradnju stambenog objekta u Poreču, rekavši kako su radovi bili obustavljeni zbog nedostatka sredstava, ali da se sada nastavljaju prema planu.

U odgovoru Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata stoji kako stradali pripadnici HVO-a ne ulaze u

kategorije onih koji imaju pravo na stambeno zbrinjavanje sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja. Ministarstvo je istaknulo da stoga nije u mogućnosti dati određeni odgovor, napomenuvši kako je u razmatranju zaključivanje međudržavnog sporazuma Vlada RH i BiH o ostvarivanju prava s osnove stradavanja u postrojebama HVO-a.

Dopuna odgovora o stambenom zbrinjavanju invalida HVO-a

Dopunu odgovora na pitanje **Damira Kajina (IDS) vezano za stambeno zbrinjavanje invalida pripadnika HVO-a** uputilo je **Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo**.

U njemu stoji kako su ranjeni pripadnici HVO-a temeljem potvrda o sudjelovanju u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ostvarili pravo na mirovinu u Republici Hrvatskoj pod uvjetima propisanim Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Dogovorom između Ministarstva obrane, kasnije Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata s nadležnim tijelima Federacije BiH (hrvatske komponente) i Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje, istima je priznavano samo pravo na mirovinu u Republici Hrvatskoj, pod navedenim. Sve osobe, pa tako i invalidi iz HVO-a koji su na temelju Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom privremeno dobili u posjed i na korištenje imovinu fizičkih osoba, ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi davanjem u najam stana ili obiteljske kuće u državnom vlasništvu ili dodjelom u vlasništvo građevinskog zemljišta u vlasništvu države i osnovnog građevinskog materijala za izgradnju kuće.

M.S.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Anita Vuksanović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6, tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

www.sabor.hr

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora